

4te Dep. 3729 (11. 13.

DISSERTATIO

HISTORICO-JURIDICA

IN

LIBRI III. DECRETALIU TITULUM XXXV.

DE STATU

MONACHORUM ET CANONICORUM REGULARIUM

QUA

CONTRA NONNULLOS

HYPERCRITICOS

METHODO ANALYTICA DEMONSTRATUR:

PRÆMONSTRATENSES

CANONICORUM REGULARIUM CLASSI

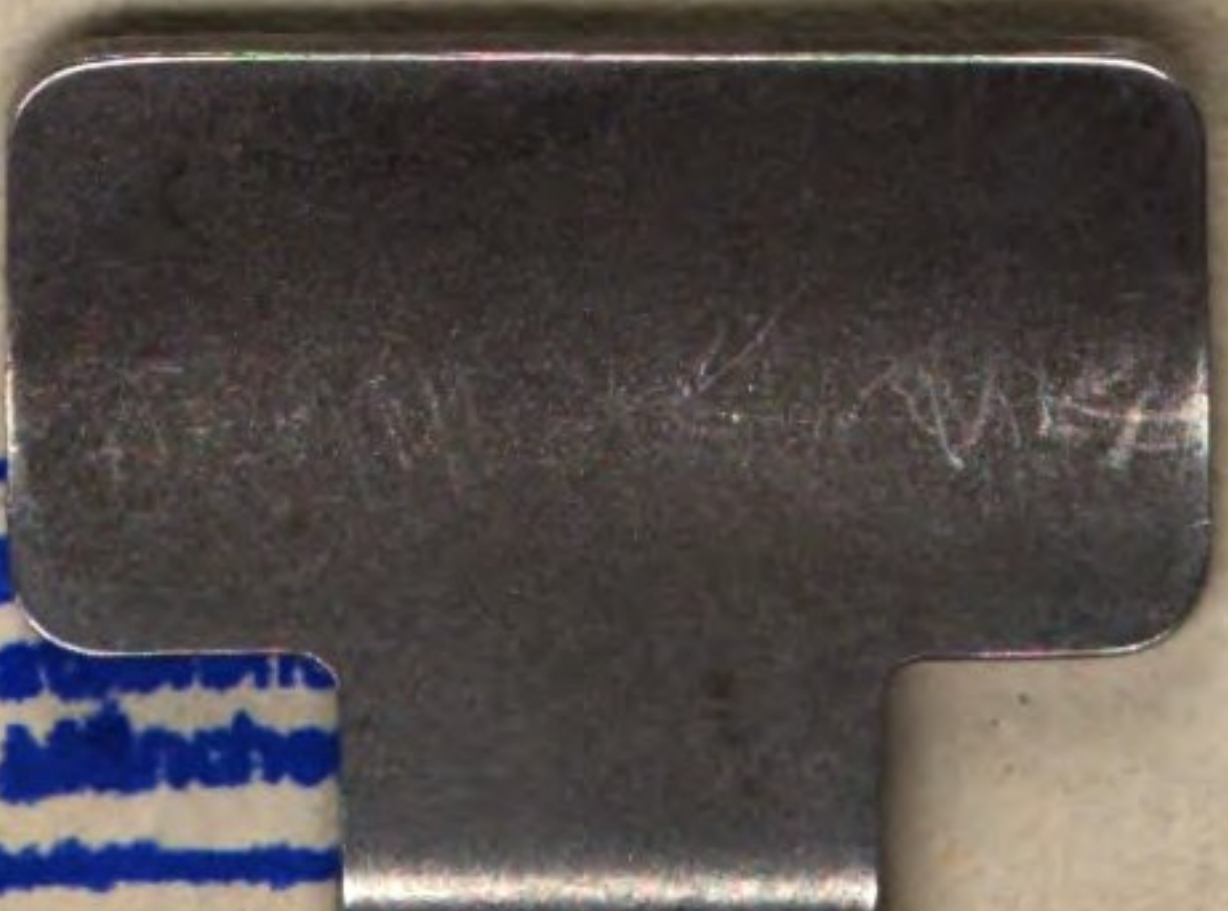
JURE ADNUMERARI.

VIENNÆ,

TYPIS JOAN. THOMÆ NOB. DE TRATTNERN,
SAC. CÆS. REG. AUL. TYPOGRAPH. ET BIBLIOPOLÆ.

1773.

Stadtmuseum
München

Q U Æ S T I O

ANALYTICE RESOLVENDA.

Præmonstratenses sintne Canonici, an Monachi?

Fuere & sunt adhucdum hodie, qui pro assueto luxuriantis Sæculi hujus genio, ac affectata scriptitandi prurigine, seu nomina sua posterorum memoriæ commendare, seu quietam aliorum possessionem turbare anhelantes, nihil addubitarunt passim venditare, atque scriptis circumferre, vel Imo Præmonstratenses nunquam fuisse, (n. 38. 40. 41. & seq.) vel Illo defuisse esse CANONICOS (n. 55.) vel Illis CANONICOS, & MONACHOS sub eadem (n. 68. & seqq.) venire nomenclatione: adeoque ad logomachiam pertinere ac propterea, *Quæstionem*, quam impræsentiarum versamur, non *de re*, ac vero *significato*, sed duntaxat *de nomine* esse.

Acerba hujus generis Scriptorum Criteria, num modesto, eo-
que generoso silentio, an solida confutatione essent excipiendâ? delibe-
ratum.

ratum diu, multumque. Tandem, ne herbam porrigere, aut meticulofo silentio adscititiis Adversariorum nostrorum assertis assentiri videamur, juxta illud: *qui tacet consentire videtur*. (*) tandem, inquam, in eam itum est sententiam, ut pila pilis opponerentur.

Id laboris ac otii lubens quidam suscepit *Philohistor Candidus*, qui alias, quantum veram Crisin, ejusque Regulas amat, tantum abhorret, abominatur, atque detestatur *malam* Critices Regularumque ejus (quæ pro dolor! hodiedum multum, & supra omnem modum æviterno Rei Catholicæ detrimento invaluit) *applicationem*.

Hac igitur *Dissertatione* demonstrabitur *analyticè*: quàm basilicè fallantur, ac fallant ii, qui febricitantium more somnia somniabant inania.

Veritas Asserti nostri tam clarè, tam perspicuè, tam solide docebitur, ut confidenter sperare liceat, Neminem dissentientem, omnes vero imposterum nobis consentientes fore. Eum in finem fit

S E C T I O I.

Præparatur status Quæstionis.

Ut commodus dicendorum *Ordo*, in Quæstionibus litterariis, præsertim Historicis summopere commendandus observetur, Sectio hæc in quinque Sphos distinguetur. *Primus* continebit generales notitias de statu Regulari, & Regularium in genere: *Secundus* in specie Notionem, Originem, & Antiquitatem Canonorum Regularium detegit. *Tertius* differentiam Canonicos inter & Monachos definit. *Quartus* officia & actiones Canonorum Regularium exponet.

§. I.

Notio, Natura, & Varietas tum Status Regularis, tum Regularium inter se.

N. 1. *Status Religiosus* secundum *Divinam Institutionem* & huic supervenientem ordinationem Ecclesiasticam acceptus rectè definitur: quod sit *Fidelium ad Christianam perfectionem tendentium, editis tribus Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ votis, stabilis, & ab Ecclesia approbatus in Communi vivendi modus.*

Regu-

(*) Reg. XLIII. Juris in sexto.

Regularis vero, seu Religiosus nativo significato vocatur: Homo fidelis, a Sæculo abstractus, & per professionem Deo stabiliter consecratus, tendens per tria vota ad Charitatis perfectionem ita quoad rem Doctor Angelicus. (a)

2. Igitur Religiosi Status institutio nec novitia est, nec fanatici cerebri commentum, nec Sedis Apostolicæ creatura, ut Hæretici tum antiquiores, tum recentiores, pro obcæcato suo, quo feruntur in Regulares omnes, odio criminantur, calumnianturque; sed jam in Veteri, seu *scripta lege* a Nazaræis, Elia, Elisæo, & aliis nonnullis adumbrata: in *Nova* autem, seu gratiæ lege, Apostolis *coæva* esse dignoscitur: quinimo quoad Substantiam profecta ab ipso Servatore nostro Christo Domino, ad *tria consilia Evangelica*, quorum vota statum illum præcipue constituunt, Homines invitante, & exhortante: *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, & da Pauperibus. (b)* Ecce tibi! *Paupertatem*. Sunt Eunuchi, qui seipsos castraverunt propter regnum cælorum: qui potest capere, capiat. (c) *Ecce! castitatem*. Qui vult venire post me, abneget semetipsum: (d) *Ecce! Voluntatis propriæ abnegationem, seu obedientiam*, non præfiguratam modò, sed pressè designatam.

3. Quam porro verbo docuit, exemplo persuasit Jesus Christus, Via, Veritas, & Vita, Author, Idea, & Causa Exemplaris Status Religiosi, conformiter Consiliis Evangelicis vivendi rationem, hanc magna promptitudine, & imitandi fervore amplexi sunt Apostoli; quippe increato perinde ac Incarnato Veritatum æternarum Magistro ad Consilia illa sequenda exhortanti, omnium Nomine respondens Petrus, *Ecce, inquit, nos reliquimus omnia, domos, retia, uxores, ipsas etiam proprias voluntates, & secuti sumus te. (e) quid ergo erit nobis?*

4. In laudatis tribus Consiliis Evangelicis, seu tribus votis solennibus præcipue constituitur essentia Status Religiosi. Aquinatem audi! *Religionis Status*, (Angelice Angelus Thomas concludit) *quatenus est quoddam holocaustum, quo quis se totum Deo offert, & quasi immolat, ex tribus votis, obedientiæ, castitatis, & paupertatis integratur, in iisque votis Religionis perfectio consistit. (f)* Rectè quidem. Status enim Religiosus vi suæ institutionis est Schola, seu Disciplina Perfectionis Christianæ. Jam verò ad hanc consequendam edic amabo! quod medium opportuniùs? quod expeditius, quàm observantia trium Evangelicorum Consiliorum? quid ita? Solenni Eorum nuncupatione perfectè renuntiatur desideriis terrenis, adcurata eorumdem observantia remo-

A 2

ven-

(a) 2. 2. q. 186. 1. & 7. © item Q. 187. art. 2. Q. 188. art. 1. (b) Matth. 19. v. 21. (c) ibidem v. 12. (d) Matth. 16. v. 24. (e) Matth. 19. v. 27. (f) 2. 2. q. 186. art. 6. *sed contra.*

ventur præcipua impedimenta Divini amoris, & *Unionis cum Deo*, in qua Christiani hominis perfectionem consistere in confesso est. Et vero! *o Jurata Paupertas!* quid non efficis, quid non Boni operaris? amputas, refecas omnem sollicitudinem circa Bona terrena, quorum Desideriis, & Cupiditate humana corda à Deo, Divinisque violenter abstrahi, pacem animi turbare, & si quæ in humanis esse potest, *Felicitatem* e medio tolli: è contra in renunciatione rerum omnium generosa, *Hanc* fundari quis neget? falli & fallere nescia veritas revelavit. *Si vis PERFECTUS esse, vade, vende, quæ habes, & habebis THESAURUM in cælo.* (g) Quid ad commendandam *Paupertatis*, tanquam Basis & Fundamenti virtutem clarius dici potuisset? O DEO chara, grata, sacrataque *Castitas!* a quot curis, a quot sollicitudinibus animam liberas tibi devotam, quo expeditius, liberiusve Deo soli vacare queat? Dictatorie effatur Vas Electionis Divus Paulus, qui & Ipse Spiritum Dei habuit: *Qui sine uxore est, sollicitus est, quæ Domini sunt, quomodo placeat DEO: Qui cum uxore est, sollicitus est, quæ Mundi sunt, quomodo placeat uxori, & divisus est* (h). O *Obedientia* salutaris! quanta tua est Virtus, atque efficacia? quantum tuum meritum! cesset propria voluntas, & infernus non erit, pridem enuntiavit Mellifluus. Ast voluntatem propriam jugulat obedientia, ergo facilem averni descensum intercludit, & cælum referat. Nec mirum! Alchimiſtæ prætexunt, Spiritu auri per virtutem ignis extracto dari posse metallis inferioribus veram auri qualitatem, & valorem. Majori veritatis specie confiderenter dixerim ego; per obedientiæ virtutem omnia nostra opera significari, deaurarique; hæc enim facit, hæc impedit, ne voluntas propria, sui amore decepta deflectat a præstituta Salutis Semita, & in perfectionis Studio aliena directione conservetur; *obedientia virtus est, quæ cæteras virtutes menti inserit, insertasque custodit* (i).

5. Cæterum, quam propinqua in *Substantialibus* Ordinum omnium est convenientia: tam lata est eorundem ob particulares singulorum proprios fines, ac media, seu functiones, atque exercitia, quibus ad Christianæ Charitatis perfectionem, finem omnibus communem, per votorum observantiam tendunt, in *accidentalibus* differentia. In Religionum omnium distinctam, & peculiarem excurrere explicationem nec expedit, nec vacat. Illud duntaxat breviter adnotatum velim: Regulares hoc ævo existentes alios esse *Mendicantes*, nominatim PRÆDICATORES S. Dominici, MINORES S. Francisci, CARMELITAS, EREMITAS

(g) Matth. 19. v. 21. Marci 10. v. 21. Luc. 18. v. 22.

(h) 1. Cor. 7. v. 32.

(i) S. Greg. M. I. 35. Moral. c. 10.

TAS S. Augustini; alios MILITARES, ut Teutonici, Melitenses; alios HOSPITALARIOS, in Exercitium Hospitalitatis, hoc est, Peregrinorum receptionem, & infirmorum curam, veluti Fratres Misericordiæ, Authore S. Joanne de DEO intentos. De quibus plura apud S. Thomam (k) & Franciscum Suarez (l).

Atque ut inde oratio mea proficiscatur, unde hæc omnis causa ducitur, præcipua, eaque notissima Regularium Nomenclatio, ac Divisio passim civitate donata, fieri amat in *Monachos*, & *Canonicos*. Quare fit

§. II.

Etymon, Origo, Antiquitas, & Partitio Canonorum.

N. 6. Quam certum, & exploratum omnibus semper fuit sub Nomine *Canonici* venisse, atque comprehensos fuisse *Clericos* quosdam, qui rebus suis propriis sponte renuntiantes, ad Primitivæ Ecclesiæ Exemplum in commune vivebant, vitam sub uno Tecto, sub uno Præposito agebant, simul in Ecclesiam ad Munia Ecclesiastica obeunda conveniebant, ex lege, seu Regula, vel ab ipsis Apostolis, vel ab Episcopis Eorum Successoribus, Sibi tradita, vel saltem mutuato inde Exemplo primitus *Regulares*, non *Canonici* appellati sunt: idque ex eo Capite, quod vel Regulam Apostolorum servarent: vel more Apostolorum essent *perseverantes in oratione, cohabitantes in unum, Cor unum, & animam unam habentes, nihil proprii possidentes, sed omnia communia tenentes*; (m) sicque secernerentur ab aliis Clericis in particulari viventibus. (n)

Quam certum, inquam, & exploratum hoc est, tam arduum est assequi, & statuere, unde *Canonorum* Nomen in Clericos transierit? vel detegere fontes, unde illud primo emanarit? Mihi præplacet illorum opinio, qui nomenclaturam ex ipso verbo Canone, quod idem significat, ac *Regula*: derivant, innuentes: *Canonicos* ex eo dictos fuisse, quod *Canonicas* leges arctius observare: (canonis enim nomine certa *Regula* denotatur (o). & Vitam iis Canonibus & Principiis, a SS. Patribus scripto traditis conformem ducere teneantur. Hunc ipsum sensum inspirare nobis connititur Capitulare I. Caroli Magni c. 32. quando appositè in rem nostram cohortatur: ut *Abbates Canonici Canones intelligant, & Canones observent, & Clerici Canonici secundum Canones vivant.*

(k) 2. 2. q. 188. art. 2. 3. 4. & 5. (l) Tom. 4. de Relig. Tra&t. 8. lib. 1. cap. 3. (m) Act. 4. (n) Suarez Tom. 4. de Relig. Cap. 9. n. VI. Bayrlinck in Magno Theatro vitæ humanæ Tom. 2. Tit. *Canonicus* fol. 66. (o) Distinct. 3. can. 1.

7. Antiquitatem, & originem *Canonicorum* quod attinet: missis in diversa abeuntium opinionibus, malim Ego felices cunas cum veriore, & communiore sententia, cui suo calculo accedere videtur gloriosæ memoriæ Benedictus XIV. (*) ab Apostolorum ætate repetere. Et cum Gabriele Pennoto statuere; *Ordinem Clericorum Canonicorum, qui nunc NB. Regulares Canonici dicuntur, a SS. Apostolis, sive ab immediatis eorundem, & Christi Discipulis fuisse verè, propriè, & immediatè institutum. (p).*

Et si testibus Synchronis, si tabulis, si Ecclesiæ precibus in officio Canonico identidem concini solitis lubet assurgere, dicendum videtur: S. Eusebium Vercellensem, & S. P. Augustinum Hypponensem Episcopum rectius salutaribus *Restauratores*, quam *Authores Instituti Regularis Canonici*, altero in Vercellensi, (q) altero in Hypponensi Ecclesia (r) ejus generis clericos instituyente, exemplo mox latè ad alias Ecclesias diffuso.

8. Canonicos Juris Consulti in geminam dispertiuntur classem: alteram *Sæcularium*, alteram *Regularium* elogio ornant. Indignatur huic Divisioni Ludovicus Vives, eamque aut ambitioni, aut ignorantia attribuit; cum *Canonicus*, & *Regularis* identica sint, atque adeo Canonicus Regularis tantundem sonet, ac *Regularis Regularis*. At hallucinatur bonus Vir; ut enim scite advertit Laurentius Bayrlinck Theologus, Canonicus, & Archi-Presbyter Antuerpiensis, definitio perinde ac divisio *Canonicorum* inde metienda est: „quod Clerici, qui juxta Apostolicam „Regulam vivebant in communi, appellati primum fuerint *Regulares*; „postmodum autem quidam Eorum non contenti, Apostolicam vivendi „normam sequi, tria insuper vota Monachorum ritu facere, atque ex „inde *Canonici Regulares* dici cœperunt, *Canonici* quidem a *Canone* Apostolorum: *Regulares*, quia juxta Regulas aliorum Monachorum vivebant.

(*) in Motivis ad resolvendam controversiam: an Canonici Regulares Lateranenses S. Salvat. possint obtinere Parochias. § 5. num. 82. apud Joan. Bapt. Rigan-
tium Tom. 3. ad Regul. Cancell. - - 43. pag. 3000.

(p) Pennot. Canon. Regul. S. Augustini congreg. lateran. in Generali totius Ord.
Cleric. Canonicorum Historia tripartita. P. 2. c. 2. 4. & 5.

(q) S. Ambros. Ep. 25. ad Eccles. Vercell. sub med. sic scribit: de *Vercellensi Ecclesia*, ubi duo pariter exiguntur ab Episcopo *Monasterii*, *Continentia*, & *Disciplina Ecclesiæ*. Hæc enim *Primus in Occidentis Partibus* inter se Eusebius Sanctæ memoriæ conjunxit, ut in civitate positus instituta Monachorum teneret, & Ecclesiam regeret jejunii Solennitate.

(r) Possidius in vita S. Augustini *Factus Presbyter Monasterium Clericorum intra Ecclesiam* mox instituit, & cum Dei Servis vivere cepit secundum modum, & regulam sub SS. Apostolis constitutam.

„bant. Et inde manavit NB. *Distinctio* Canonorum in *Regulares* & *Sæculares*. „ Hæc ille. (s)

Vere & sapienter omnino! Veneranda namque Antiquitas perhibet fidenter, nosque instruit amanter: olim Canonicos omnes simul in eodem loco habitare, quietem capere, eodemque in triclinio refici fuisse; quo nempe adcuratius, certiusque ad laudes divinas in Choro cantandas se sisterent. Idque traditum accepimus ex Concilio Moguntino Can. Nos. Turonensi cap. 23. & Aquisgranensi I. sub *Ludovico Pio* Imperatore cap. 117. „ Donec tandem (sic denuo pergit discurrere dilaudatus Bayrlinckius) „ amor libertatis proprietatem invexit, ut quisque sibi viveret, in eodem tamen loco communi, idque ad tempora „ Divi NORBERTI, cujus vestigia adhuc supersunt plerisque Belgicæ „ locis, ubi Canonorum ædes certo claustro includuntur. Unde desit „ in illis *prima Nominis ratio*, quæ sumebatur ab observatione Regulæ „ Apostolicæ. (t) „

Atque ex his ritè concluditur: Divisionem Canonici in *Regularem*, & *Sæcularem* ad amussim dialectices obtinere; adeoque Prædicatum *Canonici*, *Regularis*, ejus generis Religiosis, qui ex eorum classe vulgo reputantur, propriè atque univocè convenire: imò Eos ipsis etiam Ecclesiis Cathedralibus incardinari, ac præesse indubiè posse. Id quod tum vetus, tum nova Ecclesiæ Disciplina, quotidiana Praxis, & mores hodierni luculenter comprobant. Sic in Hispania Ecclesiarum *Cæsar-Augustanæ*, *Tarraconensis*, *Pampilonensis*, & *Oesonensis* Canonici Cathedrales sunt Regulares: sed & extra Hispaniam totum per orbem plures sunt id genus Ecclesiæ. Exemplo, & argumento nobis sit Principalis Præpositura, & Ecclesia Bertholsgadensis in Archi-Episcopatu Salisburgensi sita, quam Canonici Regulares S. Augustini ab anno Foundationis 1108. usque in præsentem diem incolunt, gubernantque.

Atque, ut Ciceroni etiam pro domo sua, seu pro Ordine suo liceat perorare: quis nescit, Episcopatus, & Ecclesias Cathedrales *Olmucensem*, *Brandeburgensem*, *Raceburgensem*, *Havelburgensem*, *Rigensem*, *Candidæ Casæ*, *Lithomshliensem* Ordini nostro mancipatos, & solenni lege addictos Statutis & Regulæ Præmonstratensium, atque ab his tanquam veris Religiosis, & ejusdem cum aliis Rationis Canonicis Regularibus ex ordine nostro Episcopos canonicè Electos fuisse. Ità perhibent vetusta monumenta, & ordinis Annales. Ità testantur Historiographi, & inter illos etiam Albertus Krantzius. (u).

§. III.

(s) in Theatro Magno Tom. 2. Tit. *Canonicus*. fol. 66. col. 2.

(t) Bayrlinck. l. c. sub Tit. *Canonici Sæculares*.

(u) in Metropoli l. 6. c. 18. & l. 8. c. 8. item Wandalicæ l. 7. cap. 22. pag. 159.

§. III.

Differentia Canonicos inter, & Monachos.

N. 9. Essentialis equidem *Hos* inter, & *illos* diversitas non datur asserente Angelico (a). Cum *Eundem* uterque Ordo sibi *finem principalem*, qui est *perfecta Charitas in via per tria Consilia Evangelica, Paupertatem, Castitatem, & Obedientiam* consequendum, proponat, & ad *Eum* vi votorum tendere teneatur, nihilominus notabilis, eaque *accidentalis* *Canonicos* inter & *Monachos* resultat differentia, quod præter finem *Primarium* particulares etiam fines ambo sectentur, & mediis ad *Eos* proportionatis, iisque diversis utantur. (b)

Ast verò decretoriè assignare Prædicatum ultimo distinctivum, quo *Canonicismus* a *Monachismo* *accidentaliter* discernatur? Hoc opus, hic labor est, qui a multis retro Sæculis Eruditorum ingenia collisit, fatigavitque. Varii varias geminæ Religioni inscribunt differentias, quarum tamen in *Jure Canonico* vix ulla probatur, præterquam quod *Canonici* minus strictam Regulam, quam *Monachi* profiteantur. (b) Quoniam plurimum serviet ad illustrandam, & stabiliendam assertionem meam nosse diversa Doctorum sensa; e re me facturum, quin & operæ pretium esse existimavi, præcipua in præsentiarum recensere.

Primus e rostro perorat Illustrissimus Joannes Caramuel, qui *Canonicos Cathedralles, & Monachos* ita distinguit: „Quod *Monachi* ex primæva sua Institutione Deo & sibi vacantes Paulo similes sua industria, & manuum labore victitent: *Canonici* ex adverso perinde *Regulares*, ac *Sæculares* teneantur Choro interesse ratione stipendii, & distributionum, (c) strictius ac *Monachi*. „ Et alibi: „Utrique *Officio Divino* publico teneantur, & differunt, quod *Canonici* teneantur orare pro populo, *Monachi* non teneantur applicare suas orationes alicui, sed possint aut pro se, aut pro amicis vivis, defunctisve orationem illam publicam applicare. (d) „Sentio etiam *Regulares* *Canonicos* teneri orare pro populo, non secus ac *Cathedralles*, eosque in hoc convenire, distingui tamen solenni votorum emissionem; illi enim *Sæculares*, hi vero *Religiosi* sunt. Ubi existimo, idem esse, posse aliquam communitatem offerre rationes pro se, nec teneri orare pro populo, quam illam esse *Monachalem*, & non

(a) S. Thomas 2. 2. q. 188. art. 1.

(b) C. quod Dei timorem. V. de Satu Monach. dicitur: *Canonici Regulares etsi a SS. Monachorum Consortio non putentur sejuncti, regulæ tamen inserviunt laxiori.*

(c) Caramuel de Præcedentia Cisterciensium & aliorum Benedictinorum. n. 195. in coroll. pag. 162. (d) Idem. n. 24. pag. 18.

& non *Canonicam*; unde si qui *Canonici Regulares* dicuntur, & tamen hanc characteristicam obligationem non cognoscunt, sub *Canonicorum* nomine veri *Monachi* sunt (e)

Tandem concludit: „ *Regulares Canonici*, si univoce cum Cathedralibus conveniunt, obstringi debent obligationibus similibus iis, quibus hi ligantur. Primo enim antequam promoveantur ad majores Ordines, tenebantur ex *Justitia* legere *Officium Divinum*. Secundo, qui non legunt, etsi habeant *Superioris* licentiam, tenebantur ad restitutionem. Tertio, si sint *Novitii*, cum etiam *Beneficii Regularis* fructibus fruuntur, ab eisdem obligationibus evidenter excusari non poterunt. At qui ipsi nec suos *Novitios* ad officium nec *Professos*, si omittant, ad restitutionem teneri existimant, consequens est, ut se non esse omnino, & verè *Canonicos* credant, sed potius *Canonicis*, & *Monachis* medios, utrinque aliquid participant. Nimirum mores & vitæ austeritatem a *Monachis*, a *Canonicis* Nomen, & præter id vix aliud. (e) „ Hactenus *Caramuel*. Pathetica enim vero oratio, & ratio! non contemnenda rationum momenta! moverint, credo, *Almos Circariæ Suevicæ Patres*, Reverendissimos *Abbat*es in *Comitiis Provincialibus Minoraugiæ* anno 1765. celebratis, quod *Sess: 2da §. 1.* declararint: „ *Clericos Religiosos Professos*, „ nondum in *Majoribus* constitutos, utpote *Canonicos Regulares* (quorum *Actio præcipua esse dignoscitur preces horarias recitare pro universali fidelium utilitate*) sub gravi obstrictos esse, extra *Chorum Pensum* *Canonicum* persolvere. „

11. Sunt alii, qui cum *Andrea Catalle* discrimen mutuandum censent eo ex *Capite*, quod *Canonici Regulares* auspicia sua *Apostolis* velut progenitoribus suis referant in acceptis: qua prærogativa *Monachos* non posse gloriari autumant. His vero diem dicit *P. Corbinianus Khamm* hoc dilemmate: vel *Canonicorum Regularium* originem *Idealem*, seu *Exemplarem* vel *formalem*, seu *specificam* ab *Apostolis* derivant? Si originem *Idealem*, seu, *Exemplarem*, atqui, subsumit *Khammius*, æquali jure *Monachi* quicunque, præsertim *Benedictini* deducunt ab *Apostolis* suam originem *Idealem* seu exemplarem, *authoritæ Summorum Pontificum*, *SS. Patrum*, & *Conciliorum* assertam ac firmatam: ergo. Si verò intelligi velint de *Canonicorum Regularium* origine *formali*, seu *specificam*, quasi istorum *Status*, & *vita* cum *Apostolis* & primis *Clericis* sit eadem *formaliter*, id est, ratione omnimodæ, & *specificæ* identitatis, etiam quoad tria *Religionis* vota substantialia: tunc sequeretur, *Pontifices*, *Cardinales* cum *Archi-Episcopis*, & *Episcopis*, reliquoque *Clericorum*

B

rum

(e) *Caramuel*. l. c. n. 169. pag. 156.

rum agmine utpote votis tribus non obstrictos a primæva norma Apostolicæ vitæ deflexisse. Hoc asserti genus non oppido gloriæ, & honori, sed dedecori, & ignominia cederet Statui Clericali. (f).

12. Nonnulli differentiam desumendam contendunt ex Can. *Monachus* 4. Caus. 16. Quæst. 1. ubi: *Monachus non docentis, sed plangentis habet officium: qui vel se vel mundum lugeat, & Domini pavidus præstoletur adventum.* Et Can *Placuit* 8. Ibidem: *Monachus sedeat solitarius, et taceat. Agnoscat nomen suum. Monos enim græce, latine est unus: achos græce, latine tristis sonat. Inde dicitur Monachus, id est, unus, tristis. Sedeat ergo tristis, & officio suo vacet.*

E contrario Canonicus agit Personam publicam in Ecclesia; Ejus officium, ejus actio est docere, preces horarias in Choro decantare, vel in Ecclesia sacrum facere.

Sed excipit Clarissimus P Schmier (g) ostendens: Has actiones univoce convenire Canonicis, & Benedictinis Monachis. Nam & Hi quoque laudem Deo dicunt in Choro; ut Mystæ peccatorem ad aram reconciliant cælo: & etiam docent e Cathedra, Prædicationis officium, & curam animarum suscipiunt, si Superiorum annutus accesserit. Cæterum haud diffitetur: Monachorum officium esse plorare; Sed (pergit instare) vix sibi quis persuaserit, dare posse Viros Religiosos, qui Exemptos se credant ab onere plorandi, cum Ipsemet Salvator sæpius plorasse, nunquam risisse legatur, ac luctum Apostolis, mundi affeclis vero lætitiâ in hæreditatem reliquisse: *plorabitis vos, mundus autem gaudet.* (h)

Audiendus hic est Aquinas, qui ad has tritas, aliasque id genus objectiones pro more suo magistraliter respondet:

Ex verbis illis tantum haberi, quod Monachi, ex hoc, quod sunt Monachi, non nanciscantur potestatem talia faciendi, non autem, quod ex hoc, quod sunt Monachi, habeant aliquid contrarium executioni talium Actuum. (i)

13. Non paucis aliis placuit *Canonicos*, aut Clericos Regulares per hoc à *Monachis* distinguere: quod illi ex *Primaria* Fundatorum intentione ad Clericales functiones destinantur, & per se: Hi vero (*Monachi*) per accidens. Valde plausibilis quondam erat hæc opinio nixa autoritate Theologorum Principis Divi Aquinatis hunc in modum concludentis: „ Utraque Religio Monachorum, & Canonicorum Regularium ordinatus ad opera viæ CONTEMPLATIVÆ: inter quæ præcipua

(f) P. Corbinianus Khmann in Hierarchia Augustana Parte 3. Regulari in Præmio n. 6.

(g) Jurisprud. Canon. civil. Tom. 2. l. 3. Tract. 1. Parte 1. cap. 3. Sect. 1. §. 2. n. 22. & seqq. pag. 324.

(h) Joann. 16. v. 20.

(i) S. Th. 2, 2. q. 187. art. 1. ad 1.

„pua sunt ea, quae aguntur in Divinis Mysteriis, ad quæ DIRECTE
„ordinatur ordo CANONICORUM REGULARIUM, quibus *per se* com-
„petit, ut sint *Clerici Religiosi*; sed ad *Religionem Monachorum* non
„*per se* competit, ut sint Clerici. (k)

14. Ast quoniam validis rationum momentis Joannes Mabillonius Illustrissimi Ordinis Benedictini e Congregatione S. Mauri illustrissimum sydus remonstravit: Mentem ac sensum alium Doctoris Angelici non fuisse, quam innuere: *Monachum* de *se*, & in nativo suo conceptu non involvere *Clericatum*; quandoquidem alii *Monachi* sunt *Clerici*, alii non: nullibi autem dicere: Monachos, *qui sunt Clerici*, tales non esse *nisi per accidens*. Ferè, sicut si diceret quis: animalitatem in suo conceptu *per se* non includit rationalitatem: propterea tamen inferri non posset, eum dixisse, quod homo, qui est animal rationale, rationalis sit tantum *per accidens*. (l)

Quoniam hodiernis moribus instar legis, ac Regulæ Monachalis sanctum, atque inviolabile habetur: quemlibet Monachum teneri & tendere ad Presbyteratum, & illum suscipere, quando Abbas hoc jusserit, veluti Statutum legimus in Concilio Viennensi sub Clemente V. in Clementin. lib. III. Tit X. de Statu Monach. & Canonic. Regul. Cap. 1. §. 8. per verba: *ad ampliationem cultus Divini statuimus, quod Monachi quilibet ad monitionem Abbatis se faciant ad omnes ordines sacros (excusatione cessante legitima) promoveri.*

Quoniam insuper vel omnes, vel quasi omnes Monachi jam evasere Sacerdotes, atque hoc modo iisdem aperta jam via est ad Clericatum, ad hæc hi ipsi non rarò ab ipsismet Episcopis vocati sunt ad curam animarum. (m)

15 Idcirco ab Eo temporis articulo, quo Canonici Regulares, austeritates Monachorum, & Monachi *Functiones Clericales* (n. 8. & 12.) sibi proprias fecerunt, differentia, & discrimen ultimum jure optimo inde repetitur: quòd in Canonicis Regularibus Monachatus Clericatu, & in Monachis Clericatus accesserit Monachatu. (n).

B 2

Nec

(k) S. Th. 2. 2. Q. 189. art. 2. ad 2.

(l) Joannes Mabillon. in opere Posthumo Tom. 2. pag. 168.

(m) Benedictus XIV. in Motivis præpositis a sua Sanctitate ad resolvendam, & finiendam antiquam controversiam: an Canonici Regulares Lateranenses Congreg. S. Salvat possint obtinere Parochias. §. 4. n. 77. & 80. apud Joann. Bapt. Rigant in comment. ad Regul. cancell. Tom. 3. pag. 299. & 300.

(n) Clariss. & Doctiss. Willeboldus Held Canonicus Rothensis Jurisprud. universalis lib. 3. Part. 2. Disput. 1. Cap. 3. §. 1. num. 16.

Nec arbitraria, aut gratis conficta videatur velim assignata hæc differentia ; nam si non omnino cunas , certe grauissimum pondus & momentum accepit ex declaratione Attica SS. domini nostri BENEDICTI XIV. operæ pretium existimavi, in majus robur, ac dictorum confirmationem huc afferre, quæ desuper doctissimus Pontifex fovit animi sensa. „ Sic autem inquit: Jam quod tuto dici potest, est hoc, *quod apud Canonicos regulares Monachismus accesserit Clericatu, & apud Monachos Clericatus accesserit Monachatu*; ut perbene avertit Joannes Petrus Gilbert Tom. 2. in Corp. Juris Canonici edito Lionii 1737. pag. 427. Et quamvis primoribus reparatæ salutis seculis *Monachi* ut plurimum non erant *Clerici*, veluti legere est Con. 6. Caus. XVI. Quæst. 1. ubi refertur celebre S. Hieronymi effatum dicere soliti: *alia causa est Monachorum alia Clericorum Clerici pascunt oves, ego pascor*. Nihilominus etiam in illis primis temporibus inter *Monachos* hinc inde erat aliquis *Clericus* subinde aliquis *Diaconus*, aut aliquis *Sacerdos*; præterea *Clericatus* primis, & antiquioribus, a nobis remotioribus annis incepit dilatari inter *Monachos*; Sic enim legitur in Actis Chalcedonenſis Concilii, quod, cum quæstio fuisset mota a quibusdam Episcopis: *an non a Monachis esset omninò auferendus Clericatus?* Congregati in unum Patres responderunt *negative*, ex ratione, quòd ob delictum unius, vel aliquorum non oporteat integrum corpus, aut plures certè innocentes puniri. Videri potest P. Christianus Lupus in Notis ad Concilium Chalcedonenſe Can. 6. in fine. „ Atque hæc speciosa, non minus in gratiam, quàm laudem totius Status Monachalis litteratissimus Summus Ecclesiæ Hierarcha. (o)

§. IV.

Officia, Actiones, & Notæ Characteristicæ Canonorum, præsertim Regularium.

N. 16 Et ista, & has proponit, exponit, efformat, & enumerat nemo adcuratius, nemo exactius, clarius nemo, quàm S. Dionysius Areopagita, *Actionem*, quæ in DEI gloria promovenda, & salute proximi æterna, multiplici ratione procuranda consistit, describens, atque in hæc præcipuè capita dispertiens. *Primaria*, Divino hoc Theologo definiente, *Canonici Actio est, Divinum Evcharistiæ, Augustissimumque Sacramentum complere, seu in Ecclesia sacrum facere.* (p) Altera *Actio Canonici est in Choro Preces horarias decantare*; quoniam D. Dionysio Authore

(o) Benedictus XIV. l. c. n. 76. apud Rigant. pag. 299.

(p) S. Dionys. lib. de Hierarchia Eccles. c. 3.

thore *Psalmorum sancta modulatio*, omnibus ferme *Sacerdotalibus My-*
steriis jungitur, & *substantiæ ratione cohæret*. (q) Eodem perhibente,
Canonici est exercere Hierarchicas illas Actiones, purgare, illuminare,
 & perficere, & post propriæ salutis, perfectionisque studium, proximo-
 rum saluti & perfectioni opportunè, importunè, privatim, & publicè,
 verbo & opere, domi, & foris, omnique qua fieri potest, ratione, &
 via, vigilantissimè intendere, & ut ex *famulis iniquitatis* juxta D. Leo-
 nem faciamus *Ministros prodire justitiæ* (r). Canonici est, *administra-*
re Sacramenta, *dispensare Mysteria Dei pro meritis*, (s) prædicare
 Evangelium Christi, & Deum annuntiare singulis. (t) „Est Fidei no-
 „stræ Rudimenta ignaris tradere, attendere sibi, & lectioni, Eccle-
 „siam Dei regere, Pastorale officium conformiter vocationi suæ exer-
 „cere, & juxta *Ezechielem* ascendere ex adverso, hoc est, peccatis po-
 „puli pastoralis libertate resistere, eaque juxta *Isaiam* palam annuntian-
 „do arguere, atque corripere, opponere se murum, hoc est, inter
 „Deum sceleribus populi exasperatum, & inter exasperantem Popu-
 „lum, per preces, & Sacrificia, per eleemosynas, & jejuniorum af-
 „flictiones, nè sæviat, se medium ponere: insuper stare in prælio, in
 „die Domini, contra visibiles, & invisibiles Hostes, Hæreticos, alios-
 „que in Ecclesiam Dei sævientes, venenum suum spargere molientes,
 „& tanquam lupi rapaces Dominicas oves invadere, & devorare vo-
 „lentes. (u)

Hæc Ordinis Canonici Functio est; Hic unicus S. P. NORBERTI
 Scopus, Finis, & Spiritus fuit. His ita complanatis sit,

S E C T I O II.

P r o p o s i t i o.

Ordo Præmonstratensis est, & fuit à Primo Institutionis
 Momento verè Canonicus.

Veritatem *Propositionis huius* investigaturi, ex Legibus Methodi Ana-
 lyticæ, eandem in Partes & PRINCIPIA sua resolvimus per di-
 stinctos Paragraphos; Quemadmodum igitur Ordo noster Ortum, & Pro-
 gressum suum debet primùm SS^{mo} Fundatori, P. Norberto, dein Sum-
 mis Pontificibus: Sic ad originarios Fontes: I. quidem ad institutoris in-
 ten-

(q) ibidem.

(r) S. Leo de jejun. Serm. 7.

(s) S. Dionys. l. c. c. 5.

(t) Idem l. c. c. 2.

(u) Statuta Præmonstrat. in Præfat. ad Religiosos.

tentionem. II. Ad instituti Rationem. III. Ad Pontificum Bullas, & Episcoporum Diplomata. IV. Ad Synchronorum, Chronologorum, aliorumque Scriptorum vadimonia progrediamur, inde limpidissimas veritatis præjectæ aquas sorbituri.

§. I.

Argumentum I.

Ex ipsa Institutoris Intentione petitum.

N. 17. Fuit enimverò, fuit ea fatalis undecimi exeuntis, & ineuntis Sæculi duodecimi conditio, ut Ecclesiæ splendor, & Clericorum gloria obnubilaretur plurimum. Illum funesta, & frequentia Schismata; hanc obscuravit Eorundem probrosa vitæ, morumque licentia. Honestate, justitia, & æquitate in exilium relegatis vitia Simoniacæ, atque incontinentiæ passim Dominatum exercuere. (a)

Tantus tunc temporis in Ecclesiis Cathedralibus juxta ac Collegiatis in decantandis Divinis Laudibus torpor, tanta Pastorum in curandis animabus, ovibusque pascendis erat remissio, ut plebeji æque ac Nobiles, non minus Ministros Verbi Dei, & Mysteriorum Dispensatores: quam ipsa Sanctissima Fidei nostræ Mysteria, Missæ Sacrificium, Augustissimum Altaris Sacramentum, Verbi DEI Prædicationem, sacras res omnes, ritusque Ecclesiæ vilipendere, contemptui, & risui habere occeperint. His morbis lethalibus ut medelam ferret Supremus Archiepiscopus DEUS in tempore, & auxilio opportuno, *suscitavit sibi Sacerdotem fidelem, qui juxta cor, & animam Ejus faceret*; Sanctissimum videlicet Patrem Norbertum: & *ædificavit sibi Domum fidelem*, (Ordinem Præmonstratensem) qui præeunte Divo Patriarcha Duce *ambulaturus esset eorum Christo cunctis diebus.* (b)

Electus igitur Divina Providentia D. Norbertus illicò post felicissima admirandæ Conversionis suæ auspicia, manus misit ad fortia, ad grande Reformationis opus tam in clero, quàm in plebe inchoandum.

Et primò quidem *suos Con-Canonicos* (erat enim & Ipse Clericus, & Canonicus sæcularis Ecclesiæ Sanctensis Collegiatæ in Archidiecepsi Colonienfi) e solutiore ad severiorem Disciplinam, ad honestatis normam revocare (c) conatus est. Deinde Jussu Supremi Ecclesiæ Hierarchæ Callisti II. dissolutam Canonicorum Regularium Lauduni in Ecclesia

(a) Baronius ad annum 1074. num. 37. & 38. Tom. XI. fol. 589. Edit. colon.

(b) 1. Reg. 2. v. 35.

(c) in vita S. Norberti apud Bolland. ad 6. Junii c. 2. n. 11. & 12. pag. 824.

clesia S. Martini vivendi formam adstringere, ac in veterem dignitatem vindicare (d) viribus omnibus contendit.

Ast quàm casto utrinque labore, tam & irritis votis. Quare effati a Magistro veritatis Christo Domino prolati (e) probe gnarus iudicavit, *satiùs esse nova facere omnia, quàm sarcire tantum*: Novo Canonico Ordini instituendo, qui damna repararet illata; animum adiecit suum.

18. Sanctissimus namque Norbertus, videns Clericorum, five Canonorum Institutum valde esse sanctum, & Ecclesiæ DEI necessarium, ad hoc a DEO adinventum, ut novos semper foetus Ecclesiæ DEI parturirent, gignerent, atque foverent, & Ipse quoque, salutis animarum flagrantissimo desiderio exardescens, ex duplici suo Spiritu, quem singulari desuper gratia acceperat, talem meditatus est ordinem, qui per vitæ activæ arduas, & periculosas functiones Fidelium mentes disponderet, & tam Sanctitate quam Doctrina digne præpararet; omni quoque virtute contra hostiles insultus, quos in animarum salute procuranda sustinere debent, acerrimos, robustos redderet, & invictos.

Hac namque ratione Vir ille DEO charus, tanquam per reum iter suos ad perfectionis culmen procedere voluit; nam *ad perfectionis culmen erigitur*, inquit S. Gregorius Moral. 1. 3. c. 31. *qui non activa solummodo, sed etiam contemplativa vita solidatur*. Quapropter non suffecit huic Sanctissimo Viro eam duntaxat a DEO ubertatem pro se, Filiisque suis expetere, qua pinguescunt, & foecundantur speciosa deserti (hoc est, Monachorum greges in ipsis desertis Monasteriis habitantes, sibi viventes, & in cælestis gratiæ castis deliciis se suaviter pascentes, & oblectantes) sed ut alter Elisæus ad Ecclesiæ utilitatem, & fructum, postulavit duplicem in se, suisque Spiritum, quorum uno se, altero alios perficeret.

Hanc, & non aliam fuisse SS. P. Norberti intentionem, hunc scopum, hoc animi consilium, propositumque, ut Cleri primævi ab Apostolis instituti Puritatem, Honestatem, Devotionem, Sanctitatem, Fervorem in Ecclesiam revocaret, & conservaret. Si ad testes provocare liceat; non alios appello, quàm omni exceptione Maiores. Et qui illi? Duo Cardinales sunt, & Legati a Latere Calixti Papæ II. videlicet PETRUS Sedis Apostolicæ Presbyter Cardinalis & Legatus Sanctæ Sedis: uti & GREGORIUS S. Angeli Diaconus, & Legatus S. Se-

(d) ibid. cap. 7. n. 38. pag. 832.

(e) *Nemo assumentum panni rudis assuit vestimento veteris; alioquin aufert supplementum novum a veteri, & major scissura fit. Et nemo mittit vinum novum in utres veteres. - - - sed vinum novum mitti debet in utres novos.* Marci 2. v. 21. & 22.

(f) Statuta in Præfat. ad Religiosos Præmonstratenses. pag. XII.

S. Sedis, qui postridie mortem Honorii II. summo Sacerdotio invitus præficiebatur sub Nomine Innocentii II. (g)

His enimverò Cardinibus, his Ecclesiæ Sacrosanctæ Proceribus D. Patriarcha Norbertus *mentem*, finem, omnemque Instituti rationem exposuit, qui sanctitate, integritate, & candore Viri non persuasi tantum, sed & factis convicti in hæc speciosa perorarunt Elogia: *Vos estis, qui SS. Patrum vitam probabilem renovatis, & Apostolicæ Instituta Doctrinæ primordiis Ecclesiæ Sanctæ inolita, sed & crescente Ecclesia iam pene deleta, INSTINCTU SANCTI SPIRITUS SUSCITATIS. — — — non minoris itaque æstimandum est meriti, vitam hanc primitivæ Ecclesiæ, aspirante, & prosequente Domini spiritu suscitare.* (h)

N. 19. Quæ Legatorum Cardinalium, hæc quoque erat ipsius Pontificis mens, sensus, & opinio de Instituto Norbertino; postquam enim B. P. Norbertus cum aliquot candidi sui Instituti Sociis Romam ad supremum Ecclesiæ Caput, Christique in terris Vicarium profectus coram, seu oretenus *Instituti sui Rationem* animique Propositum SS. Domino latius exposuerat, seque, suaque S. Sedi cum universo ordine in Spiritu Humilitatis subjecerat, ejus Directioni, & Approbationi plenaria cum Resignatione semet concredens, atque de genu supplex orans: Dignaretur id, quod Legati ejus cæpissent, Apostolica Autoritate confirmare: Honorius II. in Cathedram D. Petri sublimatus, jam aliunde de intentionibus P. Norberti ordinem novum erigentis, informatus, confirmationis Bullam non sine sonantibus Encomiis est impertitus. Hanc exhibebimus infra integram Num. 28. Heic excerpimus ea solum, quæ opportuna videbantur. Sic autem decernit Papa Sanctissimus juxta, ac Sapientissimus: *Quia igitur vos Religiosè vivere, & Canonicam vitam secundum B. Augustini regulam, & institutionem ducere Inspirante Divina Gratia decrevistis, Propositum vestrum Sedis Apostolicæ Autoritate firmamus &c. &c.*

Apertis oculis, meridiante Sole cæcutiat oportet ille, qui non perspicit: B. P. Norbertum, non temere, non subita passione, aut affectu aliquo humano, sed INSPIRANTE SUPERNA GRATIA suscepisse *Institutum Clericale, & Canonicum*, atque huius tam sanctæ vivendi rationis Authorem esse DEum Patrem Luminum, a quo omne donum perfectum descendit. Cæcus fit necessum est, qui non ex Literis Apostolicis legit, SS. Domino nostro Honorio II. intime, atque perfectissimè per-

(g) Petrus Sandinus in vitis Roman. Pontif. Part. II. n. CLXIV. ad annum 1130. p. 318.

(h) Petrus Leonis, & Gregorius Cardinales Legati in Gallia. In Prima ordinis Præmonstratensis Bulla confirmatoria. Expedita Noviomii 1124. IV. Calend. Julii.

perspectam fuisse puram Norberti novum Ordinem instituere meditantis Intentionem.

§. II.

Argumentum II.

Ex Instituti Ratione, atque Hierarchicis Ejusdem Actionibus formatum.

N. 20. Divi Norberti *Intentioni* per omnia conformis est, & assimilis *Instituti Ratio*. Quêi id probem? percipe! ante Professionem solennem seria deliberatione examinabatur, qua sub potissimum Regula, sub quo Instituto recens plantata Religio prælia Domini in perpetua stabilitate præliaretur? Aliis Cisterciense, utpote Monasticum, aliis Eremiticum, aliis demum aliud vitæ genus suggerentibus, B. P. Norbertus cælitus illuminatus, atque edoctus juxta Spiritum a DEO acceptum sub Aurea D. Augustini Regula per ipsum sibi porrecta *Canonicam, Apostolicamque* vitam, arctioribus tamen Religionis observantiis circumscriptam amplecti serio decrevit, unaque cum suis Sodalibus æternum sub eo Instituto in die Natalis Domini DEO, Ejusque Ecclesiæ militare solenni voto sese adstrinxit, ita, ut quemadmodum Ecclesiæ Lumen Augustinus Ordinis Clericalis ab Apostolis Instituti sub Nomine Canoniorum Regularium Restitutor, (n. 7.) atque instaurator fuit, (i) ita etiam S. Patriarcha noster Norbertus *Canonicum, & Apostolicum Institutum*, cui & Ipse, & omnes, qui Ejus se Societati conjunxerant, à teneris unguiculis erant adscripti, omnino retinendum resolvit, hac tamen sub lege, & conditione, ut illud idem Institutum ad antiquam suam, a qua multum deflexerat, sanctitatem perfectionemque, in ardentissima, robustissimaque DEI, Proximique Charitate partim: partim in Functionibus Clericalibus, Concionibus videlicet, Administratione Sacramentorum, Catechizatione Rudium, sub unius Præpositi Ductu, atque tribus votis essentialibus reduceret, promoveretque.

Hæc meta, hic scopus, hic finis, quem SS. Pater Filiis suis præfixit, atque amplectendum enixè commendavit; Sed hoc SS. Patri non erat satis, quippe, qui omnia munera ad vitam clericalem spectantia non modò Ipse, per totum a conversione sua reliquum vitæ decursum primus exercuit, sed etiam ab Alumnis impertæse juxta, ac indefessè exerceri severe præcepit. Munia autem quis nescit? & Actiones

C

Hie-

(i) Hieronymus Platus S. J. de Bono Status Religiosi lib. 2. c. 23. §. 8. & 10. apud P. Martinum Merz in Vita D. Norberti annotatione 4ta. pag. 391.

Hierarchicæ a Clericis obeundæ sunt illa ipsa, quæ nuper (num. 16.) ex S. Dionysio Areopagita recensuimus. Res jam in eo est, ut atticè demonstremus, ea a SS. P. Norberto ad supremum usque halitum, & ab omnibus Ordinis Nivei Alumnis usque modò exercita fuisse.

Ordiamur a B. Fundatore Norberto, e Sigebergenfi cænaculo, cui adinstar Discipulorum Christi quadraginta diebus, salutis suæ curam acturus, se inclusit, perseverans in oratione & contemplatione, velut Leo ignem spirans egressus, quid egit, quid fecit, quid præstitit? Conciones instituit, Hominum sæcularium vitia primum, dein Clericorum, seu Con-Canonicorum suorum acriter perstringit, ringente utut orco, ejusque emissariis. Potestate seminandi verbi DEI a Gelasio Papa accepta, Romano fultus Diplomate, adjunctoque sibi divinitus B. Hugone itineris, laborum, vitæque fido Socio urbes, pagos, castella percurrit, nec hyemante Jove, nec inedia, nec corporis lassitudine a Sancto Prædicationis proposito avocatus, multa animarum lucra fecit, simplicium, rudium, & Rusticorum præsertim factus Apostolus, Pœnitentium, Confessiones excipere, ad populum dicere, Hæreticos ad veram fidem reducere, peccatores convertere, ignaros doctrina christiana informare, Religionem in Saxonia, & Sclavonia tepescentem resuscitare, Statum Clericalem Primævo decori suo restituere, frigidissima hominum corda igne charitatis accendere, dissidentes ad pacem, & concordiam revocare &c. &c. hic unicus labor, hæc sola Norberti voluptas fuit.

Amoris, præsertim Divini, ingenium, ac natura est: *nunquam dicere: Satis est.* Verus in DEUM amor nullum sibi ponit modum, nullis locorum, aut temporum limitibus circumscribitur, totum terrarum orbem cognitione, & amore, Numinis replere adlaborat. Ità comparatus erat S. Norbertus; ea de causa zelum animarum, quo Ipse exæstuabat; perpetuat in filiis suis, velut aquila provocans pullos suos ad volandum geminis in DEUM & Proximum charitatis alis, acclamans nobis cum fortissimo Heroe Gedeon: *quod me videtis facere, hoc & vos facite.* Judic. 7. v. 17.

21. Num vero ab Excelsis Ducis sui cogitationibus deflexere Posthumi Filii? minimè gentium. Spiritum primævum usque modò conservavêre. Quid ita? Character genuinus verusque Canonicorum est primò ardenti charitate *officium* in Ecclesia decantare (k). Secundò summa, qua fieri potest, reverentia, & munditia SS. *Missæ sacrificium* offerre.

(k) *Psalmorum Sacra modulatio* - - - omnibus fere Sacerdotalibus *Mysteriis* jungitur. S. Dion. Hierarch. Eccl. c. 3.

offerre. (l) Tertiò, *Sacramenta* administrare. (m) Quartò, portare Nomen DEI coram gentibus, & *prædicare Evangelium* omni creaturæ. (n) Quintò, *Parochiam*, quando & queis injungitur, *suscipere*, seu Pastorem animarum agere. (o)

Eja agite! applicemus argumentationem demonstrativam per analyfin, & discursu perfectè scientifico firmemus assertum nostrum, facta deductione ex Principiis indubiis. Pro quo fit sequens

SYLLOGISMUS ANALYTICUS.

22. *Propositio.* Quicunque Actiones Clericales Hierarchicas a S. Dionysio tum hic num. 21. tum alibi num. 16. designatas pro primario Instituti sui objecto, & fine habent, atque exercent, illi veri sunt Clerici, seu Canonici.

Assumptio. Atqui Præmonstratenses has ipsas actiones pro Primario Instituti sui objecto & fine habent, atque exercent.

Conclusio. Ergo Præmonstratenses sunt veri Canonici. Ediffere! in hoc discursu quid negas? Propositionem primam, seu Majorem, nisi plumbeus planè homo sis, in dubium vocare haud poteris; Complectitur enim Ideam claram, nativamque notionem *Canonicalis Status*, quam docti æque, ac indocti de vita clericali concipiunt, formantque: exprimit descriptionem, quam Ecclesia de Clericis habet, quam firmat praxis, quam communis persuasio comprobatur. Igitur sola *Assumptio*, seu *Minor* probanda restat. Quod si solidè præstitero, tunc enim vero rem e Sententia confeci. Quam facili negotio autem, quam levi brachio id fim præstiturus, attentius percipe! *Propositio minor* sic habet.

„ Atqui Præmonstratenses *Actiones Clericales* pro Primario Instituti sui objecto, & fine habent, atque exercent.

23. Demonstratur Enumeratione Partium. Igitur Canonici Functio est: *Laudem DEI diu noctuque in Choro decantare.* At nonne nos Præmonstratenses *Religiosa nostra Professione ad Laudes diu noctuque DEO deferendas NB. SINGULARITER dedicamur.* (p) Nonne ex intentione

C 2

(l) Neque ferme fas est sacerdotalis muneris Mysterium aliquod peragi, nisi Divinum istud Evcharistiæ, Augustissimumque Sacramentum compleat. Idem l. c. c. 3.

(m) Tradere item Promeritis Sacramenta Illorum est, qui scite, atque integre sacerdotalis perfectionis participes sunt. Idem l. c. c. 5.

(n) Prædicat omnibus vera profecta Evangelia, annuntians DEum. Idem l. c. cap. 2.

(o) Idem S. Dionysius Hierarch. Ecclesiast. cap. 2.

(p) Statuta Cand. & Can. Ord. Præmonstr. Distinct. 1. cap 4. num. 1. .

tentione, & Spiritu SS. P. Norberti ad modum Ecclesiæ primitivæ Hymnis, & Canticis divinam Majestatem in choro, Matutinas circa medium noctis: Completorium vero circa finem diei, non autem immediate post Vesperas, sicut consuetudo passim invaluerat. &c. peragendo, maxima, qua par est, corporis & animi puritate, sanctitate, modestia, devotione, fervore, ardentissima charitate, atque omni virium contentione laudare tenemur, ac solemus. Testatur id Vaticana Sedes variis Bullis, cum primis Innocentius Papa II. asseverans: *Præmonstratenses majori studio Cunctipotentis DEI servitio inhiare, & acriori Religione ac morum honestate clarescere (q).* Adstipulatur Clemens VI. affirmans: *Sacræ Præmonstratensis Religionis Alumnos mundanis abdicatis illecebris virtutum Domino in humilitatis spiritu devotum, & sedulum famulatum impendere (r).* Multo luculentius, patentiusque idem exprimunt Innocentius II. & Alexander IV. *Ordinis Præmonstratensis Fratres pro Divini Nominis honore, ejusque laudibus sollicita diligentia deservire (s).* Hadrianus vero IV. oraculo suo definit, atque pronunciat: *Præmonstratenses eorum esse ex numero, qui propensius in DEI laudibus, atque servitio commorantur (t).* Honorius III. Literis Apostolicis Laterani III. Nonas Martii exaratis asseverat: *Fratres Præmonstratenses dignos esse speciali prærogativa dilectionis, & gratiæ — — quia Domino jugiter offerentes SUORUM VITULOS LABIORUM — — UNIVERSALI ECCLESIAE piis intercessionibus intemperaliter suffragantur (u).*

Hanc quoque veritatem amplissimo testimonio suo pridem munivêre Annales Ecclesiæ Laudunensis, scribes: *Præmonstratenses solo Christi ardere jugiter amore, cœlestibusque Seraphim mente conjunctos corpora sua DEO exhibere hostiam viventem, sanctam, DEO placentem, laudantes Nomen Domini, & cantantes Ei Canticum novum.*

24. Ordine, & numero secunda, dignitate tamen, & præstantia jure meritissimo reputatur prima Canonici functio: *Incruenta oblatio Summi, & Sanctissimi Sacrificii ad aram (n. 16. & 21.)* Quanto studio, & fervore, quanto cultu, reverentia, & æstimatione hæc altera Clericactio tum ab Ipso Sanctissimo Patre Norberto, tum a suis Filiis a felicibus

(q) Innocentius II. in Bulla de anno 1138.

(r) Clemens VI. in Bulla Avenione XVII. Calend. Januarii 1343. data & a P. Lepaige in Bibliotheca Præmonstrat. l. 3. pag. 701. citata.

(s) In Bulla ab Innocentio II. Lugduni XV. Calend. Maji 1147. expedita apud Lepaige. Alexander IV. in Bulla Viterbii Idibus Februarii 1258. Edita apud Lepaige l. c. p. 685.

(t) In Bulla Romæ emanata 1154. apud Lepaige. pag. 627.

(u) Ibid. l. c. p. 652.

bus Instituti Nivei Primordiis usque in præsentem diem exercita, atque propagata fuerit? Etiam me tacente loquuntur Acta publica, loquuntur Historici, loquitur vulgus, imo ipsi lapides loquuntur. Ut tamen ex ungue Leonem agnoscat quivis, hoc unicum annotasse juvat: Beatissimum Patriarcham Norbertum testamenti loco Filiis suis reliquisse, atque operosissime commendasse *singularem circa Altare, & Divina My-steria munditiam* (w).

Quid amplius? „ In Ecclesiis *Cathedralibus, & Collegiatis*, præ-
„ ter *Missam Conventualem* quotidie celebrandam Rubricæ *secundam*,
„ ac *tertiam* pariter *Missam Conventualem* præcipiunt. „ Quemadmo-
dum gnaviter, & sapienter animadvertit Prosper Lambertini Cardinalis,
postea Summus Pontifex Benedictus XIV. (x).

Piam hanc, sanctamque Legem seu innovaturus, seu in ordine suo *Canonico* perpetuaturus *Præmonstratensium* Conditor Sanctissimus pariter constituit ad normam, & formam aliorum *Clericalium Collegio-rum*: ut in omnibus *Instituti Candidi Ecclesiis* quavis die *tres Missæ*, nempe prima *Matutinalis* pro defunctis Fundatoribus, Benefactoribus, Patribus, Fratribus, & Sororibus. *Secunda* de Beatissima Virgine Or-
dinis Patrona pro Prælatiis: *Tertia* Major, seu summum pro peccatis jugiter decantentur (y).

Audierunt disciplinam Patris sui D. Norberti: & Legem Matris suæ (z) Religionis liliatæ non dimiserunt degeneres, sed prompte acce-
ptarunt dociles Filii; adeo, ut quod ex Rubricarum præcepto aliæ Ca-
thedrales, aut Collegiatæ Ecclesiæ laudabiliter observant, id ipsum Or-
dinis Candidi Alumni ex præscripto suarum Constitutionum (a) sanctè
atque inviolabiliter custodiendi in more, & usu habeant. Tam æquum
id est, quam quod æquissimum. *Sunt enim*, perhibente Clarissimo Viro

C 3

Euse-

(w) In vita S. Norb. ad 6. Junii cap. 13. num. 79. & 80. in Actis Sanctorum.

(x) Institut. Ecclesiast. Instit. CVII. §. II. pag. 771. col. 1.

(y) Ex Cap. 2. & 3. ac seqq. distinct. 1. Manuscriptarum Institutionum Ord. apud Joannem Lepaige in Biblioth. Præmonstr. l. 1. c. 5. pag. 205.

(z) Prov. 1. v. 8.

(a) Statuta Cand. & Canonici Ord. Præmonstr. Dist. 1. C. 5. n. 7. Ordinarius, seu liber cœremoniarum ad usum Ordinis. P. I. c. 13. n. 2. & c. 14. pag. 138. ubi:
„ Missæ ordinis sunt tres: Summa, Matutinalis, & Missa de Domina. Quando
„ fiunt Missæ conventualiter pro particularibus, v. g. pro nuper defuncto, vel
„ pro ejus die tertia, septima, trigesima, Anniversar. &c. aut etiam in casibus
„ specialibus Missæ votivæ solennes, debent illæ censerī supernumeratæ. Sic,
„ ut iis non obstantibus debeant compleri *Missæ ordinis*, quæ referantur scilicet
„ ad commune Bonum ordinis, tam pro vivis, quam pro defunctis.

Eusebio Amort, *Ecclesiæ Canonorum Regularium S. Norberti, Ecclesiæ propriæ NB. COLLEGIATÆ, quarum Foundationes primæve plerumque factæ sunt pro Sacerdotibus NB. ESSENTIALITER adscriptis divino Officio in Sacrificio Missæ, & Choro (b).*

Hanc D. Norberti Sanctionem Pragmaticam, hanc Norbertinorum disciplinam, usum, & Praxin offerendi quotidie tria sacra conventualia ordini coævam, usque nunc religiosissime continuatam, non sciverunt modo, sed speciosis Laudum Elogiis deprædicarunt pridem Summi Pontifices, & Cardinales suis Apostolicis Constitutionibus. Liceat unam e pluribus recensere, emanatam a Cardinale Pœnitentiarario Clementis VI. anno Pontificatus secundo. Ibi: *Quinque millium Missæ, quæ omni die per totum ordinem fiunt, & complentur; item in NB. singulis Ecclesiis dicuntur tres Missæ speciales; prima pro peccatis, secunda de B. Virgine pro Prælatis, tertia pro defunctis in subsidium animarum ordini commissarum, & etiam omnium fidelium defunctorum, quarum omnium tam vivi, quam defuncti Participes erunt amici ordinis speciales (c).* Atque hæc altera Ordinis Canonialis Actio est; hanc passibus æquis insequitur.

25. Tertia, & quarta Clerici Functio, ex ante dictis (n. 16. & 21.) in eo consistens, ut ad modum Clericorum Ecclesiæ Primitivæ populum *Catechizatione, Verbi Divini Prædicatione, Sacramentorum administratione, charitativa admonitione, & correctione, exemplari, & ædificatoria conversatione, aliisque mediis opportunis conetur ad DEI agnitionem, cultum, amorem, & ad vitam æternam perducere. Et his quoque piis operibus exercendis totos quantos se impendunt ex fine, & scopo primario Ordinis Nivei Alumni: Ergo. Vultis, ut hæc rursus quatabulis, qua Testibus comprobem? Ecce! præsto sum. Innocentius Papa II. apposite hanc in rem effatur: Sacer ordo vester, in agro Dominico, divina dispensatione plantatus Apostolicis gratiis digne meretur extolli, cujus Professores, mundanis a se relegatis illecebris cælestium contemplationi vacantes INSISTUNT JUGITER PROPECTIBUS ANIMARUM (d) Dubium omne hoc circa assertum sententia decretoria præcidit, decidit-*

(b) Amort. Theol. Eccles. Tom. III. Tract. de Sacrament. ordinis. §. 20. fol. 79. col. 2.

(c) Bullam hanc secundum integrum tenorem suum refert Carolus Ludov. Hugo lib. 2. ad vitam S. Norberti num. 5. in notis. pag. 115.

(d) Datum Pisis per manum Almerici S. R. E. Diaconi Cardinalis, & Cancellarii V. Cal. Maji, Indiæ. XII. Incarn. Dom. anno 1135. Pontificatus Domini Innocentii II. Papæ anno 5.

ciditque summum Christianæ Reipublicæ Caput, & Princeps Clemens VIII. verbis longe clarissimis instituti Præmonstratensis finem describens: *ORDO VESTER AD HOC INSTITUTUS EST, ut perpetuum sit in Ecclesia Dei Virorum fortium, & fidei Catholicæ Propugnatorum Seminarium, qui virtute Spiritus atrium fortis impavide intrent, eum ligent, & gladio Spiritus, quod est verbum DEI, ejus vasa, animas scilicet, diabolica fraude deceptas, vasa bellantia contra Dominum, vasa vinculis iniquitatis irretita, atque captiva diripiant, & ex vasis contumeliæ faciant vasa gloriæ (e).*

Constitutiones nostras peculiare si consulamus, quid illæ hac de re statuunt? „ Si vitæ activæ functiones, inquiunt, & Canonici five „ Clericalis instituti OBLIGATIONEM, cui Ordinem suum sanctissimus „ Pater Norbertus adstrinxit, intueamur: Ordo noster gloriæ DEI pro- „ pagatio est, zelus animarum est, Sacramentorum divinorum admini- „ stratio est, Ecclesiæ DEI servitium est. Ordo noster est Evangelium „ prædicare, Fidei Rudimenta ignaris tradere &c. &c. Repete si lubet, „ quæ retulimus

Num. 16. . . Tandem concludunt:

Hæc ordinis nostri functio est, hic unicus hujus Viri (Norberti nimirum) scopus, finis & spiritus fuit: hanc voluit sui ordinis esse obligationem, & votum (f). Hactenus disputata coronemus Testimonio celeberrimi cujusdam extranei Scriptoris. Et quis ille? Joannes Antonius a Gurnez, is est perhibens: „ S. Norbertus Canonicum, & Monasticum „ vitæ genus conjungens Alumnos suos contemplativæ, & practicæ ex- „ ercitationis studiis informavit; ut per eos in omnem Ecclesiæ Par- „ tem missos, divinis laudibus ardentissima charitate promendis, prædi- „ catione verbi DEI, Sacramentorum administratione, ædificatoria, & „ exemplari conversatione, cito mutatis apud Clerum, & populum mo- „ ribus in melius, alia Ecclesiarum facies ubique resplenderet (g).

N. 26. Transimus denique, & desinimus in quinta Clerici actione, qua quempiam clericali statui adscriptum teneri diximus, *Pastorem agere, seu Parochiales Ecclesias, si quæ ei conceduntur, regendas suscipere; (n. 21.) proprium, ac verè congenitum semper fuisse Ordinis nostri Alumnis, Pastoralem exercere Curam, etsi probationes omnes me deficerent, atque destituerent: inconcussè tamen, luculenter, & superabundanter probaretur ex vetusto Hymno, quem quotannis in utrisque*
Ve.

(e) Clemens VIII. in Bulla 1603. Edita apud Petr. Waghenare in Norb. ejusque Ord. Præmonstr. Elogiis pag. 456.

(f) Statuta Ord. Præmonstr. in præfat. ad Religiosos fol. XIV.

(g) Joan. Ant. a Gurnez. in Lacu Parthen. c. 43.

Vesperis omnium Sanctorum Ordinis Præmonstratensis concinere sole-
mus: ibi sic canitur: *Atque PASTORUM sacer Ordo exit in usus* (*)

Consonant Sanctiones nostræ Canonicae, quando decretorie enun-
tiant: *Pro lucro animarum ad Pastorales Curas cum Approbatione Se-
dis Apostolicæ Religiosos suos ab Ordine nostro emitti* (h). Et vero:
non beneplacitum, & Approbatio duntaxat Sanctæ Sedis hac super re
accessit, sed ipsa etiam *gratia, facultas, & Potestas Beneficia Curata*
quæcunque impetrandi, & impetrata officiandi Præmonstratensibus ob-
tigit, atque concessa est variis desuper editis Bullis Pontificiis. Ita
Clemens III. in Bulla quæ incipit: *Religiosam vitam eligentibus*. 1188.
ita Urbanus IV. in constitutione, cujus initium: *Quia igitur vos reli-
giose vivere &c. anno 1262*. Ita Clemens VI. in Bulla: *Quia vos reli-
giose vivere, & NB. vitam Canonica secundum B. Augustini Institu-
tionem ducere. &c. de anno 1343*. Ita Alexander V. 1409. ita Concilium
Basileense 1434. concessere, atque declaravere. Quam largissimam Con-
cessionem non solum confirmare, verum & nova Constitutione per spe-
ciale Privilegium instaurare novissime dignatus est Benedictus XIV. fel.
Record. Pontifex Maximus, de Ecclesia Meritissimus, in festiva Consti-
tutione, quæ incipit: *Oneroso*. Edita Calendis Septembris anno
1750. (i).

His, de quibus alibi (k) ex instituto, hic prolixius deducen-
dis neque licet, neque expedit immorari, quare aliud non est super,
quam ut demonstretur etiam superius formati Syllogismi Analytici.

N. 27. *Conclusio. Ergo Præmonstratenses sunt vere Canonici*. Certus
Dialecticorum Canon est: *Quales Præmissæ, talis Conclusio*. His semel
concessis Consequentiam negare terminorum gnaris piaculum est. Quo-
niam igitur propositione præmissarum prima *Functionis Clericorum* pro-
prias exposui, altera autem, seu in Assumptione demonstravi apodictice:
Eas omnes Ordini Candido esse congenitas, & essentielles. Re ad severas
Dialectices Regulas trutinata jure infero: *Ergo Nivei Instituti Alumni non*
Monasticum, sed Clericalem, & Canonicum æmulantur Spiritum. Id quod
erat probandum. Aut: age! da gloriam DEO, & fatere! tunc illum Or-
dinem pure Monasticum nuncupare? Cui ab origine sua sedecim Episco-
patus (l) erant incorporati, annexi, & adscripti, ea lege, ut Eligentes,
&

(*) Breviarium Ord. Præmonstr. ad XIII. Novembris. Hymno ad Vesperas.

(h) Statuta nostra Dist. 2. cap. 23. n. 1.

(i) In Bullario Magno. Tom. 18. Editionis Luxemburg. ad annum 1750.

(k) In Dissertatione Historico-Canonica 1760. Edita per totum præsertim §. III.

(l) In diplomate Gerardi Cardinalis, & Pœnitentiararii Clementis. VI. anno 1343. Ana-

& Eligendi essent *Instituti Præmonstratensis Canonici Regulares*; Et qui eligeretur in Abbatem, is quoque Ejusdem loci haberetur Episcopus. Forſan noſſe aves horum Episcopatum Nomina? Accipe! *Rigens* Archiepiscopatus in Livonia, ſubin etiam *Pragenſis* in Bohemia: dein Episcopatus *Raceburgenſis*, *Brandeburgenſis*, *Lubicenſis*, *Linomenſis*, *Havelbergēſis*, *Iſagrabenſis*, *Ribzmadenſis*, *Imbrienſis*, *Adelbergēſis*, *Candidæ Caſæ* (antiquitus *Leucophia*, hodie *Witterna* appellatus) *Olomucenſis*, *Lithomislienſis* &c. &c. ut ſilentio præteream alios 23. Episcopatus non incorporatos, ad quos ſæpe ſæpius ſublimate ſunt nonnulli qua humilitate, qua pietate, qua doctrina Spectatiſſimi Ordinis noſtri Religioſi. (m).

Tunc de Tribu *vitæ mere contemplativæ* eſſe auſis dicere Ordinem illum, cujus ſingula ferme Monasteria *Parochiales Eccleſias* ab infantia uſque ad hanc ætatem perfectam adminiſtrandas, & ineffabili hætenus Reipublicæ Chriſtiano-Catholicæ Bono, infinito propemodum animarum lucro per Noſtros adminiſtratas, annexas habent.

Satis mihi multa verba feciſſe viderer, ſi tantummodo bonis, & rectis corde ſcriberem: verum quoniam mihi agendum eſt cum tardis corde ad credendum, cum hominibus dura cervice, & incircumciſis cordibus, & auribus, qui non raro veritati etiam cognitæ pertinaciter reſiſtere in delitiis habent; idcirco ex ſuperabundanti ſit:

§. III.

Argumentum

Ex Bullis Pontificiis, & Episcoporum Diplomatis mutuatum.

N. 28. Neminem futurum arbitror, qui neſciat, Inſtitutum aliquod Religioſum nec fundari, nec diu ſubſiſtere poſſe ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ Confirmatione, ſeu Approbatione. (n. 1.)

Quantum ergo ſonant Bullæ Ordinis Confirmatoriæ, tantum, & non amplius valet ipſe Ordo; ſi S. Eccleſiæ Hierarcha eum approbet ſub expreſſione *Monastici*, erit *Monasticus*, ſi ſub verborum latitudine
Ca-

gniæ II. Idus Septembris dato apud Carolum Ludov. Hugo l. 2. ad vitam S. Norb. in Notis ad Num. V. pag. 116.

(m) Dionyſius Albrecht in Deſideriis S. P. Norberti, deſid. II. pag. 21. Annales Præmonſt. Tom. I. in præfat. Num. XVI.

(n) Cap. unico de Religioſis. Dom. in 6.

Canonici, salutandus erit *Canonicus*. Jam ad hunc lapidem lydium examinemus Ordinem Præmonstratensem, sub qua nimirum verborum significatione eundem SS. Pontifices approbaverint, agnoverint, & receperint?

Primo loco referimus Confirmationem ordine primam duorum Cardinalium Legatorum de anno 1124.

PETRUS LEONIS Presbyter, & GREGORIUS S. ANGELI Diaconus, DEI gratia Apostolicæ Sedis Cardinales & Legati. Venerabili Fratri Norberto, & cæteris Fratribus *Canonicam* sub eo Vitam Professis, Salutem, & Benedictionem.

„OMNIPOTENTI DEO, cujus misericordia super vitas, gratias
 „agimus, quia vos estis, qui Sanctorum Patrum vitam probabilem reno-
 „vatis, & Apostolicæ Instituta Doctrinæ primordiis Ecclesiæ Sanctæ inoli-
 „ta, sed & crescente Ecclesia, jam pene deleta Instinctu Sancti Spiritus
 „fuscitatis. Duæ enim Ecclesiæ Sanctæ Primordiis vitæ, ejus sunt Filiis in-
 „stitutæ: una, qua Infirmorum debilitas detinetur; altera, qua fortio-
 „rum virtus perficitur; una remanens in Segor parvula, altera in mon-
 „tium altiora conscendens; una in lacrymis, & in Eleemosynis quotidia-
 „na redimens peccata; altera per quotidiana Instituta merita æterna con-
 „quirens; alteram tenentes inferiorem, bonis terrenis utuntur; alteram
 „sequentes superiorem, bona terrena despiciunt, & relinquunt. Hæc au-
 „tem, quæ a terrenis Divino terrore divertitur, in duas pene, ejusdem-
 „que Propositi dividitur portiones; *Canonicorum*, scilicet & *Monacho-*
 „*rum*. Harum secunda per Divinam Misericordiam frequentata, jam satis
 „sæculo universo elucet; prima vero, licet decalescente fervore Fidelium
 „aliquando pene disfluxerit, nostris tamen temporibus, Divina inspiran-
 „te Clementia, vigere plurimum cæpit. Hanc Urbanus Pontifex, & Mar-
 „tyr instituit; hanc Augustinus suis ordinavit Regulis; hanc Hieronymus
 „suis Epistolis reformavit. Non minoris proinde æstimandum est meriti vi-
 „tam hanc primitivæ Ecclesiæ, aspirante, & prosequente Domini Spiritu
 „fuscitare, quam florentem Monachorum Religionem ejusdem Spiritus
 „perseverantia custodire. Vestrum ergo propositum, Sedis Apostolicæ, cu-
 „jus Legatione fungimur, Autoritate firmamus; & firmos vos in ipso stare
 „adhortamur, & tanquam DEO per Nos exhortante obsecramus: quam-
 „obrem omnibus in vestris Cænobiis, *Vitam Canonicam secundum hujus Te-*
 „*norem Ordinis* profitentibus, & in eo adjuvante Domino permanentibus:
 „Nos Apostolorum Petri, & Pauli Benedictionem, & Peccatorum suorum
 „absolutionem concedimus, constituentes, ne cuiquam omnino liceat
 „hunc vestri Ordinis Statum commutare, cujus tantus, in tot terrarum
 par-

„partibus fructus exuberat, ut plures vestri saporis dulcedine condiantur.
„Statuimus etiam, ne PROFESSIONIS CANONICÆ quispiam, post-
„quam DEI vice super caput sibi hominem imposuerit, alicujus levitatis
„instinctu, & districtioris Religionis obtentu ex iisdem claustris audeat
„sine Abbatis, totiusque Congregationis consensu, & permissione disce-
„dere; discedentem vero, ut nullus Abbatum vel Episcoporum, vel Mo-
„nachorum, sine communium litterarum cautione suscipiat, interdicimus.
„Vos ergo Filii in Christo charissimi, dilectionis vestræ studiis semper
„promptioribus respondentes strenue, quod promistis implere satagite.
„Et luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, &
„glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est; cujus Patris (ut hæc fir-
„ma maneant) & Filii, & Spiritus Sancti virtute sanximus. Si quis con-
„tra hujus paginæ sanctionem venire tentaverit, nisi secundo, tertiove com-
„monitus satisfecerit, Canonica ultione plectatur. Ego Petrus Sedis Apo-
„stolicæ Presbyter Cardinalis, & Legatus Sanctæ Sedis. Ego Gregorius
„S. Angeli Diaconus Cardinalis, & Legatus Sanctæ Sedis. Scriptum No-
„viomii IV. Calend. Julii, Anno Incarnationis Dominicæ 1124. Pontifi-
„catus autem Domini Calixti II. Papæ Anno VI.

Quod purpurati Proceres incepere, illud tandem *Confirmationis*
opus perfecit, coronavitque Supremus Ecclesiæ Vertex, Pastorque Ho-
noriuss II. cape sis Apographum:

Bullæ Honorii II.

de anno 1125.

„HONORIUS Episcopus, Servus Servorum Dei, di-
lectis Filiis, Norberto Fratri in Christo, & Canonicis Præmonstra-
tensis Ecclesiæ S. Mariæ, eorumque Successoribus Regularem vitam
Professis in perpetuum.

„APOSTOLICÆ DISCIPLINÆ sectantes vestigia mundanis
„quidem pompis, & Possessionibus abrenuntiant, & Domino totis annisi-
„bus famulantur; Isti ergo si bonum, quod inceperunt, consummaverint,
„in extremo Examine Judicis stolam Immortalitatis, & perpetuam gloriam
„sunt adepturi. Quia igitur vos Religiose vivere, & *Canonicam* vitam se-
„cundum B. Augustini Regulam, & Institutionem ducere inspirante Divi-
„na gratia decrevistis; Propositum vestrum Sedis Apostolicæ Autoritate
„firmamus, & vos firmos ad remissionem peccatorum in eo persistere ex-
„hortamur. Statuimus itaque, ut in Ecclesiis, in quibus Fratres vitam

„*Canonicam* degunt, nulli hominum omnino liceat secundum B. Augustini
 „Regulam, ibidem constitutam Ordinem mutare. Nullus etiam Episco-
 „porum futuris temporibus audeat ejusdem Religionis Fratres de Ecclesiis
 „vestris expellere; nec *Professionis Canonicae* quispiam ex eisdem Eccle-
 „siis, aut claustris audeat sine communi Congregationis permissione discede-
 „re; discedentem vero nullus Episcoporum, nullus Abbatum, nullus Mo-
 „nachorum, sine communium litterarum cautione suscipere. Bona etiam,
 „& possessiones, quæ juste, & legitime possidetis, præsentis Scripti no-
 „stri pagina confirmamus. Quæcumque præterea in futurum Concessione
 „Pontificum, liberalitate Regum, vel Principum, vel aliis justis modis
 „poteritis Canonice adipisci, firma vobis, vestrisque Successoribus in
 „sancto Religionis proposito permanfuris, & illibata servantur. Decer-
 „nimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat easdem Ecclesias temere
 „perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, vel
 „temerariis fatigationibus vexare; sed omnia integra servantur, Regu-
 „larium Fratrum, & pauperum usibus profutura, salva Dioecesanorum
 „Episcoporum Canonica Justitia. Si igitur in futurum Ecclesiastica, sæcu-
 „larisve Persona hanc nostræ Constitutionis paginam sciens contra eam te-
 „mere venire præsumpserit, secundo, tertiove commonita, si non satis-
 „factione congrua emendaverit, Potestatis, Honorisque sui Dignitate ca-
 „reat, reamque se Divino Judicio existere de perpetrata iniquitate cogno-
 „scat, & a Sacratissimo Sanguine DEI, & Domini Redemptoris nostri JE-
 „SU Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni sub-
 „jaceat. Cunctis autem eisdem Ecclesiis jura servantibus, sit Pax Domini
 „nostri JESU Christi, quatenus hic & fructum bonæ actionis percipiant,
 „& apud Districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Datum 13.
 „Kalend. Martii anno 1126. per manum HaimERICI Sanctæ Romanæ Eccle-
 „siæ Diaconi Cardinalis, & Cancellarii. Honorii II. Papæ Anno secundo.

N. 29. Qui favor Proto-Parenti nostro SS. D Norberto, idem
 etiam obtigit ejusdem Successori B. Hugoni; cum enim sub idem tempus
 non pauci ab *Ordine Canonico Præmonstratensi* ad Cistercienses, vel etiam
 Cluniacenses sub obtentu majoris pœnitentiæ agenda transire attentarent,
 Innocentius II. a Beato Hugone imploratus solenni Bulla cavit, ne quis
 Præmonstratensium Fratrem absque Prælati & Conventus sui licentia reti-
 nere præsumeret. Verba Bullæ sunt hæc; „Nulli ergo Episcopo, Abbati,
 „vel Priori liceat Professos vestros CANONICOS, sive Conversos absque li-
 „centia Prælati sui suscipere. - - - Vel ipsis invitis ausu temerario
 „retinere. Datum Laterani 12. Calend. Aprilis. (o)

Ad

Ad hujus veritatis libellam, & amissim Lucius II. Papa instruxit Bullam suam, qua confirmavit Fundationem Ecclesiæ Roggenburgensis: ibi ex superabundanti ita decernit: „Adjicimus etiam, ut *Ordo Canonicus*, qui secundum B. Augustini Regulam in eodem loco, & *Institutionem Præmonstratensium* noscitur institutus, ibidem perpetuo teneatur. „ (p)

N. 30. Quid denique? Si dicam: Innocentius IV. in Bulla sua, quæ incipit: *Sedis Apostolicæ* motu proprio Lugduni septimo Idus Martii anno 1245. edita: in qua enumerantur Decreta Generalia pro Reformatione Præmonstratensis Ordinis in Capitulo Generali ejusdem Pontificis Jussu publicata. Adversariorum nostrorum obtrusiones, ut Samson portas ferreas in Gaza, e cardine suo sustulit, non solum distinguendo *Canonicos* inter, & *Monachos*; sed & contra distinguendo inter *Canonicos Religiosos*, & *Conversos*. Eja! oculos aperi, & vide! Sic enim se habet in laudata jam, nec unquam satis laudanda Bulla, quæ incipit: *Sedis Apostolicæ præfati Visitatores*, cum ad aliquam Ecclesiam visitandam accesserint, diligenter inquirent, si quis *Canonicorum*, vel *Conversorum*, eodem anno, & ob quam causam ad aliquam Ecclesiam sit emissus &c. &c. (q)

Et paulo post: — Quia vero nonnulli *Abbatum* sani carnes comedunt, & *sanis Canonicis*, & *Conversis* comedendas concedunt &c. &c. (r) Alibi autem: *Nullus Abbas præterea plus quam duos Equites habeat sæculares*, *Canonicus vero*, vel *Conversus* nullum prorsus habeat. (s) Ecce, quam luculenter, quam apposite, quam diserte pro re nostra peroret Sanctissimum Caput; ast necdum satis. Pergit enim: *Prohibemus insuper, ne quis Abbatum de cætero aliquem admittat in Canonicum, qui octavum decimum ætatis annum non egerit; cum ex eo, quod pueri in Canonicos consueverunt admitti, grave scandalum aliquando sit secuturum.* (t) Notate verba! signate mysteria! ergo & Novelli a suæ plantationis initio cum Schemate Norbertino, Nomen quoque CANONICORUM induunt? Ergo citius non salutantur Religiosi, quam *Canonicorum* Caractere insignitos se vident? Ita est. Sic emanavit irrefragabilis de ore SS. Pontificis Sententia, ne Abbates quemdam in *Canonicum* admittant ante decimum octavum ætatis annum, ne pueri in *Canonicos* admissi scandalum aliquando sint præbituri. Quid clarius, quid perspicacius? Afferentem audiistis, nunc Confirmantem percipitote: *Nec ipsi Abbates, vel Præpo-*

D 3

(p) In Bulla, quæ incipit: *Apostoli Moderaminis Clementiæ* &c. data Laterani Septimo Idus Novembris anno 1144.

(q) in Biblioth. Præmonstrat. P. Joannis Lepaige pag. 663.

(r) loc. cit. pag. 664.

(s) eodem loco ead. pag.

(t) ibid. pag. 664.

siti sine consilio, & assensu Prioris, & Subprioris ac Majorum de domo aliquos recipiant in Canonicos, vel in Fratres (u). Canonicos distinguit à Fratribus, Conversos à Canonicis; quis igitur erit, qui stabilitæ huic veritati etiamnum voluntariè oculos claudat? nisi forte ille solus, cui odiosa est lux. Verum progrediamur ad alia: Claustrum quoque, & Refectorium, ac Dormitorium, seu Canoniorum infirmitorium nulla mulier intrare sinatur. - - - Districtius etiam inter alia inhibemus, ut singuli Canonici per villas, curias, & oppida, aut per Ecclesias non ponantur, nisi maturæ sint, & honestæ Personæ (w). Si igitur verum, quod tanto honore condignus sit, quemcunque Rex (Dico Ego Supremus Reipublicæ Christianæ Hierarcha) voluerit honorare. Esther 6. v. 11. Quæro ex Adversariis: quo Jure, quo titulo Religiosos Præmonstratenses hoc Elogio CANONICORUM contra omnem Justitiæ æquitatem spoliare intendant, quo tamen primi Pontifices, & omnes, quotquot erant D. Petri Christi in Terris Vicarii Successores ordine nunquam interrupto condecorarunt, ut Dionysius Albrecht invictè, & solidè ad oculum usque demonstrat, recensendo, & referendo Bullas Pontificias à Sæculo recens conditi ordinis usque in Sæculum hodiernum (x). Ego tempori parciturus, & tædio lectoris consulturus prætermisiss intermediis alibi reperiundis (y) propinquiores nostræ ætati Constitutiones, & Privilegia Apostolica in lucem profero, & curtim exhibeo.

N. 31. Prima nobis sit Bulla Urbani VIII. data 12. Februarii MDCXLIII. quæ incipit: *Romanus Pontifex*, ubi hæc formalia reperies: *Cum itaque sicut dilecti Filii Abbates, & Canonici Regulares S. Augustini Monasteriorum Ordinis Præmonstratensis &c. &c.* paulò inferius autem: „ Nos - - - Supplicationibus illorum nomine nobis „ super hoc humiliter porrectis inclinati, Monasteriis præfatis, illorumque Abbatibus *Canonicis*, & Personis nunc, & pro tempore existentibus &c. &c. (z).

Ecce! Primum testimonium, quod perhibet de *Canonicitate* nostra Summus Pontifex, eò infallibilis, quò luculentius ab aliis pluribus confirmari potest. Et primò quidem à Bulla ejusdem Papæ Urbani VIII. pro Collegio S. Norberti de Praga die XXX. Julii anno 1639.

(u) Loc. cit. pag. 665.

(w) ibid. pag. 665.

(x) In Angelo Pacis. Seu D. Norberti Desideriis. Desid. II. pag. 38. & seqq.

(y) Apud Joan. Lepaige. Biblioth. Præmonstr. toto lib. III.

(z) Ex Bullario M. Laertii Cherubini ad annum 1643.

1639. emanata, quæ incipit: *Altitudo Divinæ Providentiæ* ubi: „ Sa-
„ nè pro parte dilecti Filii Casparis à Questenberg - - - Nobis ex-
„ positum fuit, quod ipse pro Fide Catholica propaganda, & Ecclesia-
„ stica Disciplina in Regno Bohemiæ - - - unum Collegium, seu Se-
„ minarium sub invocatione, seu denominatione S. Norberti, prædicti
„ Ordinis *Canonicis Regularibus*, aliisque Clericis sæcularibus bona-
„ rum Litterarum studiis incumbere cupientibus in ea parte civitatis
„ Pragensis, quæ urbs vetus appellatur, prope Seminarium, seu Colle-
„ gium Archi-Diœcesanum, seu Archi-Episcopale nuncupatum, a di-
„ lecto Filio nostro Ernesto Adalberto - - - fundatum, & erectum,
„ impensis hætenus in primo dicti Seminarii, seu Collegii S. Norberti
„ Fabricam quadraginta duobus quingentis, & septuaginta florenis mo-
„ netæ illarum Partium; pro illa verò perficienda depositis de consen-
„ su totius Conventus, & Capituli *Canonicorum Regularium* - - fun-
„ davit, & erexit.

Alio autem in loco: „ In quo quidem Collegio, seu Seminario
„ S. Norberti hujusmodi deinceps perpetuo viginti ad minimum Alu-
„ mnos Studiosos, videlicet decem *Canonicos Regulares* ex Professis
„ dicti Monasterii Strahoviensis. &c. &c.

Ecce! Secundum testimonium. Sed audiamus, & tertium, ut
in ore trium stet omne verbum: in eadem nimirum Constitutione Pon-
tificia pergit: „ Quod si post ædificatum Seminarium S. Norberti præ-
„ fatum contingeret ob loci contiguitatem, & mutuum hinc inde com-
„ modum Scholas humaniorum litterarum præfatarum duntaxat, quæ
„ nunc omnes per *Canonicos Regulares* præfati Ordinis Præmonstra-
„ tensis docentur. „ (a) His jam auditis progrediamur ad alia, quæ
SS. Pontifices Niveo Ordini Præmonstratenfi dedere, Elogia. Alexan-
der VII. in Bulla sua, quæ incipit: *Exponi nobis nuper fecit*: pro
unione Dunwaldiæ Seminario S. Norberti Colonienfi die IX. Novembris
MDCLV. data, sequentibus verbis candidum Ordinem dilaudare solet:
Exponi nobis fecit dilectus Filius Abbas Monasterii Steinfeldensis Or-
dinis Præmonstratensis, quod alias tunc existens Abbas dicti Monasterii
Seminario, seu Collegio Canonorum Regularium ejusdem Ordinis &c.
&c. (b). In Bulla autem, quæ incipit: *Nuper pro parte dilecti Filii.*
In Confirmatione Foundationis Briolarum die quinta Januarii anno
MDCLX.

(a) In Annalibus S. Ord. Præmonstr. de Probationibus Monasteriologiæ a fol. 438.
usque 440. Tom. I.

(b) Loc. cit. fol. 423. Tom. I.

MDCLX. ad Officialem Remensem directa ita de Ordine candido effatur: *Ipseque Petrus pro sua erga DEUM pietate, de suis propriis Bonis, de quibus testari, aut alias legitimè disponere poterat in proprio suo fundo, unam Domum Regularem, sive unum Seminarium, vel Residentiam, aut Novitiatum communem, vel ad usum Studii generalis Congregationis Canonorum Regularium Reformatorum ejusdem Ordinis - - - perpetuò fundavit. &c. &c. quodque Domus ipsa, seu illius Religiosi, & Canonici nullo unquam tempore Titulum, vel Denominationem Prioratus, aut Monasterii assumere possint (c).* Hæc enimvero si nondum satis comprimant licentiores quorundam linguam, lubeat tertia vice eundem SS. Papam differentem audire, in Bulla nimirum pro unione Prioratus bonæ vallis Residentiæ S. Josephi Nancejani tertio decimo Kalend. Augusti MDCLXI. edita, quæ incipit: *ex debito Pastoralis officii; ubi isthæc eructavit verba: Et sicut exhibita nobis nuper pro Parte dilecti Filii Sebastiani Collignon superioris Domus Regularis Canonorum Regularium ejusdem Ordinis, Congregationis antiqui rigoris oppidi civitatis nuncupati Nancey Tullensis Diœcesis petitio continebat &c. &c. postea verò: ita quod supportatis invicem per Canonicos Regulares dictæ Domus ejusdem Prioratus oneribus &c. &c. (d).* Quibus accedit S. Congregatio Eminentissimorum Cardinalium pro Milovicensis Monasterii unione cum Strahoviensi, cujus Confirmationem Dicta S. R. E. Cardinalium Congregatio Romæ 1. Julii 1683. sequenti tenore stabilivit. „ Il Procuratore Generale di Canonici Præmonstratensi „ rapresenta al EE. W. Come doppo la de vastatione è disperfione de „ boni dell antico Monasterio è Abbatia di Milovitz nella Bohemia fu „ guello dalla gloriosa memoria de Ferdinando II. Imperatore re integro alla Dispositione dell' Abbate Strahovienfe è dall' anno 1620. si „ è sempre mantenuto, & accressiuta la disciplina regolare. Anno „ preteso i comprovinciali Spetase a loro ragioni, fu resoluto nel Capitulo ultimo Provinciale tenuto in Praga che detto Monasterio de „ Milovitz Spettial Monasterio Strahouienfe, è che finsenda a quello „ incorporato, con conditione che habiada esserui un Priorato condicti „ Canonici al meno Professi Strahovienfi è che il Priore si ad nutum amovibile, sen zache comprovinciali possino pretenderui eos alcuna; qual „ decreto accettato dalle parti è stato confermato dal P. Generale Comesi „ giustifica dall' acclusa copia autentica & accioche piu piana mente „ detta

(c) Loc. cit. fol. 330. Tom. I.

(d) Annales Præmonstratenses de Prob. Monast. Col. DCCVII. & VIII. Tom. I.

„ detta determinatione fia affervata, fi supplicano EE. W. P. la confer-
„ ma chè il tutto. &c. &c. (e).

Numquid considerasti, nec Pontificum Decreta, nec Cardina-
lium Rescripta tacere prærogativam *Canonicorum*; verum pauca hæc
sunt, plura modo subministranda erunt. Et inprimis nobis patrocina-
tur Clemens Papa X. in Constitutione sua Apostolica data V. Julii
MDCLXXIII. quæ incipit: *Cœlestium munerum thesauros*; his formali-
bus, *Volentes itaque Ecclesias tam Canonicorum Regularium, quam*
Monialium Ordinis Præmonstratensis &c. &c. paulo inferius autem:
„ Supplicationibus dilecti Filii Francisci Bugrette *Canonici Regularis*
„ expresse professi, & Procuratoris Generalis Ordinis Nomine nobis
„ super hoc humiliter porrectis inclinati - - - omnibus, & singu-
„ lis utriusque Sexus Christi Fidelibus - - - qui aliquam ex Ec-
„ clesiis quorumcunque Monasteriorum tam *Canonicorum*, quam Mo-
„ nialium dicti Ordinis Præmonstratensis - - - devotè visitaverint. „
(f) Dignum quoque, ac justum est, in memoriam hic revocare Bullam
Innocentii Papæ XII. die VI. Decembris anno 1698. evulgatam, opti-
mam certè præsentis Controversiæ Arbitram, utpotè quæ Niveos SS.
Norberti Alumnos quaternis fane vicibus congenita *Canonicorum* Præ-
rogativa condecorare gestit; verum tamen cum suprà de verbo ad ver-
bum descripta existat, Lectorem Benevolum illuc remitto, ego autem
ad indulta Pontificia moderno Sæculo coæva gressum facio.

N. 32. Primus mihi occurrit Benedictus XIII. qui in Bulla,
quæ incipit: *Exponi Nobis nuper fecerunt* &c. de concessa facultate crean-
di unum vocalem in quolibet Capitulo Generali die XVII. Decembris
MDCCXXVIII. Romæ emanata ita loquitur; „ Exponi Nobis nuper fe-
„ cerunt dilecti Filii moderni Definitores Generales Congregationis Hi-
„ spaniarum *Canonicorum Regularium Ordinis Præmonstratensis*; quod
„ cum in dicta Congregatione multoties reperiantur aliqui *Canonici* Re-
„ gulares Titulo, seu Gradu Prædicatorum generalium insigniti, & alii
„ virtute ac meritis præstantes, qui progressus in litterarum Studiis
„ facere, dictæque Congregationis Decus, ac Dignitatem augere adni-
„ tuntur; in Capitulo vero Generali ejusdem Congregationis pauci Vo-
„ cales adesse consueverunt, ipsi exponentes, quo Religiosi ac Littera-
„ rii ejusmodi *Canonicorum Regularium* labores aliquo condigno præ-
„ mio donentur, definitorio Generali ejusdem Congregationis unum ex
„ præ-

(e) In Præmonstrat. Annalibus de Probat. Monaster. col. CLXXXVI. Tom. II.

(f) In Appendice ad Privilegia Pontificia folio 303.

prædictis *Canonicis Regularibus* in singulis Capitulis Generalibus vocalem creandi, ac constituendi facultatem tribui plurimum desiderent, Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut in Præmissis opportune providere, & ut infra indulgere de Benignitate Apostolica dignaremur. - - Nos igitur - - hujusmodi Supplicationibus inclinati - - ut ipsi in quolibet Capitulo Generali dictæ Congregationis unum ex præfatis *Canonicis Regularibus* vocalem &c. &c. creare, constituere, & declarare liberè, & validè possint, Autoritate Apostolica tenore Præsentium concedimus, & indulgemus. (g) Hanc peculiarem, ad unam tantum Congregationem excepit altera Generalis ad totum Ordinem directæ Constitutio ejusdem Supremi Romanæ Ecclesiæ Antistitis; qua indulgentias plenarias in Festis Ordinis liliati clementissime omnibus Fidelibus impertivit, quæ incipit: *Injunctæ Nobis; ubi simili Encomio Candidos D. Norberti Filios extollit. Itaque de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus Autoritate confisi omnibus & singulis utriusque Sexus Christi Fidelibus &c. qui aliquam ex Ecclesiis tam CANONICORUM Regularium, quam Monasteriorum Ordinis Præmonstratensis - - - Plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam & remissionem misericorditer concedimus (h).*

N. 33. Hæc ipsa sunt, quæ Benedictus XIV. felicissimæ Recor-
dationis Summus Pontifex currente hoc Sæculo ore suo approbavit, &
facto suo confirmavit, dum anno 1743. die 6. Septembris pro universo
Ordine Candido Bullam, quæ incipit: *Omnium Saluti;* super Conces-
sione Altaris Privilegiati perpetui quotidiani Romæ concessit, in qua
assertum nostrum sequenti expressione roboravit, atque stabilivit: *Vo-*
lentes igitur omnes, & singulas Ecclesias tam erectas, quam in posterum
erigendas CANONICORUM Regularium Ordinis Præmonstratensis, &
Monialium Ordinis hujusmodi sub gubernio, cura, & Jurisdictione CA-
NONICORUM Regularium præfatorum existentium. &c. &c. (i)

In alia vero Constitutione, sive Indulto, ut Missæ in quocun-
que demum Altari, sive à quocunque Sacerdote celebratæ perinde suf-
fragantur, ac si ad Altare privilegiatum celebratæ forent, Romæ die VI.
Septembris MDCCXLIII. emanata, quæ incipit: *Cum sicut dilectus Fi-*
lius; ita pro re nostra perorat Benedictus XIV. *Cum sicut dilectus Filius*
Nicolaus Meyers modernus Procurator Generalis Canonorum Regularium

(g) Ex Magno Bullario Romano Tom. XIII. fol. 377. Editionis Luxemburg.

(h) Loc. cit. Tom. XIII. pag. 415.

(i) Ex ipsa Bulla existente in Archivio Roggenburg.

rium Ordinis Præmonstratensis, Nobis nuper exponi fecit per Constitutiones Ordinis præfati Autoritate Apostolica confirmatas in cujuscunque Presbyteri, vel Clerici, aut Laici Ordinis hujusmodi, Monialis monasteriorum Ordinis præfati existentium sub Jurisdictione, Cura & Gubernio Canonorum Regularium hujusmodi diebus obitus aliquot Missæ juxta Constitutiones præfatas à Canonis Regularibus hujusmodi &c. &c. celebrari debeant, aut soleant. Nos supplicationibus ejus Nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ut quandocunque Sacerdos aliquis ejusdem Ordinis Missam, vel in die obitus præfatorum Canonorum Regularium, ut etiam Monialium Ordinis præfati celebrabit - - - perindè suffragetur ac si ad Altare privilegiatum celebrata fuisset, Autoritate Apostolica concedimus &c. &c. (k)

Attamen neque in his adductis stat *Canonicitatis Præmonstratensium* Epilogus; pergit enim citatus summus Papa in Constitutione super *Habilitate Canonorum Præmonstratensium* ad Parochias. Kalendis Septembris MDCCL. ad dilectos D. Norberti Filios directa, ubi sic loquitur: „Sanè pro Parte dilecti Filii Nicolai Meyers moderni Procuratoris generalis *Canonorum Regularium Præmonstratensis Ordinis*, *Laudunensis*, & aliarum Civitatum, vel *Dioecesium* Nobis nuper exhibita, petitio continebat, quod Ordo Præfatus, illiusque pro tempore existentes *Canonici Regulares* inter quàm plurima Privilegia à diversis Romanis Pontificibus, & signanter à felic. Record. Urbano IV. & Clemente V. PP. Prædecessoribus nostris Ordini, & *Canonis Regularibus* præfatis Apostolica Autoritate concessa, & subinde eadem Autoritate Apostolica confirmata, illo quidem in Literis Apostolicis ab iisdem Urbano, & Clemente Prædecessoribus respectivè emanatis contento gaudent Privilegio, nimirum: quod *Canonici Regulares* ejusdem Ordinis pro tempore existentes Parochiales Ecclesias etiam Sæculares à Clericis, seu Presbyteris Sæcularibus conferri solitas - - - retinere liberè, & licitè possint. Cum autem - - ob collationem Parochialis Ecclesiæ de Limbrich Leodiensis Dioecesis, & respectivè provisionem de illa - - Dilecto Filio Melchiori Werden Presbytero ac *Canonico Regulari* dicti Ordinis expressè professo. - - Curia Episcopalis - - - eo sub prætextu, quod *Canonici Regulares* dicti Ordinis ad Parochiales Ecclesias obtinendas sint incapaces, se opposuerint. &c. &c. Idcirco Nicolaus præfatus ad tollenda quæcunque dubia, & objectiones - - - nec non pro Majori nunc & pro tempore existentium

E 2

ejus-

(k) Ibidem.

„ ejusdem Ordinis Præmonstratensis *Canonicorum Regularium*, qui de Pa-
 „ rochialibus Ecclesiis sæcularibus de cætero tam Apostolica, quàm or-
 „ dinaria Authoritate erunt providendi, quiete, & tranquillitate, pluri-
 „ mum cupiat sibi, ac *Canonicis Regularibus* in eodem Ordine Præmon-
 „ stratensi expressè Professis - - - Benignè indulgeri. Quare pro Par-
 „ te dicti Nicolai nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ejusdem
 „ Ordinis Præmonstratensis, illiusque *Canonicorum Regularium* - - - in-
 „ demnitati in præmissis opportunè consulere de Benignitate Apostolica
 „ dignaremur. Nos igitur - - - Nicolao præfato, ac *Canonicis*
 „ præfatis specialem gratiam facere volentes - - - & hujusmodi Sup-
 „ plicationibus inclinati eidem Nicolao, ac *Canonicis Regularibus* Ordini-
 „ nis Præmonstratensis, ut ipsi ex nunc, & perpetuis futuris tempori-
 „ bus absquè ulla oppositione - - - quascunque Ecclesias Parochiales,
 „ etiam Sæculares, illarumque perpetuas vicarias Clericis seu Presby-
 „ teris sæcularibus conferri solitas - - - quoad vixerint, retinere, li-
 „ berè, & licitè possint, ac valeant, Authoritate Apostolica concedi-
 „ mus. „ (l)

Episcoporum de *Canonicitate* Ordinis nostri sensum, ad oculum demonstrabo.

N. 34. Ac inprimis postquam Bartholomæus Laudunensis Episcopus locò sæcularium Clericorum minùs piè viventium Regulares — in Ecclesia S. Martini Laudunensis substituerat in Diplomate suo hisce speciosis usus est Expressionibus: *Fratri Norberti, qui in Vosseli Sylva apud Præmonstratum locum magna Famulorum DEI manu sub Canonica Professione vitam constituerat: Curæ, & Dispositioni Ecclesiam illam committimus.* Qui cùm petitionibus nostris acquievisset, sancitum est, ut - - - FF: qui ad eum pro salute animarum pia devotione conveniunt, ordinato sibi Abbate secundum Regulam B. Augustini ad tenorem Præmonstrati loci *Canonicè* vivant (m).

Hanc porrò translationem ratam habuit solennique Constitutione approbavit Innocentius II. anno 1131. in hæc verba: *Innocentius Episcopus Servus Servorum DEI dilectis Filiis Gualtero Abbati, & Canonicis Ecclesiæ B. Martini, quæ in suburbio Laudunensi sita est* (n).

Hi-

(l) In Bullario Magno. Edit. Luxenburg. Tom. XVIII. fol. 174. & 175.

(m) Bartholomæus de anno 1124. apud Lepaige loc. cit. pag. 446.

(n) apud Lepaige fol. 448.

Hidolphus quoque Præpositus S. Michaelis in Antverpia meritam gratiam ob eliminatam Tanchelini hæresin remuneratur Festivo Instrumento Basilicam S. Michaeli Archangelo Sacram Norberto, ejusque Sodalibus. — — Burchardo Cameracensi Episcopo approbante liberaliter concessit, ac donavit sub hac verborum latitudine: *In Nomine S. ac Individuæ Trinitatis. Ego Hidolphus Præpositus S. Michaelis in Antverpia tam futuris, quam præsentibus in perpetuum. Qualiter præfata Ecclesia nostra ad usus Canonorum Præmonstratensis Ordinis transferit.* (o)

Atque hanc Donationem suo Calculo probavit jam laudatus Burchardus Episcopus Cammeracensis in hæc verba: *Ea propter Ecclesiam S. Michaelis in Antverpia qualiter ad usum Canonorum Præmonstratensis Ordinis libertati donavimus.* (p)

B. Albero Episcopus Virdunensis in Monasterio S. Pauli Virdunensis vigorem Monastici Ordinis restaurare diu frustra conatus, tandem serio decrevit pulsos Monachis substituere *Canonicos Præmonstratenses*, in Apologia ad Innocentium II. facti sui hanc rationem subiungens: Titulum, inquit, non mutamus, sed in forma primæ Positionis reposuimus. Insuper accedit ad hoc, quod Abbas loci illius Vicarius est Episcopi, quod officium magis convenit Ordini Clericorum, quam Monachorum. (q)

Publici Instrumenti Authentici a S. Alberone Episcopo editi tenorem hisce exponimus: In Nomine S. ac Individuæ Trinitatis. Ego Albero Dei gratia S. Virdunensis Ecclesiæ Episcopus: *Bonorum Virorum Consilio, & totius Capituli nostri Consensu FF. secundum Regulam B. Augustini viventes in Ecclesia S. Pauli, quæ sita est in suburbio nostræ Civitatis, ponere definivimus ad honorem DEI. - - Igitur FFr. Præmonstratensis Ecclesiæ, qui temporibus nostris Spectatæ, & Laudabilis Religionis esse videbantur, secundum Canonicum Beati Augustini Institutum eliminata insolentia, & irreligiositate prædictæ Ecclesiæ inthronizare curavi. Post pauca: Nullus Canonicum Ordinem prædictum secundum Instituta, & mores Præmonstratensis Ecclesiæ ab illa S. Pauli Virdunensis Ecclesia convellere, vel inquietare audeat.* (r)

E 3

Hanc

(o) Cornelius Polycarpus de Hertoghe S. Michaelis Antverpiæ Canonicus ad vitam S. Norberti in Notis pag. 399.

(p) Apud Cornel. Polycarp. de Hertoghe loc. cit. pag. 401.

(q) Tom. II. Annalium Tit. S. Paulus Virdunensis col. 508. Bolland. Tom. I. Junii pag. 816. num. 21.

(r) Annales Præmonstratenses in Probationibus II. Tomi Monasteriologiæ. Col. CCCXXVII.

Hanc porro factam e Monachali in *Canonicum* Ordinis Præmonstratenfis Statum Monasterii Sancti Pauli Virdunensis &c immutationem Lotharius Imperator Romanorum solenni Diplomate Spiræ VI. Idus Januarii anno 1136 rati habuit in hæc verba: Imperialis Authoritatis vigore in perpetuo ita manendum confirmamus, ut videlicet *Canonicum Ordinem B. Augustini secundum Instituta, & mores Præmonstratenfis Ecclesiæ* in prædicta Ecclesia (Virdunensi ad S. Paulum) Constitutum nulus audeat inquietare &c. &c. (s)

Hujus generis Diplomata, Privilegia, & Instrumenta tum ab Imperatoribus, Regibus, & Principibus Ordini Præmonstratenfi data fuere non sub alio Elogio, prædicatove, quam Canonici Ordinis; Complura videri possunt in Probationibus utriusque Tomi Monasteriologiæ Præmonstratenfis, nec non in Angelo Pacis &c. P. Dionysii Albrecht a fol. 41. usque ad 43. Et in Dissertatione super Canonicitate Ordinis Præmonstratenfis P. Caroli Ludovici Hugo toto Capite primo &c. Mihi Coronidis loco ex quampluribus aliis, quæ in scriniis nostris asservantur, Documentis, Testimonium aliquod Domesticum heic liceat inferere. Emanavit illud a Raymundo Cardinale Legato per Germaniam, ac Hungariæ & Bohemiæ, Poloniæque Regna Pontificio anno 1524. Idus Maji; quo Canonix Roggenburgensi unio Parochiæ Biberbergensis de novo confirmata est. Verba expressiva, quæ huc faciunt, sic habent: Dicto Ordini, „ quod Abbates, & Conventus Monasteriorum dicti Ordinis quibusvis „ Beneficiis Ecclesiasticis ad Eorum Collationem, provisionem, seu quamvis aliam Dispositionem spectantibus, & pertinentibus per Canonicos dictorum Monasteriorum ad eorum nutus ponendos, & amovendos „ deservire facere possent, Authoritate Apostolica indultum esse. - - - „ Nos igitur Monasterio in Roggenburg dictam Ecclesiam in Biberberg - - tenore Præsentium perpetuo unimus, annectimus &c. &c. - - - „ ac eidem Ecclesiæ in Biberberg per Canonicum dicti Monasterii in „ Roggenburg per Abbatem, & Conventum dicti Monasterii in Roggenburg ad nutum eorum ponendum, & amovendum juxta Indultum prædictum deserviri facere, &c.

§. IV.

CCCXXVII. Item in Vita S. Norberti a Carolo Ludovico Hugo gallice conscripta, & a quodam Siloenfi Religioso latine reddita 1732. lib. 4. ad Num. XXXVII. pag. 273. ubi paulo ante, nempe pag. 238. fusius enarratur Venerabilis Petri Abbatis Cluniacensis hac super a Monachis ad *Canonicos* translatione querela: Et Alberonis Episcopi Virdunensis ad Summum Pontificem Innocentium II. Purgatio & Apologia.

(s) Integrum Lotharii Cæsaris Diploma refertur in Vita S. Norberti cit. loc. pag. 275.

§. IV.

Argumentum IV.

Ex chronologis Historicis, aliisque Scriptoribus Classicis desumptum.

N. 35. Anselmus Episcopus Havelbergensis in Marchionatu Brandeburgensi SSmo P. Norberto coævus testatur in hæc verba: *Surrexerit in eadem Professione Canonica, & in Apostolica vita quidam Presbyter Religiosus Nomine Norbertus tempore Gelasii Papæ, qui propter suam Religionem partim, partim propter multas Enormitates, & Schismata, quæ tum fiebant in Occidentali Ecclesia, à Romano Pontifice Gelasio Literas & Authoritatem prædicandi accepit.* (t) Simile testimonium perhibet Robertus de monte Sigeberti Gemblacensis Continuator ad annum 1131. ita referens: *Sub his temporibus Ordo Canonicus Præmonstratensis, & Monasticus Cisterciensis quasi duæ olivæ in Conspectu Domini pietatis lumen, & devotionis pinguedinem mundo ministrabant.* Idem Calculo suo corroborat Anonymus Canonicus Laudunensis, natione ut videtur, Anglus. (u) Adstipulatur Jacobus de Vitriaco in Historia sua Occidentali, ubi toto cap. 22. Institutum Canoniorum Ordinis Præmonstratensis describit, ad minus decies Norbertinos Alumnos Encomio Canoniorum condecorans. (w)

Suffragatur quoque Otto Episcopus Frisingensis Contemporaneus, & Amicus S. Norberti de Religiosis Affeclis D. Norberti ita scribens: *Alii quippè communis vitæ Canonici - - munda, & linea toga utuntur ad denotandum morum suorum innocentiam. Alii ejusdem Ordinis Viri ob mortificationem carnis tunica lanea asperius vestiuntur.* (x)

Inimici quoque nostri sint Judices, videlicet: Petrus Abailardus, qui ad annum 1121. in Epist. 1. conqueritur valdè contra S. Norbertum, & S. Bernardum, errores Abailardi strenuè impugnantes, dum lamentatur: *Contra se excitatos fuisse novos Apostolos, quibus mundus plurimum credebatur, quorum alter Canoniorum Regularium vitam, alter Monachorum se resuscitasse gloriatur.* (y)

N. 36.

(t) In Dissertatione super Canonicitate ordinis Præmonstr. cap. 2. fol. 304. Bolland. ad diem 6. Junii pag. 817. Num. 24.

(u) Bolland. loc. cit num. 26. & 27.

(w) Ibidem.

(x) Otto Frisingensis l. 7. Historiæ. c. 35. de scriptoribus divers. Relig.

(y) Bolland. in prologo ad vitam S. Norberti §. 4. fol. 815. num 17.

N. 36. Eam ipsam in Sententiam manibus, pedibusque (ut ajunt) concessit Aubertus Myræus Bruxellensis Canonicus, quando decretoriè enuntiavit: *Familia ergò Norbertina cætus est non Monachorum proprie, sed Canonorum Ordinis S. Augustini, hoc enim nomine appellatur, etsi alterum nequaquam aspernatur, aut rejicit. Ejus vita neque in sola contemplatione, neque in sola actione, sed in utraque simul posita est, nec suæ tantum, sed & alienæ salutis curam gerit.* (z)

Haud absimilem tulit sententiam Rerum Ecclesiasticarum peritissimus Thomas Bozius scribens: *Germania duos Ordines, quibus distincti sunt mores, rem Christianam maximè promoventes, Carthusianum, & Præmonstratensem dedit. Anno namque de quorundam Sententia 1048. Bruno Coloniensis Carthusianos legibus instruxit, Norbertus autem Magdeburgensis Archi-Episcopus Ordinem Clericorum Præmonstratensium excitavit circiter annum 1125. ubi videtur anni numerum à Confirmatione Ordinis per Honorium II. anno 1125. vti supputat Baronius Tom. XII. Anno Christi MCXXV. num. 12. facta inire.* (a) Hanc ipsam pertexere telam perguit alibi sub Titulo: *Clericorum Regularium Sodalitates.* „ Ac, ne quis putet, inquit, Germanos, & Aquilones ad extrema quædam ferri, cum maximè inter se differre, ac remota esse videantur opera intima Contemplationis, quæ sibi proponunt agenda Carthusiani, & opera Bellica, quæ sibi efficienda constituerunt Teutonici milites. Interjectam quandam mediamque Deus voluit è Septentrione exoriri Religiosorum Sodalitatem Regularium Clericorum Præmonstratensium, quam Norbertus excitavit, ac formavit. Hi non minus Actionibus intimis, quam externis æqualiter genus humanum juvere. Ac veluti Dania, vel ei finitima Regio gloriari potest ob Ensiferorum Teutonicorumque Militares sodalitates, sic Germania prima, quæ Norbertum protulit Præmonstratensibus suis. „ Ita laudatus Thomas Bozius l. c. §. 27.

N. 37. Nostratia si lubeat excutere Scrinia, & seu ad Documenta Ordinis Domestica, seu ad locupletissima Majorum nostrorum Testimonia provocare: Suppetunt fane gravissima, & luculentissima, quia antiquissima. Et quæ illa? *Liturgiæ, Missalia, Breviaria, Antiphonaria, Gradualia, Ritualia, Ordinarius, Statuta*, aliique Ordinis libri, quæ & quos omnes in fronte, seu capite Libri Epitheto: *Canonici*, v. g. *Breviarium CANONICI Ordinis Præmonstratensis*, & sic de reliquis ejus generis

(z) In Præfat. ad lectorem candidum pag. 2. Chronici Præmonstrat.

(a) Bozius de Signis Ecclesiæ Tom. II. Parte altera. lib. 22. cap. 3. §. 33.

generis libris &c. &c. insignitos inspicimus, & legimus. Argumento sane liquidissimo: non ascititiae, aut arbitrarie, sed ex Institutoris intentione, Instituti ratione, Majorum Traditione, usu, & observantia perpetua, Jure usurpatum fuisse, & usurpandum deinceps Titulum: CANONICI Ordinis Præmonstratensis &c.

Nostratibus Documentis accedit, adstipulaturque *Martyrologium Romanum*, jussu Benedicti XIV. editum, ac Coloniae, reimpressum 1751. Hoc quippe in *Sanctorum Martyrologio*, speciali *Rubrica*, *Canonicis Regularibus* inscripta, ac destinata, *Præmonstratenses*, non tantum Congregationibus *Canonicorum Regularium* adnumerantur: verum etiam gnauiter contradistinguuntur ab aliis *Canonicis* per formalia: „Quod vero ad *Canonicos Regulares Præmonstratenses*, eorumque *Moniales* attinet &c. alia Officia non celebrant, nisi sequentia &c.„ Ita laudatum *Martyrologium Romanum* pag. 202.

Testimonia vero Domestica, quod attinet, tot Testes producere possum, quotquot per sexcentos quinquaginta annos a conditæ nimirum Candidæ Religionis Millesimo Centesimo vigesimo primo, usque ad decurrentem annum 1771. in ea vixerunt Religiosi, qui una omnes non opinari sed scire, non audivisse tantum & vidisse, sed etiam dixisse, & scripsisse se *Canonicos* fatebantur. Ast in re tam plana, & explorata, quid adhuc egemus testibus? Juvat nihilominus unum alterumve e Nostratibus proferre, qui qua lingua qua calamo, editis Libris hanc *Canonicitatis* Prærogativam præmeditato animi Consilio vindicandam assumere. Hos inter primum memorari meretur B. Philippus Bonæ Spei Abbas, testis oppido omni Exceptione Major vitæ Sanctitate non minus quam Scientia insignis, & antiquissimus, utpote inter primos SS. P. Norberti Sodales adscitus, S. Bernardo contemporaneus. Hic in Libro, quem *Responsionem de Dignitate Clericorum* nominat cap. 1. hæc verba habet: *Si enim Clericos plus justo depresso, in quorum numero gaudeo me esse, videbor id esse, quod sum, & amare, quod non sum.* Cap. vero 125. & 126. in *Cisterciensium* & *Præmonstratensium* laudem ita excurrit: „Verum nostris temporibus cum se Divina Misericordia largiorem solito voluit exhibere, utrique (*Clerici*, nimirum, & *Monachi*) pariter virtutum gratia visi sunt refluere, & qui pene defecerant hyemali gelu, & diutinis Boreæ flatibus arefacti, in pristinum revertuntur, novo Sole, & spirantibus zephyris calefacti &c. apud Cistercium *Monachicus* Ordo pridem mortuus suscitatur, illic pulso vetustatis cinere, novitatis gratia reformatur, illinc in Statum debitum lima, & Studio revocatur, dum cæteris acceptam Monachis delicatam teneritudinem execratur, & laborem, pauperiem, luctum, silentium insa-

„tiabiliter amplexatur. Postquam vero, ut prædictum est, Christus
 „Monachos bonitate gratuita visitavit, ad *Clericos* quoque fontem ejus-
 „dem suæ gratiæ derivavit, & in loco, cui *Præmonstratum* vocabulum
 „est, quosdam ferventes Spiritu congregavit, per quos ad Religionem
 „debitam longe, lateque cæteros excitavit. Illic quippe tanta *Clerico-*
 „*rum* efferbuit Sanctitudo, tantaque adversus temporales i'lecebras for-
 „titudo, ut vere in eis vita reformari *Apostolica* videatur, quæ usque
 „ad defectum diuturni languoris molestia premebatur. Illinc, inquam,
 „abjecto sæculo pecuniariæ facultatis execrantes mortifera lenocinia
 „propriæ voluntatis, relinquentes eas, quas vel habebant, vel ambie-
 „bant, Ecclesiæ Præfecturas, ducentes pro nihilo Dignitates velocius
 „transituras, tantum Studium labori, silentio, paupertati, tantam de-
 „nique impenderunt diligentiam Sanctitati, ut apud eos inveniri posset,
 „& laboriosa afflictio Monachorum, & sancta, ac devota Religio *Cleri-*
 „*corum.* „ Hactenus B. Philippus.

Alter priori, & antiquitate, & Sanctimonia vitæ, & doctrina
 suppar est *Adamus Præmonstratensis*, candidæ casæ in Scotia Abbas, &
 Episcopus, sub Alexandro III. Pontifice Maximo anno 1172. & 1180. id
 est, nonnisi quinquaginta annis post Institutum abs SS. P. Norberto Or-
 dinem Candidum, Scriptis florens, non modo integrum *librum secun-*
dum, inter eximia opera sua scripsit *de ordine, & Habitu, atque Pro-*
fessione Canonorum Ordinis Præmonstratensis: verum etiam *librum*
de Tripartito Moysis Tabernaculo inscripsit, & dedicavit *Ecclesiæ Præ-*
monstratensis Canonicis. (b)

Tertium laudo Venerabilem, & sanctæ memoriæ Abbatem B.
 DEI Genitricis Mariæ de Kelchou Adamo nostro cœvum, qui explicate,
 & distincte Adamum Præmonstratensem appellat *Canonicum.* (c)

N. 38. Paladium suum, nomenclaturam *Canonici* intelligo, quod
 a Patribus suis custodiendum acceperunt, non remissius qua verbo, qua
 calamo propugnarunt inferioris, & citimæ ætatis candidi Parastatæ. E
 compluribus unum duntaxat, alterumve refero; nempe 1. Martinum
 Merz Canonicum, & Priorem Rothensem in Annotationibus ad vitam
 S. Norberti Annot. 5. & 6. a pag. 393. B. Joannem le Paige in Biblio-
 theca Præmonstrat. l. 1. Sect. 15. pag. 179. & cap. 5. pag. 204. 3. Fri-
 dericum Herlet in Isagoge ad perfectionem Parte 1. §. 5. pag. 18. 4. Ca-
 rolum Ludovicum Hugo Abbatem Stigaviensem in Diatriba, seu Critica
 sua anno 1700. Luxenburgi Typis mandata, & Idiomate gallico edita a
 pag.

(b) Epist. Fr. Adæ Canonici de tripartito Tabernaculo inter opera sua fol. 329.

(c) Ibidem fol. 337.

pag. 271. (*) 5. Polycarpum de Hertoghe in Notationibus ad vitam SS. P. Norberti pag. 361. 6. Dionysium Albrecht S. Ord. Præmonstrat. antiqui rigoris Canonicum, Montis S. Odiliae in Alsatia Priorem, in Desideriis S. P. Norberti Desid. III. Resolutione Quaestionum quaest. 1. pag. 73. Adamum Ernestum Ruebner Gradicii in Moravia Capitularem in suo *Memoriali Saeculorum*, seu Jubilæo Gradicensis Ecclesiae Cap. 6. pag. 36. Huic laudabili Agnothetarum Nostrorum Septenario novissime iunxit Clarissimus Willeboldus Held, Canonicus, & Provisor Rothenensis Jurisprudentiae universalis Lib. 3. Part. 2. Dissert. 1. cap. 3. §. 1. n. 12. ingenue enuntians: „Eos, qui Ordinis nostri *Canonicitatem* in dubium „vocant, nescire, aut scire nolle, SS. *Institutoris D. Norberti Inten- „tionem*, aut Instituti rationem.

N. 39. De aliis Scriptoribus Ecclesiasticis quid dicam? dicam, quod res est - - e centenis vix unum reperiēs, qui Prærogativam *Canonicatus* Norbertinis, vel abnuat, vel in dubium vocet, ut adeo spectata Authoritate extrinseca Sententia nostra moraliter certe deprædicari jure

(*) P. Chaponell Canonicus Regularis S. Genovefæ, & Prior S. Elogii de Roissii Parisiis anno 1699. edidit, ac imprimi curavit Tractatum sub titulo: *Recherche Historique & critique sur l'Ordre Canonique*: Inquisitio Historica, & critica super ordine Canonico, quo in opusculo nihil dubitat dictatorie ordini niveo in quieta possessione existenti abjudicare prædicatum *Canonici* &c. (n. 40.) vix in lucem editus est infaustus iste partus, mox in cunis eundem suffocare aggressus est Carolus Ludovicus Hugo Abbas Stivagiensis, & postea Episcopus Ptolomaidis evulgato libro:

Critique de l'Histoire de Chanoines, ou apologie de l'état de Chanoines propriétaires; depuis les premiers Siècles de l'Eglise jusqu'au XII. a Louxembourg 1700. in 8vo, avec une dissertation sur la Canonicité de l'Ordre de Premonstre, contre les recherches historiques, & critiques sur l'ordre canonique par le P. Chaponell Chanoine de Ste. Genovéve, imprimée a Paris en 1699. in. 12.

Hanc Dissertationem laudare, & recensere dignatus est Summus Pontifex Benedictus XIV. in prolixa dissertatione, qua Altesatus Papa *Motiva proponit ad resolvendam quaestionem antiquam: an Canonici Regulares Lateranenses, & Congregatio S. Salvatoris possint obtinere Parochias* &c. apud Joann. Bapt. Rigantium commentar. in Regul. Cancellariae Tom. III. ad Regul. 43. §. III. n. LVII. & §. VI. Juvat ex Italico in latinum translata, multum in rem & Confirmationem opinionis nostrae facientia heic SS. Domini Nostri recitare verba formalia: „Audaciae P. Chaponell (inquit Eruditissimus Pontifex) „valde fortiter, & docte scribendo sese „opposuit, reticito utut Nomine suo, Carolus Ludovicus Hugo, ut videre est „in dicta *critica Historia* typis vulgata Luxemburgi anno 1700. in qua Evidenti „Authoritate Patrum, Conciliorum, Pontificum, & gravissimorum Authorum „probat: *Præmonstratenses esse vere Canonicos* &c. Hæc, & alia plura loco citato literatissimus Supremus Ecclesiae Hierarcha Benedictus XIV.

jure posse videatur. Et vero infinitus essem, & Lectori molestus acciderem, si e digito omnes enumerare allubesceret, qui Ordinem nostrum *Canonicis Regularibus* accensent; ea circo Celebriores tantummodo heic laudabo Scriptores Ecclesiasticos.

Præ Reliquis honorifice pro Canonatu Præmonstratensium perorat Alexander Natalis Historiæ Ecclesiast. Edit. Lucensis ad Sæculum XI. & XII. Cap. 7. art. 7. de *Canonicis Regularibus* num. 6. Favet insuper Claudius Fleurius Historiæ Ecclesiast. Tom. XVI. ad annum Christi 1126. Stat pro Partibus nostris Baronius in Annalibus ad annum 1126. suffragatur Antonius Daude S. J. Theologus in Majestate Hierarchiæ Ecclesiasticæ Part. II. cap. 3. Sect. 1. num. 7. pag. 168. inferius in notis. Assentitur Prosper Stellartius Ord. Eremit. S. Augustini scribens: „Inter *Canonicorum Regularium* Primarios, etiam recensentur Reverendi „Domini Præmonstratenses a Sanctissimo Viro Norberto Magdeburgensi „Archi-Episcopo fundati anno MCXX. (d) Ab his minime abludit, sed omnimoda Harmonia alludit Famigeratissimus Sæculi decurrentis Historiographus Antonius Sandimus Seminarii Batavini Bibliothecarius, in Basi Historiæ Ecclesiasticæ Jussu Serenissimi, ac Reverendissimi DD. Josephi Principis, & Episcopi Augustani, typis ad usum Seminarii Episcopalis Pfaffenhusani, etiam in Germania impressa, ubi expressis verbis ita fatur: *Præmonstratenses, seu Norbertini sunt Canonici Regulares.* (e)

Adstipulantur Eusebius Amort (f) Donatus a Transfiguratione Domini Scholarum Piarum Presbyter, (g) alique, tum Historici, tum Classici, exceptis pauculis, passim, & communiter.

Quæ cum ita sint, cum Sancta institutoris nostri Sanctissimi *Intentio*, & *Candidissimi Ratio* ex fine, & scopo suo Primario respiciat *Actiones Instituti Clericales*, ac proinde *Spiritum Canonicum* sapiat: cum *Romanæ Sedis oracula* profiteantur: *Norbertinos esse Canonicos*; cum *Episcopi, Imperatores, Reges, Principes, & Duces* constanti Stylo suis in Diplomatis tribuant Ordini Albicandi Elogium *Canonici*: cum Scriptores *Synchroni* perinde, ac *citimi*: cum *Historici* juxta, ac *Dogmatici* uniformiter adjudicent prærogativam *Canonicatus* Præmonstratensium Professoribus: cum, inquam, hæc ita se habeant, quid superest, nisi, spectatis, & consideratis omnibus spectandis atque considerandis secundum minu-

(d) P. Prosper Stellart. Ord. Eremit. S. Aug. in lib. Fundamina, & Regulæ omnium ordinum cap. 23. pag. 324.

(e) Standinus loc. cit. Part. V. Tabula XV. de Religiosis ordinib. num. 12. pag. 273. Edit. August. de anno 1748.

(f) Theolog. Ecclect. Tom. III. Tract. de Sacramento ordinis. §. 23.

(g) Introduct. in Jurisprudentiam Parte posteriori complectente Institutiones Juris Canonici lib. 1. Tit. 30. de Regular. ac Monachit. N. 2. pag. 175.

minutissimos severioris etiam Dialecticæ apices inferam, ac analyticè concludam: Ergò Certitudine Morali certum, atque ex deductis confectarium est: *Ordinem Præmonstratensem esse Ordinem verè Canonicum*; atque ex Consequenti: *Ejusdem Professores esse veros Canonicos*; quippè Tullio teste: *Nemo omnes & omnes neminem fallunt*. Ne tamen pæna ante victoriam concinere videar: agite! in Judicium vocemus omnes eos, qui habent aliquid dicere adversus Præstabilita, & analyticè deducta. Sit itaque

S E C T I O III.

In Veritatis Trutina expenduntur Momenta, quæ Demonstrationi nostræ Analyticæ adversari videntur.

Duplicis generis Adversantes nobis Doctos experimur, & numeramus Viros; unum rigorosius, quod Ordini Præmonstratensi prædicatum, seu prærogativam *Canonicitatis* penitus inficiatur, & amolitur. Alterum moderatius, quod fatetur quidem Ordinem D. Norberti ab Auspiciis suis fuisse *Canonicum*, sed lapsu temporis demigrasse in *Monasticum*. Utriusque Partis rationum momenta suo momento ponderare juvat bipartito Paragrapho. Quorum sit

§. I.

Audiuntur, & excutiuntur argumenta eorum, qui Prædicatum Canonici velut incompetens, ordini nostro nominatim, & absolute abjudicandum existimant.

N. 40. Hos inter Chorum ducit jam supra num. 38. Et ibidem juncta graphica Nota marginali &c. &c. adumbratus, apud ipsosmet contribules suos nigro notatus Calculo R. P. Chaponell, Canonicus Regularis S. Genesvæ, & Prior S. Elogii de Roisii discursum autem suum sic instruit, & promovet; Præmonstratenses ab incunabulis suis sunt veri Monachi, & nonnisi *precario*, atque per *Communicationem Canonici*; hunc quippè titulum nec ab Institutore, nec ab ipso Instituto, sed *modo translatitio* receperunt, ac participarunt à primigenia Monasterii *Bellilocensis* foundatione, cujus primi Alumni, & incolæ primitus *Canonorum Regularium Sancti Augustini* Schema fuisse amplexos, at-

que profectos, notorium est notorietate Juris, & facti. His dein anno 1140. successerunt Præmonstratenſes, qui sibi ut locum, seu Monasterium, sic Titulum, & Nomen *Canonici* arrogarunt usurpatores rectius, quam veri Possessores huius nomenclationis vocitandi. Ita quoad rem Logodædalus Chaponell. l. c. pag. 207. & 299. Vah! Logomachiam inanem! vah argutias ineptas! vah non ferenda in Chronologiam, in Historiam, in Veritatem Sphalmata! Nuper num. 28.

Apodicticè demonstravimus ex Confirmatione duorum Cardinalium Legatorum de anno 1124. item ex Bulla Confirmatoria Honorii II. Pontificis Maximi anno 1126. Ordinis Candidi Alumnos *renovasse Apostolicæ Doctrinæ Instituta: in omnibus Cænobiis vitam Canonica[m] profiteri* &c. &c. demonstravimus: Ex Constitutione Apostolica D. Norberti Discipulos *Canonica[m] vitam secundum B. Augustini Regulam, & Institutionem ducere inspirante Diuina Gratia decrevisse.* Demonstravimus, D. Patriarcham Norbertum cum primis Sociis suis (num. 20.) matura Deliberatione præ Monastica, aut Eremitica, vel Annachoretica, aut etiam Cisterciensi vita (prout tamen nonnulli Episcopi D. Norberto consuluerunt) *Canonica[m]* elegisse vivendi rationem, ac præterea eum in finem solenni homagio in Regulam SS. P. Augustini, vtpotè vitæ *Canonicali* magis accommodatam jurasse. Qua igitur veritatis specie (totius Orbis Eruditos Judices appello) heri natus P. Chaponell contendit, *præcario* duntaxat, & per *Communicationem Norbertinos* vocari *Canonicos*, quos SS. Pontificum oracula, quos Cardinalium Legatorum Diplomata agnoscunt, profitenturque, ex Ordinis sui Institutione, & Ratione, atque Professione esse *Canonicos*.

Non inficior equidem, Monasterium, *Bellus locus*, appellatum, in Dicecesi Trecenti situm, à Clericis Sæcularibus sub Regula Augustini, nullis temperata Constitutionibus ab anno 1112. usque ad annum 1140. fuisse inhabitatum: Sed & hoc vicissim nemo nullus mortalium in Historia vel leviter tantum tinctus negabit, quòd cum Ordo Præmonstratensis bonum Christi odorem effunderet per Galliam, atque complures alios præsertim autem Bellilocenses Canonicos ad similem vivendi genium alliceret, illicò mutati ex alto Bellilocenses ex Præmonstrato, Matrice Ecclesia (cujus usque modo Bellilocensis Ecclesia filia est) averſiverint viros opere, & sermone potentes, qui genuinum Norberti Spiritum infererent. (b) Et verò à desideriis suis non sunt decepti; B. Hugo namque

(h) R. P. Mabillon in Epist. S. Bern. Tom. I. Epist. 253. sic habet: anno 1140. *Canonicis Regularibus succedere Præmonstratenses.* Sanct-Marthenses ajunt: *circiter annum 1140. Præmonstratensem Regulam accepit Bellus locus.*

que liliati ! Ordinis Archimandrita Odonem, qui antea tam copiose Spiritum Norbertinum ebiberat, veluti tenendi gubernaculi, & propagandæ Religionis capacissimum primum Abbatem renuntiavit, (i) à quo tempore usque in hodiernum diem, sicut in Matrice Præmonstratensi, sic in Filiali Bellilocensi Ecclesia floret Disciplina Præmonstratensis, vitæque Ratio Canonica.

Age jam ediffere! tunè precario, aut per communicationem illos dicere audeas Canonicos, qui vitam, & mores componunt ad eam Instituti Rationem, quam Pontifices ex essentia sua declararunt esse Canonica? nunquid enim talis est Ordo, qualis a SS. in terris Christi Vicariis approbatur, atque instituitur? jam verò Institutum Norbertinum, ut ex deductis patescit, approbatum est tanquam Canonicum: Ergò non precario, & per communicationem, sed essentialiter, & intrinsecè Canonialis esse dignoscitur. Infirmitatem argumenti etiam vel inde æstimare licet, quod explorati Juris sit: Accessorium sequi naturam Principalis, (k) atqui Princeps, & præcipua Ordinis lactei Ecclesia Præmonstratensium nempè, foecunda omnium reliquarum Parens, octodecim annis prius quàm ad Castra Norbertina transferint Bellilocenses Clerici, Oraculis Pontificiis Albo Religionum Canonicalium est accensita: ergò quia Bellus locus primum accessit Ordini anno 1140. tribus, & quod amplius excurrit lustris atque adeo &c. à Sede Apostolica condecoratis, posterior: rectius, veriusque proin dicitur: Accessorium secutum fuisse naturam Principalis; seu: Bellilocenses in Sacra status sui Clericalis immutatione mutasse, & accepisse novam speciem Canoniorum Regularium Præmonstratensium (nam antea utpotè nullis Constitutionibus adstricti, nullo poterant gloriari titulo) quàm ut dicatur: Ordinem Præmonstratensem prædicatum Canonici à Bello loco non nisi precario, atque per communicationem sibi proprium fecisse. Ordo hic esset certè præposterus quippè juxta veriore Philosophum: non accidentia substantiam, sed substantia producit accidens, seu accessorium. Cæterum quàm malè prima, tam malè concludit.

N. 41. Altera Chaponellii Argumentatio ita ratiocinantis: aliud est esse Clericum, & aliud esse Canonicum Regularem. Igitur quamvis forte ex Bullis Pontificum, vel autoritate Doctorum erui posse videatur, Præmonstratenses esse Clericos, non tamen inde sequi pronum est: Eos jure adpellari Canonicos Regulares.

Falleris

(i) Annales Præmonstr. Tom. I. Tit. Bellus locus pag. 303

(k) Reg. Jur. in 6.

Falleris Reverende P. Prior! non possum sequi Logicæ tuæ Sophisticæ Regulas. Aliter enim, ac tu putas, aut putare te fingis, instituenda est argumentatio: Ex mente Pontificum, ex sensu Doctorum, idem in effectum sonant *Clericus*, & *Canonicus Regularis*: Ergo qui *Clericorum*, ille pariter *Canonicorum Regularium* Ordini incardinatus esse censetur! atqui Præmonstratenses ex Instituto suo sunt Clerici, atque exercent Actiones Clericales (n. 16.) ergo sunt Canonici Regulares. Quid? quod antiquioribus Ecclesiæ Sæculis penè Synonima fuerint tō *Clericus*, & *Canonicus Regularis*; quemadmodum patet ab inductione Meldensium, Haydenheimensium, Alexandrinorum &c. &c. qui ex omnium Confessione habiti sunt *Canonici Regulares*, quamvis à SS. Pontificibus Eugenio III. Honorio II. Alexandro III. non nisi titulo *Clerici* salutari consuevere. Unde jure merito Clarissimus D. Eusebius Amort (1) in Constitutione Benedicti Papæ XIV. super præcedentiæ ordine fervendo inter Abbatem generalem, aliosque Abbates Regulares pag. 80. novem omnino Exemplis comprobatur: Ex stylo Juris Canonici manifestè desumi, quod uno, eodemque generico Nomine *Clerici Canonici* antonomastice ac specificè *Soli Clerici Sæculares*, & *Canonici Regulares* designentur.

Et verò Dubium omne, si tamen quod reapse subversaretur, novissimè sustulit jam laudatus, nunquàm tamen satis laudandus Felic. Record. Pontifex Benedictus XIV. in Bulla, quæ incipit: *Apostolici Præceptam Legem*. Emanata anno 1757. ubi disertè enunciat, & Magistratè definit §. 10. quod Canonici Regulares sint *Portio Cleri Sæcularis*. Quod autem Benedictus XIV. rectissimè, & sapientissimè fecerit hanc denominationem *Canonici* Regularibus tribuendo antedictus D. Amort loco jam citato triplici argumento solidissime evincit. Et meritò quidem quippè Sanctissimus Christi in terris Vicarius Benedictus XIV. non recenter invenit, aut primus vocavit Canonicos Regulares PORTIONEM CLERI SÆCULARIS, sed Antecessorem habuit Pium IV. qui in Bulla quadam agebat; *Ordo Canoniorum antehabitus est Instituti Monastici Congregationibus*, ut qui *Portio quædam sit Cleri*, puta Corporis Hierarchici Clericalis perfecti, omni genere virtutum ornati, ac proin ex Clericis renuntiantibus per observationem Consiliorum Evangelicorum ad assequendam puritatem animi internam magis idoneis, & ex Clericis non renuntiantibus ad exercenda opera misericordiæ, suscipiendaque magna pro gloria DEI, ac Bono Ecclesiæ molimina liberioribus, atque aptioribus

(1) Amort. in Constit. Benedicti XIV. Nota XV. fol. 74. in 4to maiori Augustæ Vindelic. anno 1759.

ribus necessariò, ac essentialiter mixti. Ipse autem terminus Portionis jam dudum in hoc sensu Sæculo duodecimo usurpatus fuerat a Stephano Tornacensi, qui ad varios Episcopos scribens repetitis vicibus se in Epistolis vocat Portionem Cleri illorum.

N. 42. Necdum nobis Herbam porrigit Chaponellius, sed haud secus, ac Lernæa Hydra amputato uno alterove, tertium erigit caput, ita argutari pergens: *Religiosi Præmonstratenses*, dicit ille, qui quoque sunt Clerici, habent nihilominus vi sui Instituti & Regulæ plura Exercitia pietatis, & mortificationis, per quæ magis conformes sunt Monachis, quàm Canonicis &c. pag. 299. atque adeò e Censu Canonorum Regularium nos exturbandos contendit, quòd 1^{mò} nimis jejuniis, & abstinencia escæ. 2^{dò} labore manuum. 3^{tiò} rigido Silentio, amore Seccessus, & Solitudinis (*m*) adstringamur; hæc verò Exercitia pœnitentialia notas esse characteristicas *Monachorum*: non autem *Canonorum*, qui ipsius Romanæ Sedis oraculo *Regulæ inserviunt laxiori* (*n*), aliunde perspectum esse.

Mirà sanè, atque hætenus inter eruditos vix audita philosophandi ratio! *Præmonstratenses pluribus exercentur Pietatis, & austeritatis operibus: ergo non sunt Canonici.* Certè si hæc ratiocinandi methodus obtineret, nec Christus Dominus *Causa idealis, & formalis*, nec ipsi Apostoli *Institutores vitæ Canonialis* nuncupari possent. Quis enim amabo? majores Austeritates, crebriora Pietatis exercitia, plures labores in se suscepit, quàm Christus Dominus Idea perfectionis Evangelicæ, & Discipuli Domini, Imitatores Christi, ac Doctores Veritatum Evangelicarum, quas in orbem terrarum primi Missionarii intulerunt. Horum Vestigiis pressè instituisse, atque Apostolicæ Doctrinæ instituta reformasse, aut verius revocasse D. P. Norbertum, non tantum non inficiamur, sed & ultrò non absque gestientis animi gaudio confitemur. Nempè Virtute Spiritus S. indutus ex alto SS. Protoparens noster talem meditatus est ordinem, qui per vitæ contemplativæ exercitia suos Alumnos ad vitæ activæ arduas & periculosas functiones aptè disponderet, & tam Sanctitate, quàm Doctrina dignè præpararet. Hunc finem ut certius securiusque sui novelli Filii assequerentur, præscripsit media opportunissima Vir Prudens, & Sanctus, nempè *Mortificationis, jugis Pœnitentiæ, stricti Silentii, & lectionis continuæ*, quatenus (quo) flagrantissimo

(*m*) Ex vita S. P. Norberti c. 16. item ex Statutis primariis, & antiquissimis, quorum ipse S. P. Norbertus Author, & B. P. Hugo promulgator fuit; & Statutis Novioribus 1630.

(*n*) Cap. quod Dei timorem, 5. de Statu Monachorum.

tissimo desiderio exoptabat) „vita contemplativa per mortificationis „studium, & bonæ operationis exercitium seipfos sanctificarent, atque „perficerent, & tanquàm altera *Rachel* coram Divina Majestate se pul- „chros, & speciosos efficerent. *Activa* verò per animarum lucra tan- „quàm altera *Lia*, etsi lippientibus oculis, qui quotidianæ actionis „pulvere nonnunquàm sordescunt, Ecclesiæ DEI fructificarent: *Con-* „templativa, charitatis ubera, omnium Virtutum, & doctrinæ lacte „replerent; *activa* autem magno Spiritus impetu verbum vitæ oppor- „tunè, & importunè prædicando, populos gentesque tanquam nubes, „& tonitruï Filii magna celeritate, & ubertate perfunderent. (o)

N. 43. Provido itaque Consilio a Candidissimis Discipulis non solum vitæ contemplativæ, sed & activæ expleri desiderabat Tenorem, ne scilicet quidquam deesset, quo vel *Canonicis* æquiparentur, aut *Monachis* postponderentur, ut nempe non tantum *Divina gratia* comite, propriarum animarum vacarent saluti, sed insuper prædicationi, & sollicitudini proximum sanctificandi zelosè intenderent, in uno eodemque Ordine functiones VITÆ CLERICALIS OBSERVANTIÆ jungentes REGULARI; unde ex primæva instituti ratione pro parte una assumunt *Canonici Præmonstratenses Orationem Mentalem, Solitudinem cænobialem, abstinentiam Adventualem, Septuagesimalem, & sexagesimalem totius anni cum Mercurialem, jejuniis ordinis; nocturnum non minus quàm diurnum Divini officii Cantum; pro altera autem parte vendicant sibi prædicationes Verbi divini, Catecheses, Missiones, Paræciarum Administrationes, Professuras Scholarum, Disciplinarum liberalium, S. Scripturæ, SS. Canonum, & Theologiæ Studium, utpotè sine quibus rectè obiri nequit Munus Apostolicum, & Ministerium Evangelicum (p).* Nempe vita *Monastica* non destruit, sed extruit, non inficit, sed perficit vitam *Canonicam*. Expedi- dit, ut ab hac generali Responsione regrediamur ad speciales, quas inpræsentiarum damus.

N. 44. Ad 1. Sanctam SS. P. Norberti jejunium, & escæ, atque potus abstinentiam commendantis intentionem ab omni prorsus erroris labe absolvit ipsum incarnatæ Veritatis JESU Christi Exemplum, qui orsurus Prædicationis, atque e confectaneo Salutis nostræ recuperandæ negotium quadraginta diebus, & quadraginta noctibus jejunavit. (q) Rati habent Apostoli, moniti, hoc genus *Dæmoniorum non ejici nisi in oratione, & jejunio (r).* Comprobat calculo suo columna Veritatis Eccle-
sia

(o) Statuta in Præfat. ad Religiosos Ord. Præmonstr.

(p) Adamus Ernestus Ruebner Can. Gradicensis in Memoriali Sæculorum de anno 1651. cap. 2. fol. 16.

(q) Matth. 4.

(r) Marc. 9. v. 28.

fia Romano-Catholica ita concinens: *Tu o DEUS Corporali jejunio vitia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris, & præmia (s).* Ergò vel incarnatæ veritatis oracula, vel saluberrimum Ecclesiæ Morem, vel Apostolicam Traditionem evertere necessum est: vel fateamur oportet, jejunia & abstinentiam, & mortificationem in coercendo gulæ, & sensualitatis appetitu Statui Canonicali non tantum non obesse, sed omninò prodesse, si tamen adhuc libertate spiritus cum Catholica Ecclesia articulos Decretorios sanæ Religionis licet asserere.

Ad 2. Quid? Ergo dedeceat Canonicos Regulares manibus laborare ex Sensu Chaponellii? & unde tu hoc mihi? queis tabulis, queis testibus Heteroclitum assertum tuum stabilis? Certe nullis. DEUS Pater creans hominem ex limo terræ posuit eum in Paradiso voluptatis, ut operaretur, & custodiret illum. (t) Postquàm verò Primus Homo prævaricatione sua paradiso fuerat expulsus, dira quoque hac Sententia fuit percussus: *in Sudore Vultus tui vesceris pane.* (u) Igitur à quibuscunque demùm Adæ posteris seu sæcularibus, seu Regularibus, seu Monachis, seu Canonicis, seu Plebejis, seu Nobilibus labor Manuum tanquam opus Pœnitentiæ à DEO primò Homini, & in illo omnibus posteris in expiationem peccati impositum cum humilitate, & alacri animo suscipiendus est. Regius Propheta David prænunciat: *labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit.* (w) Apostolus denuntiat: *qui non vult operari, non manducet.* (x)

An Chaponellius plùs sapere quàm Apostolus appetit? Tarsensis Præco Apostolorum Princeps, Canonicorum Exemplar de se testatus est: *His, qui mecum sunt, ministraverunt Manus istæ (y).* Clamavit: *neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in labore, & fatigatione nocte & die laborantes, ne quem vestrum gravaremus.* (z) Et addidit, se hoc fecisse ideò duntaxat: *ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos.* (a) Ecce Vas Electionis, & doctor Gentium palam profitetur, se utut Apostolum, manibus laborasse, eo potissimum ex fine, ut nobis esset *ad imitationis Exemplum* strenuè manibus laborandi; heri natus Criticus laborem manuum tanquàm probrosum Canonici Exercitium decla-

(s) in Præfat. Missæ quadragesim.

(t) Gen. 2. v. 9.

(u) Gen. 9. v. 19.

(w) Psalm 127.

(x) 2. Thessal. 3. v. 10.

(y) Actor. 20, v. 34.

(z) 2. Thessal. 2. v. 8.

(a) Ibidem v. 9.

declamitat, fugillatque! Tu cui fidem adhibere malis an Chaponellio? an Divo Paulo? cui adhærere velis? ex regulis veræ fidei, & sanæ rationis dictamine haud difficulter concludes.

N. 45. Quæ infedere fensa animo Magni Gentium Apostoli, eadem fuere Divi Augustini Hyponensium Præfulis, & Legislatoris nostri, labores inter suos Clericos ita partientis, *quam ob rem, inquit, etiam illi, qui relicta, vel distributa, sive ampla, sive qualicunque opulenta facultate inter pauperes Christi pia & salubri humilitate numerari voluerunt, si corpore ita valent. - - - Et ipsi manibus operentur, ut pigris ex vita humiliore, & ab hac Exercitatione venientibus auferant Excusationem. - - - Illi autem, qui præter sanctam Societatem vitam labore Corporis transigebant. - - - Si nolunt operari, non manducant; - - - nullo enim modo decet, ut in ea vita, ubi fiunt Senatores laboriosi, ibi fiant opifices otiosi, & quo veniunt relictiis delitiis suis, qui fuerunt prædiorum Domini, ibi fiant rustici delicati (b).* S. Epiphanius exercitè præcipit Evangelii Prædicatoribus laborem manuum dicens: *Ad susceptam Divini verbi Prædicationem, externam manuum operam adjungant. (c)* Concilium Carthaginense IV. ad Exemplum Apostolorum Clericis præscribit laborem manuum hisce verbis: *Clericus quantumlibet vero DEI eruditus artificio vitam quærat (d).* Quin imo idem Concilium provido Consilio exorituris scrupulis, dubiisve præ- & occurrit tribus omninò vicibus repetens contestansque, laborem manuum neutiquam dedecere Statum Ecclesiasticum, multò minùs contrarium esse (e). Porro quis ausit congregationi S. Victoris, Aroasiensi S. Salvatoris in Lotharingia, S. Marci in Mantua, aliisque non paucis reformatis Congregationibus Canonorum Regularium S. Augustini prærogativam Canonici, non dico, abnegare, sed & duntaxat in dubium vocare? & tamen ex articulis reformationis luce meridiana clarius elucescit: laudatas congregationes in Articulis reformationis se obligasse ad *laborem manuum (f)*. Ergò statu canonicali multò minùs excidere censendi sunt Norbertini Instituti Alumni, eo ex capite, quod his non sit proprium, aut obligatoriè annexum, sed plerumque liberum, & à voluntate Superiorum dependens manibus laborare &c. Ea enim sanctionum nostrarum Canonicarum est Discretio, ea indulgentia, ut palam declarent: *in Præla-*
torum

(b) Lib. de Oper. Monach. c. 25.

(c) hæresi. 80.

(d) Can. 51.

(e) Idem concil. 52. & 53.

(f) Jacobus de Vitriaco Histor. occid. c. 24. constit. Vallis Schol. Gabriel Pennot l. 2. p. 473. apud Carol. Ludov. Hugo. Dissertation sur la canonicité de l'ordre de Prémontrés chap. III. p. 341.

torum situm esse potestate NB. SUOS RELIGIOSOS vel in Toto, vel ex PARTE A LABORE manuum eximere (g).

N. 46. Ad 3tium. Ubi de curatiori Silentii, Secessus, & Solitudinis observantia agitur, brevibus me expedio: afferente S. Jacobo Apostolo: *Religiosus non est, ejusque Vana censetur Religio, qui non frænat linguam suam* (h). Attestante Jacobo Alvarez: *Silentium est veluti Status Religiosi FORMA, atque SUBSTANTIA, non quia in illo situs sit, sed quia sine illo penitus ejus profectus evanescit* (i). Judice P. Hieronymo Natali: *Ad totam Domum Religiosam, imò Religionem reformandam aliud non requiritur, quam quoad silentium illam reformare* (k). Ergo (En sequelam ad rigorosas Dialectices Leges compositam) ergò cui demumcunque Religioni, sive *Canonicam*, sive *Monasticam* velis, inglorium neutiquam erit silentio ferventius, atque studiosius custodiendo invigilare. Tantum igitur abest, curatiorem hanc Silentii custodiam probro esse instituto Norbertino ut nihil minus. Sed neque Spiritui Canonici officit remotior a Sæculo Secessus, Solitudinisque amor, quem enim latet, Christum Dominum & Apostolos post exantlatos in revocandis a via perditionis peccatoribus montes, specus, & solitudines repetiisse, ibidemque vel in oratione pernoctasse, vel Spiritum resuscitasse. His exemplis animatus SS. P. Norbertus sibi familiarem, atque perpetuam Legem sancivit, ut, quando ad prædicandum Verbum DEI exierat, refecturus Spiritum, ad paupertatis suæ domicilium Præmonstratensem Ecclesiam reverteretur. Archi-Episcopus verò factus, introductis Magdeburgi in Ecclesiam S. Mariæ Ordinis sui Canonicis, gravioribus activæ vitæ curis fatigatus, ad suos se recepit, ut ibi quiescens levaret se supra se, & novo quodam spiritus fervore concepto, alacriori animo ad Episcopalia sua munia peragenda reverteretur (l).

SS. Patris sui vestigiis presso pede institere haud degeneres Filii, Ordinis nostri Archi-Episcopi, Episcopi, aliique magni Pastores, qui ad exemplum SS. Patris sui à laboribus ad sacros Recessus, ab alienæ, ad propriam salutis curam, à mundi tumultu ad silentium, ad orationem, ad contemplationem reversi sunt, ut inde ad Pastoralia sua

G 3

offi-

(g) Statuta Præmonstr. Dist. 1. c. 19. n. 1.

(h) Jac. 1. v. 26.

(i) Jacob Alvarez. de vita Religiosa.

(k) Apud Alphons. Rodriguez. Parte 2. Tract. 2. cap. 6.

(l) Statuta in Præfat. ad Religiosos Præmonstratenses.

officia exequenda robustiores redirent, & ferventiores. Sic Razeburgi, Brandeburgi, Havelbergæ, Rigæ, aliisque in locis factum fuisse Historiæ prodierunt.

Non culpandus igitur, sed laudandus B^{mus}. Pater, quòd Sacra Mariæ otia Marthæ sollicitudinibus temperaverit; quòd Pœnitentiæ labores junxerit Apostolicis laboribus, quòd Discipulos in latebris prius erudiendos, postea in publicum emittendos sanxerit. Hoc vitæ genus, quamdiu vixit in ordine, ordinem verè fecit Apostolicum, & ex Monasteriis tanquàm ex Virorum fortium Seminariis eruperunt Præcones Evangelici, Episcopi insignes, Flandrensiū, Wandalorum Apostoli, Pastores, Martyres, Ecclesiæ, & Ordinis lumina. Nec mirum, quòd fervente in Alumnis Spiritu Norberti, certatim Principes & Nobiles ad multiplicationem Cænobiorum, in quibus Canonici, & Monastici Instituti refulgebat stupenda, & utilis confociatio, conspiraverint; quòd ad conditas de novo Abbatias, vel etiam in veteres dilapsas ab observantia postulaverint Præmonstratenses ardenti sollicitoque studio, qui populi, & Cleri mores reformarent.

N. 4. Quandò replicas, hujus generis Exercitia Monachis (num. 9. & seq.) convenire, non Canonicis, qui Regulæ inserviunt laxiori: è Stapede repono: id est: Monastico vitæ generi conformia sunt, Canonico tamen certè non repugnant laudata Exercitia. Incarnatæ veritatis effatum pro Ordine nostro perorat: *Hæc oportuit facere, & illa non omittere (m)*. Hujus Præco S. Paulus hortatur: *Æmulamini autem Charismata meliora, & adhuc excellentiorem viam vobis demonstro (n)*. Almi Synodi Tridentinæ in Spiritu S. congregati Patres districtè jubent veterem Regularem Disciplinam instaurare, & constanter, ubi conservata est, perseverare, reformanda reformare (o). Itaque qui facit utraque unum, qui æmulatur meliora, qui offensam sibi viam excellentiorem eligit, qui reformanda reformat, qui collapsa instaurat, secundum Ordinis sui exigentiam, & Spiritus S. ductum (quemadmodum SS. P. Norbertum fecisse omnibus in comperto est) ille profectò Ordinem Canonicum non destruit, sed mediis opportunioribus magis magisque perficit.

Et esto, Canonici Regulares vitæ laxiori inservire dicantur, propterea tamen minimè prohibentur reformationi promptas dare manus. Veluti à posteriori, & ab inductione demonstrare facillimum accidit,

(m) Matth. 23. v. 23.

(n) 1. Cor. 12. v. 31.

(o) Conc. Trid. sess. de 25. Regularib. cap. 1. & 8.

cidit, ex integro Catalogo, quem contexuit P. Joannes Lepaige (p) Congregationum Canoniarum Regularium, quæ Reformationem susceperunt, & incepere, quin tamen Canonici esse desierint.

N. 47. Eandem cum P. Chaponell oberrat Chordam Jacobus Pignatelli, ex eo etiam capite, quod vitam magis austeram, & Monachali propiorem ducant Præmonstratenses ex contubernio Canoniarum eliminare volens: „equidem (scribit ille) Ordinem Præmonstratensem, qui à Servo DEI Norberto anno 1120. ortum habuit, quia „Canonicam Regulam S. Augustini profitendo assumpsit, Canoniarum „Regularium nomine vocari cæpisse, sed reverà fuisse Ordinem Monasticum, eumque profectos Monachos appellari refert D. Antonin. in „*Chron. P. 3. tit. 15. c. 19.* ideoque non inter Canonicos Regulares, „sed inter Monachos ab Azor in *Instit. Moral. P. 1. lib. 12. cap. 21. sub fin.* Joann. Trullus in *Ord. Can. Reg. l. 1. cap. 34. num. 4.* Rebuff. *super concord. Tit. de reform. Mand. Apost.* verbo: *Parochialis Ecclesia.* Passimque ab aliis Præmonstratenses connumerantur (q).

Ast pace tanti Viri mihi cæteroquin spectatissimi dixero: humani quidpiam hic passim fuisse Pignatellium, dum abundans in suo sensu Ordinem Præmonstratensem præter merita sua durius habuit. Ordinis Essentia oppidò non ex accessoriis: aut ex accidentalibus quibusdam articulis, sed ex primæva sua Institutione, ex Actionibus, & Functionibus, ex Bullis Pontificum dimetienda est; hæ autem (ut nuper insinuavimus §§. 1. 2. & 3. Sect. 2.) affatim commonstrant, Ordinem Præmonstratensem ab origine sua usque modo esse ac fuisse verè *Canonicum*. Et verò nullus ego dubito, quin Pignatellius æquè, ac cæteri Doctores, quos allegavi, manibus pedibusque in nostram pronirent Sententiam, si audirent, quæ nos audivimus, si viderent, quæ nos vidimus, si legerent, quæ nos legimus, nempe Bullas Benedicti XIV. Primam, quæ incipit: *Oneroso*, anno 1750. editam. Alteram, quæ incipit: *in Supereminenti Apostolicæ Dignitatis Solio*, anno 1753. emanatam. Ubi de novo Instituto Niveo Prædicatum Ordinis Canonialis, seu Denominatio verè *Canonici* datum, agnitum, confirmatum, atque, ut ita dicam, canonizatum fuit. Quis vero ignorat, oraculum fedis

(p) In Bibliothec. Præmonstr. 1. 1. Sect. 15. præsertim a pag. 174. item Joann. Ant. Zungo in *Historia generali* cap. 7. &c.

(q) Pignatelli SS. Theologiæ ac J. U. Doctor consultationum Canoniarum Tom. I. consulat 44. p. 44. num. 15.

sedis Apostolicæ infinitis parasangis prævalere quibus demumcunque Scholasticorum, aut Criticorum vanis argutationibus.

N. 48. Verum enimverò ex arena discedere non tantum non cogitat, sed iterum iterumque reassumptis atque collectis viribus Campum Martium repetit ultimum admoturus arietem P. Chaponell. Sic autem argumentum suum instruit: vestitus, seu habitus Præmonstratensium penitus abludit à genere vestium Canonicis propriarum, & familiarium; illi enim utuntur Cappa, & Caputis, item Scapulari, seu vestimentis laneis; Canonici verò nonnisi lineas sibi proprias, & ad Ordinis sui exigentiam adoptatas assument. Secundò: Testatur Anselmus Havelbergensis in Marchionatu Brandeburgensi Episcopus doctrina, & rebus gestis clarus. Ipsi etiam SS. Proto - Parenti nostro Norberto Familiaris (à quo anno 1126. in Sede Havelbergensi, in Archiepiscopatu Magdeburgensi sita, inauguratus esse perhibetur) *tractatu de Ordine Canonorum Regularium*: D. Norbertum ab initio Scapulare Monachile gestasse nullum: dein id recepisse: ac denique iterum illud improbasse (r).

N. 49. Speciosius ista (quibus non pauci Adversariorum adeò gloriantur, ut pæana ante victoriam concinere nihil reformident) in contrarium, quàm verius allata argumenta, tanti ponderis non sunt, quin facili negotio dissipentur, & evanescant. Quippe

Respondeo primò generatim, & in communi non modò in Corpore Juris, (s) sed etiam in Concilio Tridentino (t) canonizatam esse Legem, postliminiò omnium omninò DD. Jurisperitorum, tum Historicorum, ac Theologorum Calculo approbatam: quod *Monachum non faciat Habitus, sed Professio Regularis*. Itaque non ex Habitu, sed ex Professione æstimandum est, atque metiendum, sitne quis Canonicus an Monachus? Certe ex Historia Ecclesiastica exploratum omnibus est, Cappam pro essentiali Habitu *Canonorum* fuisse in Concilio Metensi anno

(r) Verba Anselmi hæc sunt: S. P. Norbertus lanearum tunicarum in Clero inducitor, idem Ipsæ suæ institutionis postmodum extitit imprecator. Etenim cum esset Junior, cingebat se; & ambulabat, ubi volebat, sicque per Novitium fervorem, & Juvenilis animi robur in illam simulationem inducitur est; cum autem senuisset, jam factus etiam Archiepiscopus Ecclesiæ, cedens Authoritati simul, & antiquæ Consuetudini tanquam cinctus ab alio, tunicas ipse lineas recepit, simul, & suis, qui sibi parentes erant, Discipulis, ut eis vestirentur, præcepit, volens hoc ipsum in toto Institutionis suæ Clero effecisse. Sed præventus est morte, & a multis recepta consuetudo subito auferri non potuit.

(s) Cap. porrectum 13. de Regularib. & transeuntib. ad Religionem.

(t) Sess. 1. c. 6. de Reformatione.

anno 888. & Ravenensi anno 1314. reputatam; præterea constat, Cap-
pucium non tantum Canonicos Methenses gestasse antiquitus in Choro,
& foro, id est, per urbem incedentes. Quid? quod etiam hodiedum
Canonici Parisiis hyemali tempore *Cappa*, & *Capputio* canonicè utan-
tur, & Lingonenses per totum annum. Scapulare quod attinet, ne-
mo nescit, Canonicos S. Marci Mantuanos, Lateranenses, Toscanos,
& S. Salvatoris de Pononia, item de S. Cruce &c. &c. portasse, & ad-
huc hodie portare *Scapularia lanea usque ad longitudinem tunicarum*
protendentia (u). Quamquam quid his immemor minutiis? postquam
Joannes Baptista Signius Bononiensis, Testis fidei minimè subleste, in
facie orbis, & urbis testari non erubuit: *Scapulare nec esse de Essentia*
Canonicatus, nec Monachatus (w). Rectissimè proin atque verissimè
non nemo Eruditorum hujus ævi virorum scripsit, multisque ratio-
num momentis comprobavit, ex mutatione vestium, vel Habitus, vel
etiam variatione nullam omninò differentiam oriri, aut induci in Re-
ligionem aliquam, quò minus in primævo Instituto perseveret. (x).

N. 50. Ex quibus complanata est jam via ad dissipandas num.
48. objectiones. Ad primum enim respondeo, ex hætenus dictis omnium
oculis patet: Chaponellium fabulæ, aut arenæ suum superædificasse fun-
damentum; mirum proinde non est, si corridente Basi totum labelsat
ædificium; etenim ex Historia Ecclesiastica, ex usu, ex testibus & ta-
bulis pro diversitate temporum aliam quoque fuisse Canonicis sese ve-
stiendi conditionem in comperto est. Ast verò simus liberales, & ul-
trò concedamus (non enim nobis oberit, sed proderit) vestes lineas,
& præsertim Rochetum esse de Essentia Canonici Regularis &c. num-
quid usus *Rochetorum*, & *Almutiorum* (quæ vestimentorum genera
hieroglyphicè vitam adumbrant Clericalem) ab origine Ordinis nostri
usque hodie obtinuit? nunquid ipse SS. P. Norbertus (prout disertis
verbis legitur in vita ejus) (y) *Canonicos suos in Sanctuario, & ubi*
Divina Sacramenta tractanda essent, vel celebranda propter munditiam,
&

(u) Pennotus pag. 472. apud Carol. Ludov. Hugo in dissert. super Canonicitate
Ord. Præmonstr. cap. 4. pag. 360.

(w) De Ordine ac Statu Canonico, lib. 2. c. 3. per totum. Ubi detegit, refutatque
varios de Habitu errores. Præsertim autem p. 124. Edit. Pononiens.

(x) D. Amort. in Bullam Apostolici Præcepti super præcedentiæ ordine servando
&c. Notamine 2. & 7. pag. 54. 39. 40. & 41.

(y) Apud Lepaige lib. 2. c. 16. pag. 376. & apud Bolland. ad 6. Junii cap. 9. num.
54. fol. 836.

& multimodam honestatem Lineis uti voluit, & omni tempore utenda di-
 sposuit; Laneis verò ad laborem &c. &c. Rationem hanc providentissi-
 mè subjungens: *Pœnitens*, inquiebat, ex *Authoritate* & *usu Ecclesiæ*
 in *Laneis* sunt; in veteri quippe *Testamento* exhibant ad populum in *La-*
neis; in *Sanctuario* verò ex præcepto *Lineis*, uti consueverant (2).
 Ut verò amplius evidentiusque pateat superpelliciorum in Ordine no-
 stro antiquitas, audiamus testimonium testis omni exceptione majoris,
 & nonnisi quadraginta annis ipso SS. Patre posterioris, sicque primis Or-
 dinis nostri Patribus, qui tempore S. Norberti vixerant, coævi, nempe
 Adami Præmonstratensis, qui objectionem illam communem, quod ex-
 tra Chorum incedamus Scapulari induti, ita evertit: „ Illi (Canonici
 „ nempe S. Augustini) superpellicia penè ubique circumferunt, nos
 „ verò in Divino solummodò Ministerio eis indui solemus. Benefaciunt
 „ illi: quia multum decet Ordinem Clericalem Lineum hoc indumen-
 „ tum: nec malefacere nos arbitramur, qui specialem quamdam hone-
 „ statem, & munditiam Divinis, ea induendo, obsequiis reservamus.
 „ Unde generaliter apud nos statutum est, ut omnes, qui Altari mini-
 „ strant, nunquam ibi sine *superpelliciis*, vel *albis* appareant: nec ali-
 „ quis, præsentē Conventu, nisi *superpelliceo*, vel *alba* indutus, su-
 „ periores gradus Altaris præsumat ascendere. Ad communicandum
 „ quoque, vel infirmum ungendum Sacerdotes & Ministri *superpelli-*
 „ *ciis* induuntur. Divino itaque cultui *superpelliciea* deputamus, cujus
 „ peracto obsequio ea exuimus, quia jucundius nonnunquam, & gra-
 „ tius poterit repeti, quod ad tempus contigit intermitteri. Non solum
 „ autem: Sed ex indumenti Novitate singularem innuimus habendam
 „ nobis in obsequio Cultus Divini, non solum corporis, sed & animæ
 „ munditiam & honestatem. Quia & Levitæ quondam *Lineis* in ipsa
 „ Solennitate Sacrificiorum tunicis induebantur, qua peracta eis exui
 „ solebant. In Ezechiele quoque legimus, dixisse Dominum: Quod
 „ Sacerdotes & Levitæ Filii Sadoch accedent ad eum, ut ministrent ei,
 „ & ipsi stabunt in Conspectu ejus, ut offerant ei adipem, & sanguinem.
 „ Et post pauca adjunxit: Cum ingressi fuerint portas atrii interioris,
 „ vestibus *Lineis* induentur: nec ascendent super eos, quodcunque *La-*
 „ *neum*, quando ministrant in portis atrii interioris, & intrinsecus. Et
 „ post pauca: Cumque egredientur atrium exterius ad populum, exuent
 „ se vestimentis suis, in quibus ministraverant, & reponent ea in gazo-
 „ phylacio Sanctuarii, & vestient se vestimentis aliis, & non sanctifica-
 „ bunt

(2) Lepaige loc. cit.

„ bunt populum in vestibus suis. Et longè superius: Reponent vesti-
 „ menta sua, in quibus ministrant, quia Sancta sunt, vestientque vesti-
 „ mentis aliis, & sic procedent ad populum.

„ Nos itaque tunicis Lineis, quæ Superpellicea vulgo appellan-
 „ tur, extrinsecus induimur, quæ profectò, cum egredimur ad popu-
 „ lum, exuere solemus; significantes per hoc debere nos esse tempore
 „ orationis (quando videlicet clauso ostio oramus in cubiculo Patrem
 „ nostrum) non solum honestiores, & mundiores in Habitu hominis
 „ exterioris, sed & splendidiore, & subtiliores in intellectu hominis in-
 „ terioris (a).

Quid plura? nonne Constitutiones nostræ Canonicae tum prima-
 riæ, tum etiam posteriores exertim præcipiunt hisce verbis: *Superpel-*
liceis & Almutiis, (*) quæ ex albis pellibus exclusa curiositate fieri de-
 bent, *Fratres in Divinis Officiis temporibus in ordinario præfixis ubi-*
que uniformiter utantur (b).

N. 51. Ad secundum: Hic Anselmus Havelbergensis, nonnihil
 liberior, videtur fuisse locutus excessum. D. P. Norbertus sibi semper
 constans, sibi semper similis, quod semel assumpsit, suisque præscripsit,
 nunquam immutavit, vestimenti genus.

Fuere (non me latet) fuere, qui obliquis oculis aspexere, &
 ferre non poterant, quod S. Patriarcha Norbertus recenti suo Canoni-
 corum Reformatorem Instituto solum in *Divinis Officiis*, ut ad sacri
 Altaris functiones concederet, præscriberetque vestes *Lineas*. Fuere,
 qui volebant Præmonstratum induci vitam simpliciter *Monasticam*, cum
 ex adverso alii optarunt ex Regula S. Augustini, in quam sibi divini-
 tus traditam sponte sua jurarunt, tanquam Spiritui Canonicali magis ac-
 commodata, & conformiore, adinstar aliorum Canonico vitam suæ
 spiritualis rationem instituere. Aliis displicuit Habitus color, forma &
 qualitas, existimantibus: *Pœnitentiam, quam assumpserant, exigere ab*

H 2

iis

(a) Adamus Præmonstrat. Lib. 2. Sermone 3. de Ordine, Habitu, & Professione Ca-
 nonicorum Præmonstratensium. num. 6. & 7.

(c) Usus *Almutiorum* tam antiquum in ordine nostro esse, & fuisse, quam superpel-
 liceorum, testatur ipsummet Almutii Etymon: *Almutium* quippe nil aliud pridem
 erat, quam amictus quidam, quo Canonici Caput, humerosque tegebant; unde *Caputium*,
 & *Almutium* idem antiquitus fuisse credimus. In Statutis Ecclesiæ Viennensis (apud
 Joann. le Lievre cap. 26. de Canonicis) hæc leguntur: à festo S. Martini usque ad Pa-
 scha portabunt capas nigras supra pellicium, & à Pascha usque ad Festum OO. SS.
 portabunt superpellicium sine capa, & in capite Capellum de griso, quem vulgariter *Al-*
mutium vocant.

(b) Statuta Ord. Præmonstr. Distinct. 2. c. 19. num. 28.

iis Habitum grossiorem; verum Professio Clericalis, quæ erat fundamentum Instituti, dictabat eis HABITUM ESSE SUMENDUM aliis Clericis conformem (c).

Quid ad ista Norbertus? Spiritu S. & mansuetudine, atque humilitate plenus hujus generis disceptationes in Spiritu lenitatis compositurus semet ita purgasse fertur: *Quid miramini, inquit, vel hæsitatis, cum universæ viæ Domini misericordia sint, & veritas? Et si diversæ, nunquid adversæ? Si usus mutatur, & Institutio, nunquid mutari debet Charitatis vinculum, quod est dilectio? Regula quidem dicit: Primò diligatur DEUS, deinde Proximus. Regnum Dei non operatur sola Institutio, sed veritas & mandatorum Dei operatio. Ergò quia de dilectione, quia de labore; & abstinencia escæ, & jejuniò, de Vestitu etiam, de Silentio, de Obedientia, & quod invicem se honore prævenire debeant, & Patrem suum honorare, evidenter hæc Regula determinat. Quid est, quod amplius alicui Regularium ad Salutem obtinendam expediat? Quod si de COLORE VESTIUM fiat aliqua inter aliquos Spirituales contentio: UNUM est, quod Testes Resurrectionis Angeli in Albis apparuisse legantur. Quia verò Sanctorum Patrum, & Prædecessorum docet Expositio, SS. PRÆDICATORUM, & CANONICA Professione utentium hos Angelos in Typo vicem gerere, de ALBIS VESTIBUS scandalum non generent. Non est nostrum servire DEO secundum voluntatem hominum (d).*

Atque hæc elocutus est Vir sanctus, quoscunque adversantes sibi lucraturus, neminem offensurus, aut Censura affecturus, sed duntaxat ideò, ut aut Diffensiones jam exortas sopiret, aut præverteret, & everteret quorundam Adversariorum, (*) Cavillationes: Eorum nempe, qui ægrè ferebant Præmonstratenses solummodò in Divinis Officiis, & in ara uti vestimentis lineis, puta superpellicio; quibus tamen P. Adamus Præmonstratensis non modeste minus, quàm solide & appositè sese opposuit scribens: Benefacere illos, qui semper indui solent lineo amictu: sed nec nos malè facere, qui solummodò Cultui Divino superpellicia deputamus &c. (num. 50.)

N. 52.

(c) Carol. Ludov. Hugo l. 2. in vita S. Norb. num. 12. pag. 82.

(d) Carol. Ludov. Hugo l. cit. pag. 83. item Bolland. ad 6. Junii in Vita S. Norberti cap. 8. num. 52. fol. 836.

(*) Fuere ii jam laudati: Anselmus Havelbergensis præcipuè verò Hugo Metellus Canonicus Regularis S. Leonis Toulensis ad initium Sæculi XII. florens, & S. Norberto contemporaneus, qui inter varias, quas scripsit Epistolas, Epist. 41. vestitum candidis Alumnis à suo Institute commendatum licentiosius sugillarat.

N. 52. Cæterum, si ad stateram veritatis severiore examine appendamus verba Anselmi Havelbergensis (n. 49.) juncta litera in Notis (t) nostro intento non tantum non officiunt, sed plurimum proficiunt, ut vel terminos obiter expendenti patebit. Quid ita? Integra hac Differtatione id unice demonstrare conamur: Ordinem Præmonstratensem ex Fundatoris intentione (n. 17.) & Instituti ratione (n. 20.) *Clericalem* esse, non *Monachalem*: Id ipsum agnovit B. Anselmus, qui propterea *novitatis* arguit SS. P. Norbertum, quod *Ordini Clericali*, seu *Canonicali* amictum *laneum* superinduxerit; nuspiam autem vel verbulo designavit; Præmonstratenses aut non esse, aut desisse esse è Classe *Clericorum*, vel *Canonicorum*. Colophonem tandem suo discursui imponit Episcopus Havelbergensis inquiens: SS. P. Norbertum, posteaquam Archi-Episcopus factus fuit, aliorum adhortationibus, & antiquæ consuetudini cessisse, tunicas *lineas* recepisse, & NB. *hoc ipsum in toto Institutionis suæ Clero effecisse*. Ergo ex mente Anselmi fuerunt, & sunt portio *Cleri*, seu *Canonicorum*, ante, cum ex novitio fervore susceperunt *vestimenta lanea*, & post, quando *laneum* in *lineum* commutarunt habitum. Nempe non habitus, sed Professio facit Canonicum Regularem & Monachum.

N. 53. Si regeras: ex Decretis Congregationum Generalium variis constare: alia, & alio modo atque tempore fuisse usurpata tam in Choro, quàm extra Chorum vestimenta: Si, inquam: hæc regeras: pono: aliud inde inferri, aut colligi posse nihil, quàm quod successu temporis apertius, atque limpidius fuerit declaratum, quando, quibus diebus & Festivitatibus, quibus in circumstantiis vestes *lineæ* tanquam habitus *accidentalis*, & externus sit assumendus, quod ab initio Ordinis non tam clarè, & distincte fuerat expressum: ex quo tamen minimè sequitur, D. Norbertum unquàm habitum *essentialem* immutasse. Quod ut melius intelligas,

N. 54. Advertendum ex nostro P. Lepaige: Duplicem esse Habitum Regularem, seu Religiosorum Professorum. Alterum *internum*, seu *essentialem*; alterum *externum*, seu *accidentalem*. *Internus*, seu *essentialis* est, qui proprie Regularis dicitur, quem quisque Religiosus in sua Professione assumpsit, ac gerit in signum ejusdem Professionis, & quo non solum Religiosus esse cognoscitur, sed etiam cujus sit Religionis Professus, atque ab aliis Religionibus dignoscatur. Ita DD. & Canonistæ omnes, una cum Glossa Joannis Andreae in Clement. I. de Elect. in verbo: *Habitus*, & in Clement. de Satu Regul. ut colligitur evidenter ex Constitutionibus Benedicti XII. pro reformatione Canonicorum Regularem editis, cap. de formâ *Habitus*. *Externus* verò, & *accidentalis* est exterior ille, seu superior *Habitus*, & tegumentum cujuscunque Religionis, quod causa

majoris decentiæ, aut necessitatis, aut etiam utilitatis, Habitui, seu tegumento interno superinduitur, cujusmodi sunt Birrum (de quo D. Augustinus passim) cappa, pallium, & alia ad id genus, quibus utuntur Religiosi omnes super *essentialem* habitum. Et hic externus habitus cum non sit de essentia Ordinis, pro diversitate temporis & circumstantiarum ratione modificari, aut variari non nihil potest. (e) Quare etsi liberaliter daremus: à SS. P. Norberto etiam nunc in vivis degente, aut Majoribus nostris, *accidentalem*, externum habitum fuisse immutatum extra Divina Ministeria; inde tamen non cessarent esse Canonici; quàm parum enim bona est illatio; *Clerici olim omnes etiam interdum usi sunt veste linea: Sæculo autem XI. eam mutarunt in laneam*, prout Ludovicus Thomasinus refert, atque probat. (f) *Ergò desierunt esse Clerici.* Tam parum tenet hæc argumentatio: *Præmonstratenses gestant certis temporibus Cappam, Pallium &c. ergò cessant esse Canonici.*

§. II.

Satisfit Eorum Argutationibus, qui Præmonstratenses primitus quidem fuisse, sed lapsu temporis desisse esse Canonicos contendunt.

N. 55. Doctor eximius, Franciscus Suarez S. J. (qui vitam mortalem cum immortali commutavit 25. Septembris anno 1617. ætatis fere 70. Societatis initæ 54.) supra fatæ opinionis, vel Author, vel præcipuus Promotor extitit, dum ita scribit: *Ordo Præmonstratensis in principio fuit Canoniorum Regularium reformatorum; nunc verò deferunt Habitum Monachalem, præsertim in Hispania, vitamque profiteri videntur Monasticam.* (g) Confirmari posse videtur Suarezii opinio ex Bulla Urbani VIII. ubi Urbanus VIII. jubet Religiosos Præmonstratenses Hispaniæ reassumere antiquum Habitum Ordinis, id est, tunicam albam cum Cappucio magno Capiti imponendo. Scapularium item, & Cappam cum multis plicis similiter albam supra Cappucium (h).

Re-

(e) Lepaige in Biblioth. Præmonstrat. 1. r. c. 3. pag. 21.

(f) Thomas Disciplin. Ecclesiast. Part. I. lib. 2. c. 50. num. 4.

(g) Franc. Suarez. Tom. III. de Virtute, & Statu Religionis lib. 2. c. 5. num. 6. pag. 332. Editionis Moguntinæ.

(h) Urbanus VIII. in Bulla: *Pastoralis officii* anno 1641. edita. Magni Bullarii Tom. V. Edit. Luxenburg. Num. 72. fol. mihi 259.

Respondeo I. Suarezii animo finistram hanc opinionem infedisse non miror Ego; Scripsit enim, quæ partim vidit propriis oculis, partim audivit auribus suis. Vixit, & docuit in Hispania, quid mirum ergo, si popularium suorum mores, & actus alleget, atque laudet, aliorum fortè ignarus? Nempè ad finem Sæculi XVI. & initium Sæculi XVII. gravis suborta est Hispanos inter & Gallos contentio, adeo, ut Hesperii Præmonstratenfes à trita Ordinis, & Capitulorum Generalium Jurisdictione se subduxerint, sibi que fecerint Caput, à primo Ordinis Capite distinctum, quod *Reformatoris Generalis* titulo donant (i). Quo titulo omnium primus decoratus, atque Caput Congregationis Hispaniæ renuntiatus est Franciscus Garrido Abbas Retortæ Quinquagesimus anno 1601. à Clemente VIII. (k). Cum novo Capite etiam nova vestimenta susceperet Norbertini Hispani, ast varia fortuna, nec ea constantia, quæ Viros decet. Quippe sub ipsum NB. Reformationis Principium subortum est Schisma inter Hispanos circa *Habitu Ordinis*; quibusdam stantibus pro Flandrico, aliis *inductum a Reformatione* asservare volentibus. Discordiam hanc compescuit Urbanus VIII. per Constitutionem, quæ incipit: *Pastoralis Officii*, mox in Objectione laudatam.

Nec hic substitit, vel sublatum fuit (quod est Commune Novationum fatum, & congenita Novatoribus indoles) quin sub Emanuele de Torres Abbate Retortensi LXXXVIII. anno 1702. denuò recruduerit Schisma inter Hispanos de Habitu, ansam præbente Bulla Apostolica Innocentii XII. VI. Decembris 1698. (*) præcipiente *uniformitatem cum toto Ordine*. Prioris, & à reformatione inveci vestitus assertores de obreptione & subreptione Rescriptum Pontificium incusarunt, & appellarunt ad Sedem Apostolicam. Nihilominus manavit à Clemente XI. Judicium in alia Bulla (**) de VIII. Februarii 1703. qua rursus præceptum est, ut de cætero *dicti Canonici Regulares* Hispani, relicto Habitu *Monastico*, & Breviario Romano, Habitum Regularem, qui ab aliis *Canonis Regularibus* communiter gestatur, reassumant, & Divina Officia juxta *Breviarium*, & *Missale ejusdem Ordinis* recitare omnino debeant, & teneantur.

N. 56.

(i) Annales Præmonstr. in Præfat. Partis I. &c.

(k) Annales Præmonstr. Parte II. Tit. Retorta. col. 664.

(*) Infra §. III. N. 59.

(**) N. 60.

N. 56. Ad clariorem rei gestæ intelligentiam, atque Epochæ tam memorabilis illustrationem, quin & faciliorem argumenti à Suario allati solutionem, operæ pretium existimavi purissimas, & limpidissimas veritatis aquas ex ipsis fontibus genuinis, videlicet Bullis Pontificiis huc derivare, atque propinare, quantum quo ad passus concernentes necessarium, & conducens esse videbatur. Quas eam ob causam mox sub asteriscis (*) infra §^{pho}. III. fideliter recitabo. Quatuor ex attenta harum Constitutionum Apostolicarum lectione Benevolus Lector colliget confectaria, in rem plurimum facientia, nostræque Sententiæ decretoriæ faventia, nempe I^{mò}. non obstante Habitus Primævi in alium variatione, tamen disertis verbis vocantur *Reformati Ordinis Alumni Canonici Regulares Congregationis Hispaniæ Ordinis Præmonstratensis*.

II^{dò}. *Illud vestimentorum genus, quod inconsideratè adoptarant Hesperi, ei, quod à Canonici Regularibus Provinciarum Franciæ, & Alemanniæ dicti Ordinis de præsentī gestatur, & antiquitus, etiam à Canonici Regularibus Ordinis hujusmodi gestabatur, difforme esse.*

III^{tiò}. *Hispanos per inductum à se recentem vestitum non satis distinguī à Fratribus quorundam aliorum Ordinum, atque adeò mutasse habitum intrinsecum, & essentialē. (Num. 53.)*

IV^{tò}. *Distinctim, & severè præcipi ab utroque summo Hierarcha ad uniformitatem conservandam, ut dicti Canonici Regulares relicto Habitu Monastico Habitum Regularem ab aliis Canonici Regularibus dicti Ordinis communiter gestari solitum reassumant.*

N. 57. Atque hæc à SS. Pontificibus decidi, definiri, atque ordinari dignum oppidò erat, justum, æquum, ac salutare; nam ut sæpius jam innuimus, *non Habitus, sed Professio facit Monachum; (l)* quia ergo propriæ Præmonstratensium Actiones, sunt Actiones Hierarchicæ, & Clericales (*) sunt, & manent hi veri Canonici, quo demumcunque amictu vestiti incedant.

N. 58. Respondeo II. Ex, & cum P. Martino Merz, quod si fortè Hispani à Canonico recessissent Instituto, atque ad Monachismum transissent, nihil inde totius Candidi Ordinis adimatur Communitati, quòminus, ut olim Religio Canonorum Regularium Reformatorum fuit, ita etiamnum perduret, neque enim de nostris unquam auditum, quod simile quid super Ordinis Instituto mutando attentare præsumferint. (m) Ratio redditur à pari. Quàm parum Actus, si Clericus renuntia-

ret

(l) Cap. Porrectum de Regularibus.

(*) supra N. 21. 23. & seq.

(m) P. Martinus Merz Can. Rothenfis, & Prior in Annot. ad vitam S. Norberti. Annot. 6. pag. 408. & 409.

ret Privilegio fori Ecclesiastici præjudicat toti Statui Clericali, quia hoc Privilegium non est introductum in favorem singulorum, sed in favorem, & Reverentiam totius Status Ecclesiastici; tam parùm toti Ordini præjudicat, si forte unum, alterumve Monasterium Vocationis suæ Canonicae, vel minus tenax, vel ejus Essentiam non satis discernens plus æquo ad Monachismum declinaret; quia Prædicatum, & Actio Canonici non uni, aut alteri Cænobio, sed toti Ordini à SS. Pontificibus in suis Litteris Apostolicis est attributum. Unde *unius neglectio* (appositè in rem nostram dixit Clemens VI. Pontifex Maximus) *totius Ordinis proprietatem, & immunitatem amittere non potest.* (n)

§. III.

Duæ Bullæ Pontificiæ Innocentii XII. Et Clementis XI. quæ definitivè decernitur: Canonicos Regulares Præmonstratenses in Hispania debere uti Habitu aliis ejusdem ordinis in aliis Religionibus Canonicis usitato.

✠ CONSTITUTIO APOSTOLICA PRIMA.

I N N O C E N T I U S P A P A XII.

ad futuram Rei Memoriam.

„ N. 59. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti Filii *Canonici* Re-
 „ gulares Congregationis Hispaniæ Ordinis Præmonstratensis, quod cum
 „ alias tunc existentes *Canonici* Regulares Dictæ Congregationis *Can-*
 „ *onicis* Regularibus Gallis ordinis prædicti sese opposuissent, & subinde
 „ Superior Generalis ordinis hujusmodi ex Natione Gallica assumptus
 „ fuisset, ut se ab illius Jurisdictione eximerent, ac Bonæ memoriæ Nicolao,
 „ dum vixit, Episcopo Patavino, tunc in Hispaniarum Regnis Apostoli-
 „ cæ Sedis Nuntio petierunt, ut quo ab aliis *Canonicis* Regularibus or-
 „ dinis prædicti distinguerentur, sibi *Habitûs Regularis formam* immu-
 „ tare liceret, ab eoque obtinuerunt, ut ad instar Fratrum Calceatorum
 „ ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum Habitum
 „ albi

(n) Clemens VI. in Bulla, quæ incipit; Quia vos religiosè vivere &c. data Avenione 8. Idus Octobris Pontificatûs Sui anno quinto. Et inscripta Abbatibus, & universis *Canonicis* Ordinis Præmonstratensis &c.

„ albi Coloris ex Stamineo textu subtiliori, sine tamen tessera Scapula-
 „ rio adfuta, ac absque Mantello, seu pallio super Caputio gestare va-
 „ lerent, quo Habitu ipsi Exponentes de præsenti utuntur.

„ Cum autem, sicut eadem Expositio subjungebat, Dicti Expo-
 „ nentes Usus Habitus hujusmodi imprudenter, & inconsideratè ab Eo-
 „ rum Antecessoribus inductum fuisse, ipsumque Habitum ab eo, qui
 „ per Regulam S. Norberti ordinis prædicti Fundatoris præscribitur, qui-
 „ que à *Canonicis Regularibus* Provinciarum Italiæ, Franciæ, & Ale-
 „ maniae Dicti ordinis, aliarumque Christiani orbis partium, in quas
 „ Idem ordo propagatus reperitur, de præsenti gestatur, & antiquitus
 „ etiam à *Canonicis Regularibus* ordinis hujusmodi in Regno Castellæ
 „ degentibus gestabatur, difformem esse, adeoque se per illius Delatio-
 „ nem à dictæ Regulæ Institutis deficere, & insuper à Fratribus quorun-
 „ dam aliorum ordinum non distingui agnoscant, ac proinde Habitum
 „ Regularem, qui in limine Foundationis dicti ordinis præscriptus fuit,
 „ reassumere, eoque in futurum uti, nec non officia sanctorum ejusdem
 „ Ordinis recitare posse plurimum desiderant. Nobis propterea humiliter
 „ supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere, & ut
 „ infra indulgere de Benignitate Apostolica dignaremur.

„ Nos igitur Ipsos Exponentes Specialibus favoribus, & gratiis
 „ prosequi volentes, & Eorum Singulares Personas, à quibusvis Ex-
 „ communicationis, Suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis
 „ Sententiis, Censuris, & pænis à Jure, vel ab homine quavis occasione,
 „ vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum
 „ Præsentium duntaxat consequendum Harum Serie absolventes & abso-
 „ lutas fore censentes, hujusmodi Supplicationibus inclinati, de Vene-
 „ rabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, & consul-
 „ tationibus Episcoporum & Regularium Præpositorum Consilio, ut de-
 „ cætero *iidem Exponentes cum universo ordine Præmonstratensi tam in*
 „ Habitu, *quàm in cæteris uniformes sint, & esse debeant.* Autoritate
 „ Apostolica tenore Præsentium statuimus, & ordinamus, salva tamen
 „ semper in præmissis Autoritate Congregationis Eorundem Cardina-
 „ lium, decernentes easdem litteras Præsentes, semper, firmas validas,
 „ & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus
 „ sortiri, & obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, & pro tempore,
 „ quandocunque spectabit in omnibus, & per omnia plenissime suffraga-
 „ ri, & ab eis respectivè inviolabiliter observari: sicque in præmissis
 „ per quoscunque Judices ordinarios, & delegatos etiam causarum Pa-
 „ latii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Prædictæ Cardinales etiam de
 „ latere Legatos, & dictæ Sedis Nuntios judicari, & definiri debere; ac

„ iri-

„ iritum & inane, si secus super his à quoquam quavis Authoritate scien-
„ ter, vel ignoranter contigerit attentari. Datum Romæ apud S. Ma-
„ riam Majorem sub annulo Piscatoris Die VI. Decembris MDCXCVIII.
„ Pontificatus Nostri octavi.

In Magno Bullario Romano Tom. XII. fol. 313.

CONSTITUTIO APOSTOLICA SECUNDA

C L E M E N S P A P A XI.

Ad futuram Rei Memoriam.

„ N. 60. Commissa Nobis Divinitus Dispensationis Ratio exigit,
„ ut sanctarum Religionum Statum in sua integritate, & Puritate con-
„ servare, & Primæva illarum instituta, sicuti exciderint, ad pristinam
„ observantiam, adjuvante Domino, reducere satagamus. Cum itaque,
„ sicut accepimus, dudum nempe tempore Pontificatus Fel. Record.
„ GREGORII Papæ XIII. Prædecessoris Nostri in occasione Reformationis
„ in congregatione Hispaniæ *Canonorum Regularium Ordinis Præmon-*
„ *stratensis* tunc introductæ, *Canonici Regulares* dictæ Congregationis
„ tunc existentes *Habitu Monastico*, ac Usum Breviarii Romani as-
„ sumperint, dilectique Filii Moderni *Canonici Regulares* ejusdem con-
„ gregationis Dispositioni Trecentesimi Trigesimi Quarti, aliorumque
„ Capitulorum constitutionum dictæ congregationis, & quarundam Rec.
„ mem. URBANI Papæ VIII. Prædecessoris pariter nostri Die 19. Augusti
„ 1651. ac tam dicti GREGORII Prædecessoris, quàm Piæ Mem. PII
„ Papæ V. etiam Prædecessoris nostri litterarum in simili Forma Brevis
„ emanatarum inhærentes *Habitu*, & *Breviarium* hujusmodi adhuc
„ retineant: quo vero Intentioni Sancti Norberti dicti ordinis *Canonico-*
„ *rum Regularium* Institutoris conformentur, & congruum sit, ut relicto
„ dicto *Habitu Monastico* Primævum *Habitu Regularem*, qui ab aliis
„ *Canonicis Regularibus* ejusdem Ordinis communiter gestatur reassu-
„ mant, ac relicto pariter dicto Breviario Romano, Divina officia jux-
„ ta Breviarium & Missale ejusdem Ordinis recitent: Hinc est, quod
„ nos dictam Congregationem ad Primæva sua instituta in hac parte re-
„ duci cupientes, ac constitutionum, nec non PII, GREGORII, & UR-
„ BANI Prædecessorum litterarum prædictarum Tenores, & datas etiam
„ veriores, aliæve quælibet, etiam specificam, & individuum mentionem,
„ &

„ & expressionem requirentia præsentibus pro plenè, & sufficienter ex-
 „ pressis, insertis, & specificatis habentes de Venerabilium Fratrum
 „ Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis & Consultationibus Episcopo-
 „ rum, & Regularium Præpositorum Consilio, ac motu proprio, & ex
 „ certa Scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ Po-
 „ testatis plenitudine, ut de cæterò Dicti *Canonici Regulares Relicto*
 „ *Habitu Monastico*, & Breviario Romano *Habitu Regulari*, qui
 „ ab aliis *Canonicis Regularibus* dicti ordinis communiter gestatur, reas-
 „ sumere, & Divina officia juxta Breviarium, & Missale ejusdem or-
 „ dinis recitare omninò debeant, & teneantur, Tenore Præsentium sta-
 „ tuimus & ordinamus. Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo
 „ Piscatoris Die VIII. Februarii MDCCIII. Pontificatus Nostri Anno
 „ tertio.

In Magno Bullario Romano Tom. XII. fol. 384.

SECTIO IV.

Expediuntur nonnulla alia dubia huc pertinentia.

§. I.

An Terminus: Canonicus: Præmonstratensibus conveniat cum Canonicis Regularibus S. Augustini univocè? an analogè?

N. 61. **N**on una omnium hac super re mens, ratio, consilium, & sensus est. Aliorum antea præstat referre, quam meam edicam Sententiam.

Gabriel Pennotus Abbas Lateranensis (o) & post eum Cornelius Bartholomæi Canonicus Regularis Brugenfis (p) admittunt quidem, *Præmonstratenses Canonicos militare sub Regula D. Augustini: negant tamen esse de genere vel Classe illorum Canonorum per D. Augustinum vel Apostolos Institutorum &c.*

Joannes Antonius Zungius Canonicus Regularis Voravii in Styria pluribus demonstrare contendit, *Præmonstratensem Congregationem ab initio Planè eandem Extitisse Cum Ordine Canonico Sancti Augusti-*
 ni

(o) Pennot. in generali Canonorum Historia tripartita. cap. 70. fol. 524.

(p) Cornelius Bartholomæi in *Pondere Sanctuarii &c.* Part. 4. pag. 455.

ni postmodum vero, vbi strictiorem aliquam vivendi normam assumpsit, & signo Scapularis quoddam Monasticum vivendi genus elegit, at tamen sub vexillo S. Augustini permanfit, regulamque non minus quam quique *Canonici Regulares* profitetur; Immerito ex istorum Albo, ad NB. novam speciem ableganda, sed potius tanquam aliqua inferior, & sub nova arctiorique reformatione restrictior erit respicienda. (q)

N. 62. Joannes Lepaige econtra Ordinem Canoniorum Regularium in quatuor distinguit Classes. Ad Primam reducit illas Congregationes, quæ simpliciter propriè & sine addito in Conciliis antiquis, nec non in Litteris Pontificiis, Jure Canonico, Libris Taxarum Camerae Apostolicæ Ordo S. Augustini vocantur (r). Postquam verò non dilucidè minus, quam acutè viginti quatuor Congregationes Canoniorum, Regularium, quæ ad Ordinem S. Augustini simpliciter, & absolute nuncupatum attinent, atque è Confectario Classem primam Canoniorum Regularium constituunt, discriminarat, & explicarat:

Alteram, seu secundam Canoniorum, atque Clericorum Regularium sub S. Patris Augustini Regula Militantium Classem determinat, definitque: qua in Classe primum esse Ordinem Canoniorum Regularium Præmonstratensium decernit. (s) Vult, nisi Basilice fallar, Pagius noster hac facta Distinctione, & adjecta graphica Explicatione indicare: non esse equidem Norbertinos secundum receptum Juris, & Styli Curiae usum, simpliciter, & sine addito *Canonicas Regulares D. Augustini*: Eos tamen Jure, & vere accensendos *Canonicis Regularibus Augustinianis Reformatis*.

Affertio ista gravibus omninò innititur ac suffuleitur rationum momentis. Nam 1. Ipse SS. Legifer Aurelius Augustinus è cælo spectabilis factus Beatissimo Patri Norberto Regulam auream porrigens Præmonstratenses Alumnos suavissimo *Filiorum* Nomine (t) compellavit, honoravitque. 2. Præmonstratenses vocabantur antiquitus *Fratres S. Augustini*. (u) 3. Honorius II. Supremus Christianæ Rei Arbiter Institutum Norbertinum confirmans, verbis longè clarissimis testatur: Præ-

I 3

mon-

(q) Zunggo in Prodomo Historiæ generalis: & specialis de ordine Canoniorum Regularium Part. III. cap. VII. n. 9. p. 416 & seq.

(r) Lepaige in Bibliotheca Præmonstratensi lib. 1. Sect. 15. pag. 159.

(s) Pagius loc. cit. pag. 179.

(t) Augustinus Ego sum Hyponensium Episcopus. En habes Regulam, quam ego conscripsi, sub qua si benè militaverint Confratres tui Filii Mei, adstabunt securi in extremi terrore Judicii. Surius in vita S. Norberti ad diem 6. Junii.

(u) Pennotus in generali Historia ordinis tripartita lib. 1. cap. 50. n. 1. pag. 183. Ex Joanne Muzard.

monstratenſes eſſe *Canonicos Regulares S. Auguſtini*, dum effatur: *Quia igitur vos religioſè vivere, & Canonicam vitam ſecundùm B. Auguſtini Regulam, & Inſtitutionem ducere inſpirante Divina gratia decreviſtis* (w)

4. D. Patriarcha Norbertus ab Authoribus communi Elogio *Reformatoris Canonorum Regularium S. Auguſtini* (x) effertur & celebratur. His omnibus ritè perpenſis haudquaquam ineptiis Pagius ſtatuens; *Præmonſtratenſes eſſe Canonicos Regulares S. Auguſtini reformatos*, atque cum iisdem univoce convenire.

N. 63. Verum enimvero, ſi mihi liceat, quod ſentio, aperire.

Judico Imò. Non expedire, ut multum ſimus ſolliciti de termino, num ſignificato ſuo conveniat *univoce*? an *annalogè*? ſufficiat nobis, quod Ordini Niveo conveniat *Ratio* per terminum *ſignificata*, nempè: quod *Actiões Hierarchicas* omnes & ſingulas Clericis proprias (n. 21.) Religio Candida exerceat *ex inſtitutoris Sanctiſſimi Intentione*, & coæva Inſtituti Ratione. Sufficiat: quod Summi Pontifices Conſtitutionibus Apoſtolicis, Epifcopi, Imperatores, Reges, Duces, Principes Diplomatiſ ſuis niveam Familiam ut *Canonicam* agnoverint, ut talem probaverint, variis Privilegiis, Gratiisque ornarint. Sufficiat, quod veterum geſtorum Monumenta, quod Faſti, quod annales, quod Chronologi, quod Hiſtorici, aliique Authores Claſſici unanimi fermè, Calculo noſtram in Sententiam, hætenus ſolidiſſime comprobata, conſpirent: *Præmonſtratenſes eſſe verè Canonicos Regulares*. Id quod hætenus invictis, inconcuſſisque demonſtratum eſt argumentis. Nihilominus:

N. 64. Judico II^{dò}. Si limatius loqui, terminosque in nativa ſua ſignificatione uſurpare, & ad ſeveriores Nomenclationis Leges examinare malimus: Judico, inquam, & dico: *Præmonſtratenſes eſſe*, & debere nuncupari: *Canonicos Regulares S. Norberti*, vel quod idem ſonat, & frequentius obtinet: *Canonicos Regulares Ordinis Præmonſtratenſis*. Hoc enim titulo ſecernitur ab omni alio Ordine in Cancellaria Romana, in Litteris Apoſtolicis, in Bullis, in Indultis, in Brevibus Pontificiis. Teſtimonium alterum ferent quam plurimæ eius generis Bullæ, Brevia, Indulta Apoſtolica &c. Ex his Noviſſima adduco: Benedictus XIII. Indulgentias in Feſtis Beatorum Ordinis noſtri lucrandas largitus in Brevis ſuo iſta uti dignatus eſt Inſcriptione: „ Chriſti Fidelibus ferè „ Pœnitentibus, & Confeſſis, ac ſacra Communione reſectis qui aliquam „ ex Eccleſiis tam *Canoniarum Regularium*, quam *Monialium Ordinis* „ nis

(w) Honorius II. in Bulla: *Apoſtolicæ diſciplinæ ſectantes veſtigia*. 13. Kalend. Martii 1126. data.

(x) Joann. Bapt. Signius Bononiens. de ordine, ac Statu Canon. l. 1. c. 4. pag. 37.

„ *nis Præmonstratensis* - - - devotè visitaverint, plenariam peccatorum indulgentiam - concedimus. (y) Benedictus XIV. in Bulla: *Oneroso*. (z) In Bulla, cujus initium: *in Supereminenti*. (a) In gemino Indulto quorum uno gratiam fecit in quavis ara animam defuncti liberare confratris. (b) *Altero* autem Altare Privilegiatum perpetuum quotidianum omnibus Ordinis nostri Ecclesiis concessit: (c) simili semper Stylo, eodem semper titulo nos insignivit, scribens, definiensque: hujus generis gratias se impertiri *Canonicis Regularibus Ordinis Præmonstratensis*. Verbo omnia! Refert Ernestus Ruebner: in Cancellaria Romana Ordinem nostrum ita inscriptum legi: „ Inter quatuor „ Congregationes, quæ Privilegiatæ nuncupantur, quarta est *Congregatio Canonorum Regularium Præmonstratensium B. V. M. in Diœcesi Laudunensi*. (d)

Accedit communis sensus, usus, & praxis tam Doctorum, quam indoctorum, Nobilium æquè ac plebejorum, recepto more Nos salutare solentium: *Canonicos Regulares Ordinis Præmonstratensis*.

N. 65. Ex quibus tandem omnibus hoc toto Paragrapho deductis disputatisque conciliaturus variantes inter se Doctorum opiniones, ac cuilibet suum tributurus concludo: Præmonstratenses sub largiori significatione posse compelli *Canonicos Regulares S. Augustini*: sub strictiore verò nuncupandos *Canonicos Regulares Ordinis Præmonstratensis*: paritate mutuata ab aliis Religionibus. Quis enim ignorat: *Cistercienses* quoque originem trahere à *Benedictinis*, & sub SS. Patriarchæ Benedicti Regula militare? quem latet tres Religiones *Conventualium*, *Franciscanorum Recollectorum*, & *Capucinorum* eundem Fundatorem, nempe S. Franciscum Seraphicum agnoscere, ejusque Regulam profiteri: ergò quemadmodum Capucini à Fratibus Minoribus Conventualibus, aut Franciscanis Recollectis passim discernuntur, ita in genere *Canonorum Regularium Præmonstratenses* aliam speciem (nostra parùm interest, an cum Zunggio novam, an subalternam, an inferiorem vocare malis?) constituere, si lubet, dices. Ego haud refragabor, salvo hoc, quod

(y) Breve Apostolicum Benedicti XIII. datum Romæ 11. Julii 1729.

(z) de anno 1750. 1. Septembris Tom. 18. Bullarii Magni.

(a) Bullarii M. Tom. 19. ad annum 1753. 3. Idus Septemb. edit. Luxemburg.

(b) Rubrica sic habet: *Indultum*, ut Missæ, quæ juxta Constitutiones *Canonorum Ordinis Præmonstratensis* pro animabus defunctorum tam Canonorum, quam Monialium — — in dicti Ordinis Ecclesiis celebrantur, perinde suffragentur, ac si ad altare Privilegiatum celebratæ forent. 1743.

(c) Romæ 6. Septemb. 1743.

(d) in Memoriali Sæculorum 1751. Oppaviæ impresso. cap. 6. pag. 40.

quod logomachiis, aut metaphysicis argutiis rem per se claram involvi nolim.

Cæterum caveat sibi serio liliati Instituti nostri Alumnus, ne illud gloriosum *Nomen sanctæ Religiositatis Canonicae* sibi indignè usurpet, (e) sed eò omnes suas intendat vires, ut opere talem se præstet, qualem Nomine exhibet. „ *Usitato vocabulo* (verbis vtor Adami nostri) „ *Canonici* appellamini, ut esse vos in vitæ rectitudine demonstretis; „ nam *Canon*, vt scitis, græcè, latinè, *Regulam* sonat. Regula vero recta ducit. Non solum autem, sed ad ejus etiam Examen corrigitur, quod distortum est; colligite Fratres ex his, quod tria hæc exercere incumbit vobis, qui *Canonici* vocati estis. *Canonicos* quippe *Regulares* interpretamur. Et spectant ad Regulam hæc Rectum se exhibere: rectè ducere: Suo, quod distortum est examine deprehendere, & deprehensum corrigere. Recti estote, & vos, ut non frustra sonare Regulam ostendatis vocabulum vestrum. (f) - - - & in merito fitis, quod estis in vocabulo (g) nempe veri & sancti *Canonici Regulares*.

§. II.

An Canonici Regulares quicunque etiam sint Monachi, & sub Communi nomenclatione Monachorum veniant?

66. Nuper publicam in lucem obstetricante prælo enixus est, Clerico Anonymo Diæceseos Ratisbonensis Parente, Liber quidam, cujus hæc erat inscriptio: *Bona Clericorum Causa*. (h)

Causam hanc, cujus patrocinium in se suscepserat, suam nempe, comparativè meliorem facturum, pro Basi & Fundamento, tanquam certum principium ponit hanc propositionem:

Canonicos Regulares Monachos esse, & sub ly *Monachus* omnes Religiosos etiam *Canonicos Regulares* comprehendi. (i)

Lectori fucum facturum, & heteroclitæ propositioni suæ, aliqualem probabilitatis speciem conciliaturus provocat primo ad Cap. *post translationem* 11. *de Renuntiat.* & Cap. *de Regularibus* 25. *de Simonia*:

2^{dò}

(e) S. Norbertus in aureo Sermonem ad Candidos Præmonstratensis ordinis sui Canonicos.

(f) Adamus Præmonstr. l. 2. de dignitate Canonicorum Regularium Serm. 1. n. VI.

(g) Idem, loc. cit. n. V.

(h) Seu Dissertatio Canonico-Historico-Critica de Religiosis ac Monachis ab Ecclesiis Parochialibus & curâ animarum amovendis. Coloniae Agrippinae 1769. in 4to

(i) loco citato pag. 1. in Not. marg. sub lit. (b.)

2dò ad Bullam Pii II. de anno 1463. relatam ab Hundio in Metropoli Salisburg. Pii III. quæ *Canonicos* vocat *Monachos*. 3tiò ad complura Veterum testimonia contra Vionem probantia : *Canonicos Monachos* dictos fuisse. 4tò Ex ipsomet Thoma Kempensi, qui P. II. Serm. 14. ad *Canonicos Regulares* §. 6. sic habet: *Onus Ordinis diurnum & nocturnum Collo Monachi impositum ostendit &c.* Et P. III. Serm. 1. exclamantem inducit Pientissimum Ascetam: *væ vagis & dissolutis Monachis, solo nomine & habitu Religiosis! ô Religiose Monache, & sectator arctioris vitæ &c.*

67. Verum hornotinus iste Sciolus satis prodit curtam sibi Domi esse Jurisperitiæ suppellectilem: se habere Ideas confusas, imo falsas de Monachorum & Canonicorum notione, (n. 9. & seq.) ut nihil dicam de communi doctorum æque ac indoctorum sensu conspirante, aliud & nomine & re designari per *Canonicum Regularem*, & *Monachum*. Id solum observo: tam Concilium Lateranense 1216. celebratum, quam alii Pontifices in Corpore Juris Canonici distinxere pridem *Canonicos Regulares*, à *Monachis*. Tam certum hoc est, ut nihil certius; nam si sub appellatione *Monachorum* comprehenderentur omnes Religiosi etiam *Canonici Regulares* Rubrica Tituli XXXV. lib. 3. Decretal. de *Statu Monachorum*, & *Canonicorum Regularium* evaderet ridicula & Tituli XXXV. de *Statu Monachorum*, & *Canonicorum Regularium* propositio identica, ac in suo Conceptu idem diceret, ac: de *Statu Monachorum*, & *Monachorum*, ut perpendenti sole clarius illucescet. Sed & Innocentius III. in Concilio generali Lateranensi, postquam varia decreverat salubria pro *Monachis*: ea (n) extendit etiam ad *Canonicos*, novaque superaddidit: extendere autem, & nova addere pro *Canonicis* superfluum fuisset, si hi & isti, *Canonici* & *Monachi* sub eadem comprehenderentur significatione. Idem Pontifex Innocentius III. indulgit *Canonicis Regularibus* præfici Parochialibus Ecclesiis, addita speciali ratione: *quod, etsi à sanctorum Monachorum consortio non putentur sejuncti Regulæ tamen inserviunt laxiori*, (o) ergo quia ex Regulæ rigore, aut laxitate: secundum mentem Pontificis re, & nomine inter se differunt *Monachi*, & *Canonici Regulares*.

68. Ex modo dictis, & dicendis (n. 72.) facilis est responsio ad objecta. Et ad primum quidem utor hasta amentata, ac geminis Capitibus
ex

(n) Cap. in Singulis 7. de Statu Monach. ibi: „ Hoc ipsum *Canonicos Regulares* secundum Ordinem suum volumus, & præcipimus observare. „

(o) Cap. quod DEI timorem 5. de Stat. Monach.

ex Gregorii IX. Decretalibus mutatis oppono alios duos Canones, unum in Concilio Edurenfi sub Gregorio VII. congregato editum, ubi statuitur: *Nullus Abbas vel Monachus Canonicos Regulares à proposito Professionis Canonice revocare, & ad Monasticum habitum trahendo suscipere audeat, ut Monachi fiant.* Caus. 19. Quæst. III. Can. Nullus 1.

Alter est Urbani II. in quo ait: *Mandamus & universaliter interdiciamus, ne quis Canonicus Regulariter professus, nisi (quod absit) publice lapsus fuerit Monachus efficiatur.* Ibidem. Can. II. Ecce tibi! generali voce prohibetur: ne *Canonicus Regularis fiat Monachus.* Numquid autem ridicula, nugatoria, sibi ipsi repugnans evaderet propositio, si *Monachus* idem sonaret ac *Canonicus Regularis*; faceret enim hunc sensum heteroclitum: *Interdicimus, statuimus, ne Monachus fiat Monachus*: ergo ex intentione Legislatorum, ex mente Pontificum sub stricta *Monachi* appellatione haud veniunt *Canonici* tribus solennibus votis illigati.

69. Ad II. Pii. II. Literis Apostolicis aliam itidem oppono Constitutionem Pii IV. qua Canonicos Lateranenses Monachis anteferendos agnoscit, definitque, eò potissimum ex capite: quod Canonici Regulares sint *Portio Cleri Sæcularis*: verba Bullæ Pianæ sic habent: „ *Ordo Canonicorum antehabitus est Instituti Monastici Congregationibus, ut qui Portio quædam sit Cleri.* (p)

Cum porro non admodum nuper abfimilis Controversia super præcedentiæ ordine servando inter Abbatem generalem, aliosque Abbates, & *Canonicos Regulares* Congregationis Lateranensis, & Abbatem Generalem, cæterosque Abbates & *Monachos* Ordinis, & Congregationis S. Basili Magni recrudesceret, Benedictus XIV. fel. record. in Bulla, quæ incipit: *Apostolici præcepti legem servare cupientes*, emanata anno 1757. tertio Idus Novembris in favorem Canoniorum Regularium diserte pronunciavit; §. 10. & 12. „ *Et hoc ob eam rationem, quia sunt Portio Cleri Sæcularis.* „ Ubi §^{pho} mox insequente 15. exertim adnotavit discrimen: „ *Quod attinet Monachos - - Cum non sint de Clero Sæculari, non possunt assumi ad curam animarum, nisi in defectu Sacerdotum Sæcularium.* „ (q)

Et vero, differentiam non unam, sed plures, saltim accidentales *Monachos* inter & *Canonicos Regulares* intercedere nosmetipsi gnaviter animadvertimus hic supra Sect. I. §. II. & III. à n. 8. usque ad 16. exclusive,

(p) Apud Tamburium de Jure Abbat. Tom. I. Disp. 25. q. 1. per totum.

(q) Videatur Eusebius Amort. in Dissert. & Notis ad eandem Bullam Augustæ Vindelicæ. apud Fratres Veith Bibliopolas anno 1759. pag. 17. & 21.

five, ex quibus liquido deducitur: *Monachos*, atque *Canonicos Regulares* haud convenire *univocè*.

70. Ad III. & IV. haud gravate fatemur ipsimet, sub larga & generali significatione *Canonicis Regularibus* nomen *Monachi* tum ab aliis, tum à semetipsis attributum fuisse. Pro quo observandum, *Monachi* nomen diversimode considerari: aliquando enim Monachus præcise Religiosum, seu votis illigatum notat: aliquando vero Monachum proprie & stricte talem, qui virtute Regulæ solitarius in Monasterio actionibus *vitæ contemplativæ* occupatur, nec se immiscet prædicationibus, aut aliis *vitæ activæ* exercitiis. (r) Quando igitur Canonicos nuncupatione monachali legis notari: *Substantiam* duntaxat *Instituti Religiosi* insinuari memento; ex quo enim tempore *Monachi* nomen, quasi identicè simulque individué involvere cœpit *vitam votivam*: antonomastice hoc nomen in usum venit, ut *Religiosum* Hominem notaret, & quidem inde etiam Clericis tribueretur, quin tamen propterea utrumque ordinem sub eadem ratione specifica confundi oporteat. Audiamus de hoc Panormitanum doctorem: „ In pœnalibus & exorbitantibus appellatione *Monachi Canonici Regularis* non venit. (s) Audiamus Laymannum doctissimè advertentem: quæ de *Monachis* in Jure Statuta reperiuntur, non ob propriam qualitatem solitudinis, sed ob *generalem rationem Religiosis*, per quam à mundo abstracti Dei Cultui se totos tradiderunt, ea de omnibus saltem *claustris Religiosis* intelligenda sunt: ita sumitur ex hoc C. & notat singulariter Abbas hic n. 1.; sæpe enim fit, ut in Constitutione aliqua, species aliqua præcipua pro genere ponatur, ita, ut ob identitatem rationis (hoc notes velim, ne identitatem rationis cum identitate specifica *Instituti Religiosi* confundas) etiam in aliis speciebus locum habere debeat. Quemadmodum in hoc ipso Capitulo nomen *Abbatis* sumitur pro quocunque *Prælato Regulari*. Secus dicendum est de iis, quæ de *Monachis* decreta sunt, ob speciale eorum Institutum, quo à *Regularibus Canonicis* distinguuntur. Videlicet ut magis *vitæ contemplativæ* & strictiori disciplinæ, addicti sint. (t) Inducamus denique etiam Pellizarium ita loquentem: *Nomen Monachi*: juxta frequentiore usum non tribui *Clericis Regularibus*, sed solum illis Religiosis, qui propriè sunt *Monachi*, siquidem juxta primævum jus, ac institutionem, *Monachi* à *Clericis* distinguebantur. 16. q. 1. per multa Capita. Unde fit, quando jura, præsertim odiosa volunt comprehendere omnes *Religiosos* „ sim-

K 2

(r) Joannes Calvinus Professor Heidelbergensis in Lexico Juridico ad Litteram M. fol. 567.

(s) In Cap. quod DEI timorem de Statu Monach.

(t) Paulus Laymann in 3. Decret. C. quod DEI timorem cit. summar. n. 3.

„ simpliciter loquantur de *Regularibus*: ut Concil. Trident. Sess. 25. Cap. 1,
 „ & seqq. de Regul. (quæ vox est universalis) alias expresse nominando.
 „ Monachos, & *Clericos* aut *Canonicos Regulares* ut Clement. 1. de Sta-
 „ tu Monach. quod tamen non procedit in favorabilibus, ac in iis, quæ
 „ per se solum respiciunt substantiam, aut decentiam Status Religiosi:
 „ in his enim Nomen *Monachi* ampliatur, ut comprehendat etiam Ca-
 „ nonicos Regulares, & alios quoscumque Religiosos; ut constet ex
 „ Cap. Ex parte, de postulando: ut indicatur in Cap. post Translatio-
 „ nem de Renuntiat.

71. Nec dicas: Stylus Curiae Romanæ fert, ut *Monachi* prædi-
 catum *Canonicis Regularibus* in expeditionibus suis soleat impertiri, at-
 que adeo hanc identicam rationem *Canonicorum* cum Monachis confir-
 mare. Contrarium enim manifeste elucescit ex Literis Apostolicis à n.
 27. usque 34. sicubi tamen seu veteri, seu recenti Stylo *Canonicis Re-*
gularibus nomenclaturam *Monachi* attributum reperias, id unice inferri
 posse existima: in favorabilibus sub generali *Religiosorum* (quando vide-
 licet sermo est de Instituto votivo qua tali) nomine, etiam *Monachi*
 nuncupationem, *obligationemque*, capeffere *Canonicos Regulares*.

72. Quippeni? Dubium omne, si quod suberat, sustulit novissi-
 mè Benedictus XIV. felicis recordationis, decretoriè definiens: *Canoni-*
cos Regulares non comprehendendi sub Monachorum nomine, licet in ali-
quibus confundantur. Ad obstruenda ora quædam loquentium iniqua,
operæ pretium fert, verba Summi Pontificis formalia huc adscribere:
non propterea sub ea (sententia, quæ in Monachos decreta est) compre-
hensi censentur Canonici Regulares, licet isti sæpius in Jure confundan-
tur cum Monachis. Benedictus XIV. de Synodo Dioecesana Lib. X. Cap.
 II. num. III. pag. 11.

73. Sub finem Dissertationis hujus pro salutari clausula om-
 nes & singulos Norbertinæ familiæ Alumnos serie hortor & admoneo.
 Equidem Statuta nostra explicatè enuntiant: *Canonicus igitur, & Cle-*
ricalis est Ordo noster, & nullatenus Monachalis (u), sed addunt
etiam: Ordinem nostrum rigorem Monachorum haud quaquam asper-
nari. Juvat propria Statutorum verba hic admetiri: „ Quare Ca-
 „ *nonicum, & Apostolicum Institutum, cui & ipse (Norbertus)*
 „ *& omnes, qui ejus se Societati conjunxerant, à teneris unguiculis*
 „ *erant adscripti, omnino retinendum decrevit, atque resolvit. Verum*
 „ *illud ipsum ad antiquam suam, a qua multum defluxerat sanctitatem,*
 „ per-

(u) Statuta Cand. & Canon. Ord. Præmonstr. ad Religiosos.

„ perfectionemque ardentissima, robustissimaque Dei, proximique cha-
„ ritate, & in obedientiæ, castitatis, & voluntariæ paupertatis votis,
„ ac in communi vita consistentem, & ad Apostolicos in prædicatione
„ Verbi DEI, & in Ecclesiæ Regimine subeundos Labores revocandum
„ duxit, & *Monachorum* exactam disciplinam, & severioris vitæ aspe-
„ ritatem ei conjungendam existimavit. Nam uti Apostoli & plures
„ Apostolici Viri Apostolos imitari olim fecerunt, *Monachorum pie-*
„ *tatem, disciplinæ rigorem,* & spirituales eorum felicitatem *in conjun-*
„ *ctione cum sacra Monade,* (ut ait Dionysius) & in puro DEI Famu-
„ latu, votorum promissione firmato constitutam, cum Clericorum sive
„ *Canonicorum* adinstar Apostolorum Ecclesiæ DEI servientium, labo-
„ riosa, & periculosa forte, firmissimo, & indissolubili *votorum nexu*
„ Vir sanctissimus copulavit (w).

74. Itaque nolite errare Fratres mei, nolite vane gloriari in specioso *Canonici* titulo, sed opere exhibete, quod nomine præfertis! nolite adnumerari nonnullis relaxationem Disciplinæ quærentibus, queis hæc jam gnome non in ore duntaxat, sed & in usu esse consuevit: *Nolo haberi Monachus.* Præcavens dico cum nominatissimo quodam Asce- ta: „ In Canonicis Fratribus meis tam Sanctæ Professionis existimatio-
„ nem integram esse cupio; unde & illud non verebor Nostrates Cano-
„ nicos hoc loco admonere, ut probe capiant, qua de causa ipsos de
„ *Monachorum* numero dejecerim. Neque enim fieri hoc eo consilio,
„ eo fine, ut Regulares Clerici *efferant se insolenter, velut Monachis*
„ *Superiores &c.* - - Næ pessimus est a me susceptus labor, si quid
„ hujus Spiritus scribendo cuipiam attulero? Finis, cujus causa, Ca-
„ nonicos Augustinianæ Regulæ Professores, ut Clericos a Monachis
„ segregare institui, is imprimis est, ut se iidem *Canonici* noverint *sub-*
„ *missione sui* vel ipsis Monachis antecellere debere.

„ *Clericatus ipse per sese omnino est ministerium humilitatis, per*
„ *quod Clerici humilitate decrescant* (x). Nec solum humilitatem con-
„ cipiant ipsi, sed & infundant in populos, & verè etiam peccatorum
„ superbiam portent, & abstergant apud DEUM. Eos igitur, ut qui
„ aliis de plenitudine sua largiantur, vel ipsis *Monachis* humiliores esse
„ oportet, & opus est. *Clericatum induistis,* inquit ad omnes Clericos
„ Ivo Carnotensis, id est, mundo renuntiare, & cum habitu humilitatis
„ affectum promittere humilitatis, alioquin si paupertatem, & humili-
„ tatem,

(w) Statut. loc. cit. ante medium.

(x) Ivo Carnotensis de rebus Ecclesiæ Serm. 2.

„ tatem, quam profert habitus corporis, & Figura Capitis, in corde
 „ non habetis, timeo ne cum hypocritis sit pars vestra. Ad extremum
 „ dicam ego - - liberius: obedientiae Canonicae votum, quo nos Ca-
 „ nonici Clerici consecramur, nec quidquam aliud est, quam Professio
 „ Religiosae Sanctitatis, secundum hunc modum, ut est apud Mag. Pe-
 „ trum Comestorem: *Tria sunt, quae Canonicis Regularibus Pater Au-*
 „ *gustinus praestitit, mediocritas, castitas, humilitas &c.* „ (y). No-
 tate verba amantissimi DD. Confratres! notate verba, signate
 mysteria! quod adjiciam de meo, non habeo.

(y). Largius Canonicus Regularis S. August. apud Joannem Zunggo in Historia Ge-
 nerali & Speciali Canon. Reg. S. Aug. Tom. priore, Parte III. Cap. III. pag.
 279.

**Omnia ad Majorem Dei, & Beatissimae Virginis Mariae, &
 S. Norberti honorem & gloriam.**

CONSPECTUS DISSERTATIONIS.

Quaestio analytice resolvenda.

	Fol
Præmonstratenses, sintne Canonici, an Monachi?	1.
Sectio I. Præparatur Status quaestionis.	2.
§. 1. Notitio & Varietas tum Status Regularis, tum universe Regularium inter se.	2.
2. Etymon, Origo, Antiquitas, & Partitio Canonorum.	5.
3. Differentia Canonicos inter, & Monachos.	8.
4. Officia, Actiones, & Notæ characteristicae Canonorum, præsertim Regularium.	12.
Sectio II. Assertum: Ordo Præmonstratensis est, & fuit à primordio Institutionis vere Canonicus.	13.
§. 1. Probatur ex ipsa Institutoris Intentione,	14.
2. Ex Instituti Ratione.	17.
3. Ex Bullis Pontificum, & Episcoporum, ac Principum Diplomatribus.	25.
4. Ex Chronologicorum, Historicorum, aliorumque Scriptorum Testimoniis.	39.
Sectio III. In Veritatis Trutina expenduntur momenta, quæ Demonstrationi nostræ analyticae adversari videntur.	45.
§. 1. Audiuntur, & excutiuntur Argumenta eorum, qui Prædicatum <i>Canonici</i> velut incompetens, Ordini nostro nominatim, & absolutè adjudicandum existimant.	45.

2. Diluuntur Argumenta eorum, qui Præmonstratenfes de-
fuisse effe Canonicos contendunt. 62.

3. Duæ Bullæ Pontificiæ Innocentii XII. & Clementis XI.
referuntur, queis definitivè decernitur, *Canonicos*
Regulares Præmonstratenfes in Hispania debere uti
habitu, aliis ejusdem Ordinis Provinciarum Canoni-
cis ufitato. 65.

Seçtio IV. Expediuntur nonnulla alia dubia huc facientia. 68.

§. 1. An Terminus *Canonicus* Præmonstratenfibus conveniat
cum Canonicis Regularibus S. Auguftini univocè? an
analogicè? 68.

2. An Canonici Regulares quicunque etiam fint Monachi,
& fub communi nomenclatione *Monachorum* veniant? 72.

Dissertatio historico-iuridica in libri III. decret Tit. XXXV. de statu
Monachorum et canonicorum regular

Vienna 1773

4 Diss. 3729,11

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10972641-4

VD18 14439786-001